

CRUX

TEEMA
TYÖHYVINVOINTI

1

TAMMIKUU 2014
Kirkon akateemiset AKI ry.

KIUSAAMINEN

on yleistä työelämässä.

- Eräs selviytymistarina
- Päihdeongelmaan pitää puuttua myös seurakunnassa

VERKOSSA
Valtuustovaalit 2014

Mie tahtoisin
ihan tavallisen
työpaikan.

Semmosen missä pomo on
paikalla kun sitä tarvii,
työkaverit ei noki eikä nälvi.
Kysyä uskaltaa ja apuakin
kehtaa pyytää.
Hommansa voi hoitaa
niin hyvin kuin taitaa ja
muutkin sen huomaa.
Uuttakin oppii vaikkei
kaikkien kotkotusten
tahtiin hyppisikään.
Semmosen tavallisen
työpaikan mie tahtoisin. Ei
tarvis töihin tullessa pelätä
ja kotiin vois lähteä hyvillä
mielin.

Irja Askola: Ajatuksia työstä

Ollaan arjessa kiinni

Papin ja kanttorin työ on olla juuri tällä hetkellä kiinni arjessa ehkäpä työteliään joulunajan jälkeen. Meille viime vuoden, ja myös tämän vuoden joulunaika on kalenteria katsottaessa se työteliään, koska viikonloppuja seuraa viikolla sijaitsevat juhlapyhät. Ei siinä mitään, toivottavasti viime vuoden lopulla kirkkojen saranat ovat kuluneet. Tilastoja laaditaan jälleen ja toimintakertomuksia kootaan. Nyt ovat ne kuuluisat härkä- tai selkäviikot meillä.

AKIn toiminnanjohtajan tointa haki määräaikaan mennessä lähes 40 hakijaa. Toimi ja sen tehtävät siis kiinnostavat, ja hyvä niin. Edessä on muutos AKIn organisaatiossa. Jos kaikki menee suunnitellusti, niin tämän vuoden syyskuun alussa meillä on uusi toiminnanjohtaja arkeamme johtamassa. AKIn hallituksella on aikamoinen urakka edessään, kun hakijoiden ansioita, kelpoisuutta ja sopivuutta ruoditaan. Voimaa ja tukea tähän työhän tarvitaan.

Ajattelen, että näin härkäviikkojen aikana opitaan vanhasta, katsotaan tulevaisuuteen ja luodaan edellytyksiä entistä ehompaan arkeen. Mitä se sitten työssämme tänään on? Voi olla, että monien hartioiden päällä on huoli tulevaisuudesta, huoli taloudellisten resursien riittävydestä. Voi olla huoli työpaikan pysyvyydestä. Voi olla huoli pätkätoiden pituuksista. Voi olla huoli työyhteisön hyvinvoinnista. Voi olla huoli työimun puutteesta.

Omalla työpaikallani Keravan seurakunnassa katsotaan tulevaan suurella mielenkiinnolla. Me hengel-

lisen työn tekijät aloitamme helmi-kuun alussa kaksivuotisen työaika-kokeilun samalla moduulimallilla kuin Helsingin Meilahden seurakunnassa. Itse ajattelen, että työaikaaan siirtyminen on mielenkiintoista ja haasteellista - jotain ihan uutta. Työajallisuudesta saadut kokemukset ovat pääsääntöisesti hyvin myönteisiä. Opittavaa siinä on varmasti ja arkemme tulee olemaan erilaista, näin uskon. Työajallisuus haastaa arkeamme. Lisäksi arkemme muuttui vuoden alusta, kun saimme papeille ja kanttoreille uuden lähiesimiehen. Antaa arjen haastaa.

Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun professori Marja-Liisa Manka antaa muutamia vinkkejä siihen, miten työpaikan arjen viihtyvyyttä saadaan lisättyä. Hän peräänkuuluttaa toiveikkuutta, myönteisyyttä ja sitkeyttä hoitaa arkea. Yksinkertaiset konstit kuten tervehtiminen ja pientenkin asioiden huomioiminen lisäävät yhteisöllisyyttä. Johtajan tulee olla innostunut ja luotettava, ja esimiehen tulee pitää yllä hyvää mieltä. Esimiehen

Eero Annala

KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
eero.annala@evl.fi

tulee hakea tulevaisuuden mahdollisuuksia. Jokaisen tulee huolehtia siitä, että kaikkia työpaikalla arvostetaan. Työkaverit ovat tärkeitä. Heidän avullaan, työyhteisön yhteisellä tuella arkikin voi tuntua juhlalta. Nämä kaikki ja monet muut asiat lisäävät toiveikkuutta. Ja tähän kun lisään AKIn taitava edunvalvonta, niin arki on totta tosiaan yhtä juhlaa. ✕

Työkaverit ovat tärkeitä.
Heidän avullaan, työyhteisön
yhteisellä tuella arkikin voi
tuntua juhlalta.

”Seurakunta, niin hengellinen yhteisö kuin se onkin, on kuitenkin aivan tavallinen työpaikka, jossa vallitsevat tavallisen työpaikan säännöt ja lainalaisuudet.

-Kirkkoherra

18

LUE!

Sotilaspappina puolustusvoimissa

36

ARTIKKELI

**OHJEISTUSTA KANTTORIEN
KELPOISUUKSIEN TUTKINTAAN**
Mikä muuttui uuden lain myötä?

32

ELÄKKEET OVAT PITKÄN AIKAVÄLIN HOMMIA
Työeläkejärjestelmän uudistamiseen on monta syytä. Eläkejärjestelmän tasapainoa kannattaa katsoa pitkälle tulevaisuuteen

40

LÅNGSIKTIGA SAKER
Pensionerna är långsiktiga saker, varför det ocså lönar sig att titta på pensionssystemets balans långt in i framtiden

44

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN
Tarjoaa pikakurssin työsuhteen perustoihin

46

TEEMA

HALOO, KIUSSAAJA - RIITTÄÄ JO
Kiusatuksi joutuminen voi viedä työkyvyn ja suistaa koko työyhteisön raiteiltaan

14

ERÄS SELVIITYMISTARINA
Johtajuuden puuttuminen johti työyhteisön sisäisiin ongelmiin, ja miten niistä selvitettiin

18

SUOJELU EI AUTA PÄIHDEONGELMAISTA

22

**MITEN PUUTTUA
PÄIHDEONGELMAAN TYÖPAIKALLA**

24

ESIMIEHEN HYVINVOINTI ON KAIKKIEN ETU
Jos esimieheltä loppuu jaksaminen tai motivaatio, se vaikuttaa myös työyhteisöön

28

ONNISTUNEET TYÖSUOJELUVAALIT

30

Anna palautetta
ja voita
iPad mini!

s. 66

24

KIRJOITUSSARJAT

Eläkeläisen mietteitä	31
Kirkon erityisvirassa	36
Säkeistö pyhään	43

VAKIOT

Akipedia	9
Ordinariokoulutus	13
Työntekijän näkökulmasta	23
Opiskelijavinkkelit	49
Tekstin ääressä	50

AJANKOHTAISTA

Pappisliiton apuraha	7
Kanttori-urkuriliiton stipendit	7
Liittojen jäsenmaksut	8
Opiskelu työttömyysetuuden turvin	11
Paneeli jumalanpalvelusyhteisöstä	12
Valtuuston vaalit	68

28

32

CRUX

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, johtava sairaalapastori
Panu Pihkala, turkija
Ilkka Raittila, sairaalapastori
Minna Raassina, kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm 1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIIKKA

Scanweb Oy

Esko– meidän puolesta vuodesta 1985

Eija Nivala

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

AKIn syysvaltuuston yhteydessä joimme juhlakahvit muistaaksemme ja kunnioittaaksemme Esko Jossaksen jo elokuussa saavuttamaa 60 ikävuoden virstanpylvästä.

Muistan Eskon usein sanoneen, että hän on ollut täällä aina. Siis Pappisliitossa ja sittemmin AKI:ssa. Juhlahahveilla pitämässään puheessa Esko Jossas ilmoitti, että tuo vuodesta 1985 alkanut ”aina” on päättymässä. Hallitus hyväksyi hänen eronpyyntönsä 1.9.2014 lukien. AKIn hallituksen on tarkoitus valita uusi toiminnanjohtaja maaliskuussa.

Kun tasavallan presidentti itsemääräyspäivänä 2010 myönsi Esko Jossakselle Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin, se tuli ansoista. Hakemukseen oli kirjattu runsaasti perusteluja, joista nostan esille vain joitakin.

Esko Jossaksella on ollut merkittävä rooli kirkon henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisessä työmarkkinasopijana, edunvalvojana ja ammattiliiton johtajana. Hän on erityisesti edistänyt suomalaisen papiston asemaa. Suhteessa kirkkotoimintajanaan hän on ollut ay-johtajan tavoin kriittinen, mutta pappina aina lojaali. Hän on ”kirkon mies”. Hän on työtoverina, yhteistyökumppanina ja ystävänä omaan

vähäeleiseen tapansaan huumorintajuinen, lojaali ja luotettava.

Sattuvien kuvausten joukosta itselleni hyvin merkityksellisenä nousee tuo lyhyt, mutta niin paljon puhuva sanapari ”kirkon mies”. Uskon, että tämä on ollut jäsenkunnallemme tärkeää.

Syksyllä 1998 Pappisliiton täytessä 80 vuotta Esko Jossas pohti Cruxissa papin viran haasteita: ”Meikäläinen papisto samastuu kirkkoon erittäin syvästi ja kokee kirkon ilot ja surut itsessään... Kaikesta monimuotoisuudesta huolimatta pappi ei ole individualisti, vaan joukon osa, maailmanlaajan pappis- ja teologikunnan jäsen. Näkemys samasta työstä, yhteisistä tavoista ja iloista voi parhaassa tapauksessa rohkaista ja kantaa. Mutta se on myös velvoite, joka asettaa rajat pahimmille nokkansa nostajille ja oman pesän likaaajille.”

Hän kirjoittaa papista saarnajana, sielunhoitajana ja johtajana, mutta myös näin: ”Vanhastaan ja tarvittaessa pappi on ollut myös profeetta, olevien olojen kritikoija ja uuden suunnan näyttäjä. Tällainen johdattaja pappi on ollut, ei vain kirkon, vaan myös yhteiskunnan asioissa... Sana ja sanomisen valta papilla aina on. Ehkä pääasia tässä yhteydessä on sen mieltäminen, että pappi ei ole pakolainen, joka on poistunut tästä ajasta ja maailmasta, vaan ennemmin pyhiinvaeltaja, joka tietoisena korkeammista päämääristä kulkee vakaasti tässä ajassa ja tämän maailman polkuja.”

Ehkä tässä on pieni näyte siitä, mitä on ollut olla ”ammattiyhdistysjohtajanakin kirkon mies”. Kiitos, Esko, että olet ollut vahvasti näitä molempia. Tekemässä työtä meidän puolestamme. ✕

Vanhastaan ja tarvittaessa pappi on ollut myös profeetta, olevien olojen kritikoija ja uuden suunnan näyttäjä.

PAPPISLIITON APURAHAA HAETTAVANA **12 000 EUROA**

PAPPISLIITON HALLITUS julistaa haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahostosta, yhteismäärältään 12 000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset tutkimukset. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa.

Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen tekemiseen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan tai kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan toukokuun loppuun mennessä (31.5.2014). Hallitus päättää apurahojen myöntämisestä 25.8.2014. Apurahojen käyttämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2014 - 2016). Apurahan saajan tulee

tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemislomakkeita saa AKIn toimistosta ja Pappisliiton kotisivuilta (www.pappisliitto.fi). Lisätietoja antaa tarvittaessa AKIn apulaistoiminnanjohtaja Merja Laakso, puh. (09) 4270 1506. ✕

KANTTORI-URKURILIITON STIPENDIT JAOSSA

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITOLLA on stipendirahasto, joka on perustettu liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982. Stipendejä voidaan myöntää liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin.

Hallitus päättää stipendien hakuajoista, stipendeihin käytettävistä rahasummista sekä hakemusten perusteella stipendien saajista.

Stipendien haku aika päättyy vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Stipendihakemukset osoitetaan hallitukselle. Hakemuksesta on käytävä ilmi stipendin käyttötarkoitus, anottava summa, muut samaan tarkoitukseen anotut/saadut apurahat sekä pankkiyhteys, johon mahdollinen stipendi maksetaan.

Hallitus käsittelee stipendianomuksia huhti- ja elokuun kokouksissaan. ✕

LIITTOJEN JÄSENMAKSUT

VUONNA 2014

Suomen kirkon pappisliitto

Työelämäjäseneet

- Jäsenmaksu on 1,1 % ennakko-pidätyksenalaisesta palkasta.
- Työnantaja perii työntekijältä valtakirjan saatuaan jäsenmaksun suoraan palkasta ja tilittää sen edelleen liitolle. Jos työpaik-kasi vaihtuu, ilmoita asiasta kotisivujen kautta tai pyydä liitosta uusi valtakirja-lomake.

Ilman ansiotuloja olevat jäsenet

- Mikäli työstä poissaolo kestää koko kalenterivuoden on jäsenmaksu 70 €/vuosi. Työstä poissaolon kestäessä joitain kuukausia on jäsenmaksu 5,80 €/kuu-kausi. Jäsenmaksu maksetaan tilisiirto-kortilla, jonka saa liiton toimistosta. Työstä poissaolosta täytyy aina ilmoittaa AKIn toimistoon.

Ulkomailla olevat jäsenet

- Jäsenmaksu on 130 €/vuosi. Mikäli jäsen on ulkomailla vain osan vuotta, on jäsen-maksu 10,80 €/kuukausi. Jäsenmaksu maksetaan tilisiirtokortilla, jonka saa liiton toimistosta.

Opiskelijajäsenet

- Opiskelijajäsenyys on maksuton.
- Opiskelijajäsenen, jolla on työttömyys-kassajäsenyys, jäsenmaksu on 50 €/vuosi.

Eläkeläisjäsenet

- Jäsenmaksu on 40 €/vuosi.

Kaksoisjäsenet

- Jäsenmaksu on 45 €/vuosi. Jäsenmaksu maksetaan tilisiirtokortilla, jonka saa liiton toimistosta. Kaksoisjäsenyyteen ei sisälly jäsenyyttä Erityiskoulutettujen työttö-myyskassassa. Jäsenen tulee itse varmistaa työttömyysturvansa voimassaolo varsinaisen ammattijärjestönsä kassalta.

Suomen Kanttori-urkuriliitto

Työelämäjäseneet

- Jäsenmaksu on 1,2 % ennakko-pidätyksenalaisesta palkasta.
- Työnantaja perii työntekijältä valtakirjan saatuaan jäsenmaksun suoraan palkasta ja tilittää sen edelleen liitolle. Jos työpaik-kasi vaihtuu, ilmoita asiasta kotisivujen kautta tai pyydä liitosta uusi valtakirja-lomake.

Ilman ansiotuloja olevat jäsenet

- Mikäli työstä poissaolo kestää koko kalenterivuoden on jäsenmaksu 48 €/vuosi. Työstä poissaolon kestäessä joitain kuukausia on jäsenmaksu 4 €/kuukausi. Jäsenmaksu maksetaan tilisiirtokortilla, jonka saa liiton toimistosta. Työstä poissaolosta täytyy aina ilmoittaa AKIn toimistoon.

Opiskelijajäsenet

- Opiskelijajäsenyys on maksuton.
- Opiskelijajäsenen, jolla on työttömyyskas-sajäsenyys, jäsenmaksu on 50 €/vuosi.

Eläkeläisjäsenet

- Jäsenmaksu on 30 €/vuosi.
- Ennen vuotta 2012 eläkkeelle jääneille jä-senmaksu on vapaaehtoinen. Maksamalla jäsenmaksun eläkeläisjäsenet saavat mm. Crux-lehden, vapaa-ajan ryhmämatkava-kuutuksen ja lakimiespalvelut.

Kannattajajäsenet

- Jäsenmaksu on 30 €/vuosi

Huom! Jäsenen tulee itse huolehtia, että jäsenmaksu tulee säännöllisesti maksettua joko työnantajaperinnän kautta tai liiton toimiston kanssa laskutuksesta sopien.

AKIPEDIA

SAIRASTUMINEN
VUOSILOMAN AIKANA

Sairastuin vuosilomani aikana. Olisinko voinut siirtää sairauden alle jääneet viisi lomapäivää myöhemmin pidettäväksi?

Sopimuksessa oli aiemmin seitsemän päivän omavastuu-aika. Vasta sen jälkeiset sairauden alle jääneet lomapäivät saattoi siirtää tuonnemmaksi. Lisäksi siirto koski aiemmin vain vuosilomalaista mukaista osuutta lomasta eli 30 päivää, josta siis seitsemän päivää oli omavastuuta. 1.4.2014 alkaen omavastuu-aika poistuu ja myös vuosilomalakia pitemmän loman siirtäminen on mahdollista sairauden vuoksi. Vuosiloman siirto edellyttää, että viranhaltija nimenomaisesti pyytää siirtoa ja että hän esittää lääkärintodistuksen työkyvyttömyydestään ✕

Lähetä oma
kysymyksesi
os. edunvalvonta@
akiliitot.fi.

Kenestä Vuoden pappi 2014?

ON JÄLLEEN AIKA MIETTIÄ Vuoden pappi 2014 -ehdokkaista. Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosastot, opiskelijajärjestöt sekä hallituksen ja valtuuston jäsenet. Yksittäisellä jäsenellä on hyvä mahdollisuus saada äänensä kuuluviin edustajiensa kautta. Hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä alaosastojen yhdyshenkilöt löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Vuoden pappi -ehdotukset pe-

rusteluineen lähetetään **4.4.2014** mennessä osoitteella toimisto@akiliitot.fi. Ehdotuksessa voi käyttää myös kotisivuilta löytyvää lomaketta www.akiliitot.fi -> Lomakkeet. Vuoden pappi 2014 julkistetaan Papiston päivillä **30.9.2014** Jyväskylässä.

Vuoden pappi on ensimmäisen kerran valittu vuonna 1995, joten valinta tehdään tänä vuonna 20. kerran. ✕

Naisteologit r.y. 80 vuotta 9.3.2014

Juhlamessu Helsingin tuomiokirkossa klo 10
Saarnaa Helsingin hiippakunnan piispa **Irja Askola** (messu radioidaan)
Kirkkokahvit kryptassa

80-vuotisjuhla tuomiokirkon kryptassa klo 12.30
Juhlaesitelmän pitää TT **Pirkko Lehtiö**
Tervehdyspuheet:
emeritus arkkipiispa **John Vikström**
rouva **Jenni Haukio**
ministeri **Elisabeth Rehn**
rovasti **Pirkko Poisuo**
pastori **Meri-Anna Hintsala**

Juhlan jälkeen yhdistyksen vuosikokous noin klo 14.30.

Lämpimästi tervetuloa!

.....

Kenestä vuoden
kanttori 2014?

SUOMEN KANTTORI-URKURI-LIITON hallitus valitsee Vuoden kanttori -palkinnon saajan. Alaosastot voivat lähettää perustellut ehdotuksensa Vuoden kanttoriksi liiton hallitukselle osoitettuna **10.3.2014** mennessä liiton toimistoon tuula.anttonen@akiliitot.fi tai Suomen Kanttori-urkuri-liitto Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki. ✕

Millainen on vointisi työssä?

Merja Laaksamo

PÄÄTOIMITTAJA

Meiltä kysytään usein, miten voimme, mutta harvemmin tiedustellaan työhyvinvointiamme. Mikä olisi ihannevastaus kysymykseen työhyvinvoinnista? Ehkä jotakin tämän suuntaista: Kiitos, voin hyvin! Työni on mielenkiintoista ja teen sitä mielelläni. Työilmapiiri työpaikallani on hyvä ja voin kysyä työtovereiltani apua ruuhkan huipuissa. Esiemies on kiinnostunut työstäni ja

voin kääntyä hänen puoleensa, jos tarvitsen tukea tai kohtaan ongelmia. Vastuunjako työpaikallani on selkeä ja työtä on suurimman osan ajasta sopivasti. Joskus väsyn, mutta vapaapäivinä ja lomilla pystyn unohtamaan työhuolet ja palautumaan työstä.

Tällaisiakin työpaikkoja on olemassa, vaikka näin täydellinen kokonaisuus lienee harvinaisuus. Monesti ihan kaikki työhyvinvoinnin palikat eivät ole paikoillaan. On myös ihan kammottavia työolosuhteita. Liian usein kuulee työpaikoista, joissa jotakuta kiusataan, johtajuus on hukassa tai työtä on aivan liikaa. Usein työ jakaantuu epätasaisesti eikä tilanteelle oikein osata tehdä mitään. Vielä vaikeampaa on, jos jollakulla on työpaikalla päihdeongelma.

Tässä Cruxissa pohditaan jotakin työhyvinvoinnin osa-alueita. Helinä Kujala Työterveyslaitokselta kirjoittaa kiusaamisesta, sen tunnistamisesta ja siihen tarttumisesta. Kenenkään ei pidä tulla kiusatuksi työpaikallaan.

Nimimerkki Kirkkoherra kertoo ongelmatilanteesta, johon vähitellen löydettiin ratkaisuja. Johtajuuden puuttuminen oli vienyt työyhteisön kaoottiseen tilaan, joka korjautui vasta pitkäjänteisen yhteistoiminnan avulla.

Työhyvinvoinnista huolehtiminen on osa johtamista. Asiaa auttaa, jos johtaja itse voi hyvin työssään. Esimiehen hyvinvoinnista kirjoittaa sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston johtaja Liisa Hakala.

Kirkon yhteistoimintasopimus velvoittaa käsittelemään työsuojelun ja työhyvinvointiin liittyviä asioita. Työpaikalla on oltava työsuojelupäällikkö ja yli kymmenen hengen työpaikoilla työsuojeluvaltuutettu edustamassa työntekijöitä. Myös luottamusmiehen puoleen voi kääntyä työhyvinvointia koskevissa ongelmissa.

Virkaehtosopimus tarjoaa selkeitä ohjeita ongelmatilanteissa. Sopimuksen liitteistä löytyvät suositukset hyvän kohtelun edistämiseksi työpaikalla ja käytännön menettelytavat epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi sekä työpaikan päihdeongelmien käsittelyperiaatteet.

Vietämme työpaikalla suuren osan elämästämme, joten ei ole samantekevää, miten työssä sujuu. Jokaisen työntekijän velvollisuus on ottaa vastuuta työhyvinvoinnista, niin omastaan kuin koko työyhteisön hyvinvoinnista.

PS. Muista äänestää valtuustovaaaleissa! Osallistuthan myös jäsentutkimukseen. ✕

Jokaisen työntekijän
velvollisuus on ottaa
vastuuta työhyvinvoinnista.

OPISKELU TYÖTTÖMYYSETUUDEN TURVIN AUTTAA SAAMAAN TYÖTÄ

TYÖTTÖMYYSETUUDELLA TUETTU OMAEHTOINEN OPISKELU parantaa merkittävästi työllistymistä. Kun opiskelujaksosta on kulunut puoli vuotta, reilut 60 prosenttia työttömyysetuuksilla opiskelleista on saanut työpaikan. Tulokset ovat paremmat kuin esimerkiksi työvoimakoulutuksessa.

Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön 16.10.2013 julkaisemasta selvityksestä Työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun toimivuus ja vaikuttavuus.

Vähintään 25-vuotiaalla työttömällä on ollut vuoden 2010 alusta lähtien mahdollisuus opiskella päätoimisesti työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea menettämättä. Tuetun opiskelun ehtona on, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia ja että TE-toimisto on arvioinut opiskelun parantavan työttömän mahdollisuuksia saada työtä.

Selvitys osoittaa, että palvelun avulla on saatu kiinni juuri sellaisia ihmisiä, jotka kesken jääneiden opintojensa loppuun saattamisen, osaamisen täydentämisen tai alanvaihtamisen myötä saavat paremmat mahdollisuudet menestyä työmarkkinoilla.

Opiskelemaan päätyneet ovat opiskeluun hyvin motivoituneita, mutta työttömyysetuuden saaminen on ollut monelle edellytys opiskelun aloittamiselle. Ilman tätä mahdollisuutta he olisivat jättäneet opintonsa suorittamatta.

Opiskelun hyväksymiselle yhtenäiset perusteet

Kun TE-toimiston asiantuntija päättää, voidaanko suunniteltuja opintoja tukea työttömyysetuudella, hänen täytyy arvioida kunkin asiakkaan osalta koulutuksen työllistävyyden ja tarkoituksenmukaisuuden. Selvitys ehdottaa pohdittavaksi, olisiko kaikissa TE-toimistoissa syytä siirtää käytäntöön, jossa vaativan arvion tekee yksittäisen virkailijan sijaan sitä varten asetettu työryhmä.

Vuosina 2010-2012 työttömyysetuudella omaehtoisen opiskelun aloitti yhteensä reilut 34 800 henkilöä. Heistä noin 800 oli maahanmuuttajia, jotka aloittivat opiskelun kotoutumistuellalla. X

Lisätietoa osoitteessa
<http://www.tem.fi/julkaisut>.

CRUX UUDISTUI

KÄDESSÄSI ON UUDISTUNUT Crux. Fontit, ilme ja värit ovat uudistuneet. Lehden taitto on ilmavampi. Luettavuutta on parannettu lisäämällä nostoja ja selkeyttämällä rakennetta. Sisällysluettelo löytyy yhdeltä aukeamalta.

Kannen sisäpuolella on tunnelma-kuva ja tunnelmateksti, joka voi olla mietelause, virren säkeistö tai raamatunlause.

Tekstin ääressä -palsta säilyy edelleen paperilehdessä. Palautekyselyssä suurempi osa lukijoista toivoi palstaa myös paperimuodossa.

Lehden paperi vaihtui mattapintaiseksi, jolloin paperi ei kiillä lukinessa. Uusi paperi on ympäristöystävällisempää Joutsen-merkittyä laatua.

Antoisia lukuhetkiä uudistuneen Cruxin parissa! X

Mikä on jumalanpalvelusyhteisö?
Onko se osa kansankirkkoa vai
tämän ulkopuolella?

Satakunnan teologit järjestää:

SUURI PANEELI

JUMALANPALVELUSYHTEISÖISTÄ

RAUMALLA, LAPIN SEURAKUNTAKODILLA (os. Hiedas-
tentie 6, Lapin kirkon vieressä) järjestetään maa-
nantaina **17.2.2014 klo 13** paneeli aiheesta Mikä on
jumalanpalvelusyhteisö.

Mukana keskustelemassa ovat hiippakuntadekaani,
TT **Timo Tavast** arkkihiippakunnasta, pastori **Timo
Pöyhönen** Tampereen Varikko-yhteisöstä, TT **Anssi
Simojoki** Vakka-suomen luterilaisesta jumalanpalve-
lusyhdistyksestä ja TT **Martti Vaahtoranta** Pyhän Marian
seurakunnasta Raumalta. Keskustelun puheenjohtajana
toimii TL, kappalainen **Olavi Saurio** Raumalta.

Lyhyiden alkupuheenvuorojen jälkeen yleisö voi osal-
listua keskusteluun. Päätöskahvit n. klo 14.30.

Tilaisuuden järjestäjänä Satakunnan Teologit, Pappis-
liiton alaosasto. Tilaisuus on avoin kaikille ja siihen on
vapaa pääsy. ✕

PAPISTON PÄIVÄT 2014 JYVÄSKYLÄN PAVILJONGISSA

Yhdennettoista valtakunnalliset
Papiston päivät järjestetään **30.9.**
- 1.10.2014 Jyväskylän Pavil-
jongissa. Päivien teema rakentuu
pappislupauksen ympärille. Aihee-
seen paneudutaan luentoja,
keskustelun, musiikin ja hiljenty-
misen keinoin. Mukana on tuttuun
tapaan myös materiaalinäyttely.

KANAVIEN TEEMOINA MM.

- Raamattua kokemuksellisesti
- Papin persoona työvälineenä
- Saarna ja retoriikka

- Kirkolliset tabut
- Pätkätyöläisen arkea
- Pappina kokovartalolla

OSALLISTUMISMAKSUT (EDUL- LISEMPI HINTA 30.6.2014 SAAKKA):

- Työelämäjäsenet 220 € /
260 €
- Työelämän ulkopuolella ole-
vat jäsenet 110 € / 150 €
- Opiskelijajäsenet 30 € + illal-
liskortti 20 €
- Ei-jäsenet 260 € / 300 €

- Hinta sisältää osallistumis-
maksun, materiaalin ja
ruokailut. Osallistuja maksaa
itse matkat ja majoituksen. Il-
moittautuminen päiville alkaa
huhtikuussa.

KIRKKO MYRSKYN SILMÄSSÄ – teologinen symposium 25.–26.2.2014

Itä-Suomen yliopistolla Joensuussa, Sali AU100

TIISTAI 25.2.2014

- 9.15** Info-tiski avautuu (AU100 aula)
10.00 Symposiumin avaus, KTS:n puheenjohtaja, prof. **Paavo Kettunen**
10.15 Kristinuskon globaalit muutokset ja kirkko-opin uudet tulkinnat dos. **Jyri Komulainen**
10.45 Keskustelu
11.00 Kuka käyttää kirkon ääntä tänään? piispat **Jari Jolkkonen** ja **Seppo Häkkinen** haastattelu: toimittaja **Pekka Niiranen**
12.00 Keskustelu
12.15 Lounas
13.45 Kanavatyöskentely
1. Herätysliikkeetkö kirkon äänenä?
pj. dos. **Ilkka Huhta**
 2. Kirkko ja puolueet
pj. prof. **Hannu Mustakallio**
 3. Kirkko ja Raamattu
pj. prof. **Lauri Thurén**
 4. Kirkot ja uskonto koulussa
pj. prof. **Martin Ubani**
- 15.15** Kahvitarjoilu
15.45 Hallitsevatko julkista keskustelua mielikuvat vai onko faktoille tilaa? Toimittaja **Heli Karhumäki** ja Suomen ekumeenisen neuvoston pääsihteeri, isä **Heikki Huttunen**
16.45 Keskustelu
17.15 Työskentely päättyy

KESKIVIIKKO 26.2.2014

- 9.00** Kirkon taloudellinen tilanne ja sen vaikutukset kirkon toimintaan, prof. **Heikki Hiilamo**
9.30 Kirkon yhteiskunnallinen vastuu ja julistus, prof. **Jaana Hallamaa**
10.00 Keskustelu
10.45 Lounas
12.15 Kanavatyöskentely
5. Kirkot ja media
pj. toimittaja, past. **Satu Väättäinen**
 6. Kirkot ja seksuaalisuus
pj. dos. **Jouko Kiiski**
 7. Oppi – kirkon turva vai taakka?
pj. prof. **Antti Raunio**
 8. Kirkko ja kansalaisyhteiskunta
pj. dos. **Esko Ryökäs**
- 13.45** Tulevaisuuden kirkko, emeritusarkkipiispa John Vikström
14:30 Symposiumin päätös
 Kahvitarjoilu

Järjestäjä: Karjalan teologinen seura (KTS)

Täydelliset ohjelmatiedot,
 ilmoittautumishojeet
 sekä muu ajankohtainen informaatio:
www.karjalanteologinenseura.fi

HALOO, KIUSAAJA – RIITTÄÄ JO!

Kiusatuksi joutuminen voi viedä työkyvyn ja suistaa koko työyhteisön raiteiltaan. Siksi siihen on puututtava mahdollisimman ripeästi. Joskus pienikin korjausliike voi riittää.

HELINÄ KUJALA
Toimitussihteeri, Työ Terveys
Turvallisuus -lehti, Työterveyslaitos

Kiusaaminen on valitettavan yleistä työelämässä. Ja kiusaamisen tavat ovat valitettavan moninaisia, sanoo vanhempi konsultti **Anne Karhu** Työterveyslaitoksen työyhteisöpalveluista.

Karhu ratkoo työkseen epäasiallisesta kohtelusta syntyneitä konflikteja työpaikoilla, ja avunpyyntöjä tulee hänen mukaansa taiseeseen tahtiin.

Kun avuksi pyydetään ulkopuolinen konsultti, tilanne on tavalisesti edennyt niin pitkälle, että työpaikan omat keinot ja työterveyshuollon apu eivät enää riitä.

Kiusatuksi joutunut on saattanut esimerkiksi joutua pitkälle sairauslomalle, osittain kiusaamisen seurauksena.

Arkipuheissa kiusaamisen syyksi mainitaan usein, että työyhteisössä on narsisti, joka ottaa jonkun silmätikukseen.

– Joskus näinkin voi olla, mutta useimmiten se on liian helppo ja kevyt selitys. Yleensä kiusaamisen taustalla on monia syitä, jotka vaativat selvittelyä.

Oleellista on tunnistaa kiusaaminen, puuttua tilanteeseen ja huolehtia siitä, että ongelma ei toistu. Esi- miehellä on väliintuloon juridinen

velvollisuus, mutta Karhu painottaa myös työkavereiden vastuuta.

– Jos yhdelle aina tuhahtellaan, naureskellaan tai irvistellään selän takana, rohkaisisin muita puuttumaan siihen. Kaikki ovat vastuussa työyhteisön hyvinvoinnista.

Hänen mukaansa työkaveri voi sanoa kiusaajalle ja tämän mahdollisille apureille vaikka näin: Haloo – mitä haluat tuolla käytökselläsi sanoa? Voitko lopettaa sen?

Mikä on kiusaamista?

Kiusaaminen on toistuvasti samaan ihmiseen kohdistuvaa epäasiallista

Kiusaaminen on toistuvasti samaan ihmiseen kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä. Se voi olla avointa haukkumista ja naljailua tai selän takana pahan puhumista. Se voi ilmetä myös puhumattomuutena tai mitätöimisenä.

” Oleellista on tunnistaa kiusaaminen, puuttua tilanteeseen ja huolehtia siitä, että ongelma ei toistu.

käyttäytymistä. Se voi olla avointa haukkumista ja naljailua tai selän takana pahan puhumista. Se voi ilmetä myös puhumattomuutena tai mitätöimisenä: työkaveria ei tervehditä, hänet jätetään tiedon tai tapahtumien ulkopuolelle, ja hänen sanomisensa jäävät huomiotta.

Miten siihen voi puuttua?

Kiusatun on hyvä selvittää ensin itselleen, mitä kiusaamistilanteessa tapahtuu. Mitä kiusaaja taas sanoi tai teki, ja mitä tunteita se nostatti? Jos rohkeus riittää, asia kannattaa ottaa puheeksi suoraan kiusaajan kanssa. Häneltä voi esimerkiksi ky-

syä: Mitä tarkoittit äskeisellä käytökselläsi? Halusitko todella heittää tuollaista loukkaavaa herjaa? Joskus epäasiallinen käytös voi olla tahatonta. Jos käytös ei muutu tai kiusaajan kanssa on vaikea puhua, asiasta pitää kertoa omalle esimiehelle. Hänellä on työturvallisuuslain mukaan velvollisuus selvittää, mistä on kysymys.

Mistä saada apua?

Jos esimies ei reagoi ongelmaan tai hän on itse kiusaaja, yhteyttä on otettava tämän esimieheen. Myös työterveyshuollosta ja työsuojeluvaltuutetulta tai luottamusmieheltä kannattaa pyytää apua.

Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue auttaa, kun halutaan selvittää, onko työpaikalla rikottu lakia esimerkiksi lakaisemalla ongelma maton alle. Jos näin on tapahtunut eikä tilanne muutu, asia voi lopulta johtaa oikeuskäsittelyyn.

Kuinka kiusaamista selvitetään?

Aluksi esimies keskustelee kummankin osapuolen kanssa kahden kesken. Seuraava askel on yhteiskeskustelu, jossa läsnä voi olla myös työterveyshuollon edustaja sekä osapuolten mahdolliset tukihenkilöt esimerkiksi työpaikan työsuojelusta. Lähtökohtana on, minkä pitäisi muuttua, jotta olotila paranisi. Lisäksi sovitaan pelisääntöistä ja siitä, milloin tilannetta tarkastellaan uudestaan. Jos ongelma on epäselvä vyyhti, apua kannattaa hakea ulkopuoliselta asiantuntijalta.

Mistä löytää ratkaisut?

Joskus tilanne rauhoittuu vain sillä, että toinen osapuoli vaihtaa tehtävää tai tiimiä. Kiusaamiseen

on kuitenkin harvoin vain yhtä syytä. Siihen voi vaikuttaa esimerkiksi jokin perustyötä haittaava rakenteellinen ongelma, kuten epäselvät tehtävät tai tavoitteet. Myös huono tiedonkulku tai liika työkuormitus luo maaperää kiusaamiselle. Työnantajan on etsittävä epäkohtiin ratkaisuja yhdessä työntekijöiden kanssa.

Mitä tästä opitaan?

Kiusaaminen vaikuttaa koko työyhteisöön. Siksi työpaikalla pitää käydä läpi pelisäännöt tai laatia ne, jos sääntöjä ei ole. Esimiesten ja

ylemmän johdon pitää antaa viesti, että tällaista käytöstä ei työpaikalla hyväksytä. Kehityskeskustelussa esimiehen pitää aina kysyä, onko työntekijä kokenut tai huomannut kiusaamista. Kiusaamiseen puuttuminen on esimiestyön vaativimpia tehtäviä, joten on tärkeää, että siihen saa koulutusta. Joskus koulutus on paikallaan koko työyhteisölle. ✕

Juttu on alun perin julkaistu Työ Terveys Turvallisuus -lehdessä 6/2013 sekä TTT-Digissä: www.ttttdigi.fi.

LISÄÄ TIETOA

- Maarit Vartia ja muut: Piinan loppu. Kiusaamistilanteiden selvittely työpaikalla. Työterveyslaitos, 2008
- Maarit Vartia ja muut: Työyhteisötörmäyksiä. Työterveyslaitos, 2009
- Inga Järvinen ja Tuula Luhtaniemi: Ratkaisukeskeinen työyhteisösovitelu. Työterveyslaitos, 2013
- www.tyosuojelu.fi >Työolot, vaarat ja haittatekijät >Ihmisen toiminta >Häirintä ja epäasiallinen kohtelu
- KirVESTES Hyvän kohtelun edistäminen työpaikalla, Liite 21a, Käytännön menettelytavat epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi, Liite 21b

Taakkaa kannattaa jakaa

- Kiusaaminen etenee usein vähitellen, tapahtumasarjana, jonka alkua on vaikea havaita. Kiusatuksi tuleminen murentaa itsetuntoa, minkä vuoksi kiusaajaa vastaan nouseminen saattaa tuntua ylivoimaisen vaikealta. Tilanne voi hämentää ja tuntua epätodelliselta: Onko todella niin, että olen joutunut kiusaamisen kohteeksi? Miksi tämä tapahtuu juuri minulle?
- Työterveyslaitoksen kustantamassa kirjassa Piinan loppu todetaan, että moni kiusatuksi joutunut kokee oman käytöksensä muuttuvan niin, että hän ei enää tunne olevansa oma itsensä. Tämä voi johtaa työporukasta syrjäytymiseen. Lopulta työyhteisössä saatetaan ajatella, että kiusattu on "se outo tyyppi", joka on itse syypää ongelmiinsa.
- Vanhempi konsultti Anne Karhu kehottaa kiusattua jakamaan taakkaansa ja puhumaan asiasta. Puhuminen on tärkeää työpaikalla, jotta ongelmaa päästään käsittelemään. Lisäksi se on tärkeää oman päivittäisen jaksamisen kannalta.
- Jokaisella on jokin taho, jonka kanssa kannat-

taa puhua ja jolla on velvollisuuskin kuunnella. Työkavereidenkin kanssa voi jutella, kunhan keskustelu ei muutu puolueelliseksi vatvomi-seksi.

- Karhun mukaan apua voi saada myös aiheita käsittelevästä, asiallisesta kirjallisuudesta. Moni hakee tukea esimerkiksi internetin keskustelupalstoilta, mutta vaarana saattaa olla kielteisyyden ja vastakkainasettelun vahvistuminen.
- Vertaistuki on arvokasta, kunhan siinä on selkeät rajat. Jos se voi olla mitä tahansa kenen suusta tahansa, siinä on riskinsä.
- Vaikka tilanne saataisiin työpaikalla selvitettyä, kiusaamisesta toipuminen voi viedä aikaa. Piinan loppu -kirjassa todetaan, että kiusatulle saattaa jäädä katkeruuden ja epäoikeudenmukaisuuden tunteita, joita voi olla syytä työstää terapeutin avulla.
- Toipumisesta kertoo kirjan mukaan se, että asia ei enää ole jatkuvasti mielessä. Elämästä alkaa löytyä ilonaiheita ja työhön sekä harrastuksiin riittää jälleen voimavaroja.

ERÄS SELVIITYTYMISTARINA

Eräässä seurakunnassa johtajuuden puuttuminen oli johtanut vakaviin työyhteisön sisäisiin ongelmiin, jotka vaikuttivat vakavasti työhyvinvointiin. Muutos vaati pitkäjänteistä työtä sekä johtajalta että muulta työyhteisöltä.

NIMIMERKKI KIRKKOHERRA

Olipa kerran seurakunta, jonka elämässä tapahtui paljon muutoksia, ja niistä seurasi monia ongelmia. Tulin pyynnöstä lähteneeksi tähän seurakuntaan vs. kirkkoherraksi. Lupautuessani tehtävään, en tiennyt millaiseen ”soppaan” olin joutumassa.

Seurakunta oli kooltaan keskisuuri - työntekijöitäkin kolmisenkymmentä. Seurakunnalla oli useita kiinteistöjä, joissa monissa oli kosteusongelmia. Suurin kosteusongelma oli seurakuntatalossa, joka oli ollut jonkin aikaa käyttökiellossa ja ehditty jo purkaa ennen kuin otin tehtävän vastaan. Uuden seurakuntatalon suunnittelukin oli jo aivan loppusuoralla.

Työyhteisöä hallittiin huhuilla

Seurakunnassa oli äskettäin vaihtunut talousjohtaja, vakituinen kirkkoherra oli ollut jo jonkin aikaa poissa – joko kokonaan tai osittain. Seurakunnassa oli monia pitkään palvelleita ja kokeneita työntekijöitä. Seurakunnan toimitukset oli jouduttu tässä poikkeustilanteessa sijoittamaan eri puolille kaupungin keskustaa. Työyhteisö oli kuin lauma ilman paimenta. Sitä ei johtanut oikein kukaan tai paremminkin työyhteisön sisään oli muodostunut kuppikuntia. ”Pikkujohtajia” ja ”sopankeittäjiä” oli vähän siellä täällä. Niinpä työyhteisöä hallittiinkin erilaisilla huhuilla. Koska ei tiedetty, mitä tulee tapahtumaan, alettiin luulla ja uskoa huhuihin. Pelko alkoi hallita työyhteisön elämää.

Tällainen kuva minulle työyhteisöstä muodostui varsin pian otettuani vs. kirkkoherran tehtävän vastaan. Itse seurakunnan toimintaan nämä ongelmat eivät onneksi paljontaan heijastuneet – olivathan työntekijät pohjimmitaan tunteellisia ja ammattitaitoisia, työnsä hyvin hoitavia. Kuitenkin työrauha oli pahasti häiriintynyt. Oli aika tehdä jotain. Pohdinkin, miten työyhteisö pääsee taas jaloilleen ja miten tästä selviän?

Nyt vuosien jälkeen voin todeta, että selvisimme – yhdessä. Tilanteeseen ei ollut kuitenkaan yhtä ainoaa lääkettä. Toipuminen oli hidasta, eivätkä kaikki asiat ole ehkä täysin kunnossa vielä. Kun olen analysoinut mennyttä, olen löytänyt asioita, jotka auttoivat meitä. Kaikki nämä asiat ovat periaatteessa itsestään selviksiä, mutta eivät kuitenkaan automaattisia. Niiden eteen on nähtävä vai-
vaa.

Seurakunnan suurin aarre – armo – ei ole työyhteisön ongelmien ratkaisija.

Ongelmiin on tartuttava

Kun työyhteisössä ilmenee ongelmia, niihin on tartuttava. Ongelmat eivät häviä kieltämällä tai kiertämällä – eivät edes ”ymmärtämällä”. Seurakunta, niin hengellinen yhteisö kuin se onkin, on kuitenkin aivan tavallinen työpaikka, jossa vallitsevat tavallisen työpaikan säännöt ja lainalaisuudet. Vuosien varrella opin senkin, että seurakunnan suurin aarre – armo – ei ole työyhteisön ongelmien ratkaisija. Tarvitaan vastuullista johtajuutta, mutta myös työntekijöiltä on edellytettävä vastuunottamista ja aikuisuutta. Virheisiin on tartuttava ja tosiasiat tunnustettava – siitä alkaa uusi elämä.

Hallinnon on toimittava läpinäkyvästi

Usein puhutaan avoimuudesta ja avoimuutta vaaditaan. Se ei riitä. On myös toimittava avoimesti niin, että huhuilla hallitseminen saadaan loppumaan. Tämä tarkoittaa hallinnon läpinäkyvyyttä. Käytännössä se meillä johti siihen, että muun muassa kaikkien kirkkoneuvoston ja -valtuuston kokousten jälkeen heti seuraavana aamuna alettiin pitää tiedotustilaisuuksia työntekijöille. Lisäksi lehdistölle lähetetty tiedote lähetetään sähköpostilla myös kaikille työntekijöille. Työyhteisön kokousten muistiot ja pöytäkirjat ovat kaikkien työntekijöiden nähtävissä verkossa.

Yhteistyötoimikunta on pidettävä yllä

Työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutetun aktiivisuuden lisäksi myös työsuojeluun liittyvän toimikunnan – yhteistyötoimikunnan

– toimintakulttuuri oli saatava vaikiintumaan. Seurakunnassamme se tapahtui siten, että aluksi toimikunta kokoontui pari kertaa kuussa ja myöhemmin noin kerran kolmessa viikossa. Toimikunnalle osoitettujen asioiden lisäksi kokouksessa todetaan myös sen hetkinen yleistilanne. Myös silloin kun asialistalla ei ole varsinaisia asioita, kokous pidetään ja nykytilanne todetaan. Näin toimikunta pysyy työyhteisön suhteen sekä ajan tasalla että myös toimintavalmiudessa, eikä sitä siis tarvitse ruveta kriisiin sattuessa herättelemaan henkiin.

Sopimusten noudattamista on korostettava

Ottaessani vs. kirkkoherran tehtävät vastaan pidin tiedotustilaisuuden, jossa totesin muun muassa sen, että tässä seurakunnassa toimitaan voimassa olevien lakien ja sopimusten mukaan – siis noudatetaan esimerkiksi KirVESTESiä. Tämänkin asian pitäisi olla itsestään selvä, mutta ei se kuitenkaan niin aina ole. Sopimusten noudattaminen merkitsee sitä, että kaikkia työnteekijöitä kohdellaan tasavertaisesti. Sopimusten noudattaminen antaa myös seurakunnan johtavassa asemassa oleville vahvan selkänöjan päätöksenteolle.

Työnjaosta johtajien ja luottamushenkilöiden välillä on sovittava

Eräs merkittävä asia oli myös rajan veto seurakunnan operatiivisten johtajien ja luottamushenkilöiden tehtävien kesken. Varsinkin kriisitilanteissa saattaa luottamushenkilöillä olla houkutus ryhtyä

On toimittava avoimesti niin, että huhuilla hallitseminen saadaan loppumaan.

johtamaan ja antamaan neuvoja ohi operatiivisen johdon. Ainakin vaalikauden alussa on luottamushenkilöiden kanssa tehtävä selväksi työnjako johdon ja luottamushenkilöiden välillä. On kuitenkin selvää, että ongelmatilanteissa myös luottamushenkilöille on kerrottava avoimesti asiat, jotta he voivat tarvittaessa tehdä päätöksiä.

Ulkopuolisia asiantuntijoita tulee hyödyntää

Työyhteisön ongelmatilanteissa on syytä kääntyä myös ulkopuolisten asiantuntijoiden puoleen. Hyvänä tukena meidän tilanteessamme oli työterveyshuolto. Heillä on asiantuntemusta ja ulkopuolisina heillä on myös mahdollisuus nostaa vaikeimmatkin asiat pöydälle. Oikeudellisissa kysymyksissä vs. kirkko-

herrana olin myös yhteydessä useamman kerran työmarkkinalaitokseen, josta sain paljon tukea asioiden valmistelussa. Mikäli ongelmat johtavat oikeusprosesseihin – kuten meillä – on syytä ottaa seurakunnalle asianajaja, koska oikeusprosessit ovat aina monimutkaisia eikä seurakunnissa riitä asiantuntemus niihin.

Olen edellä ottanut esiin muutamia työvälineitä, joiden avulla selvisimme kriisitilanteesta normaaliin elämään työyhteisössämme. Kirkkoherran toiminnan suhteen on erittäin tärkeää, että se on avointa ja ennakoitavaa sekä suhteessa työyhteisöön että luottamushenkilöihin. ✕

Julkaisemme oheisen kirjoituksen poikkeuksellisesti nimimerkillä.

PÄIHDEONGELMAAN PITÄÄ PUUTTUA MYÖS SEURAKUNNASSA

Kesällä 2013 iltapäivälehdet revittelivät pappien alkoholiongelmissa. Uutisointi oli liioiteltua, mutta surullinen tosiasia on sen sijaan se, että monessa seurakunnassa suojellaan päihderiippuvaisia.

PANU PIHKALA
Tutkija, pastori, Helsinki

Seurakunnissa toteutuu sama dynamiikka kuin muissa työyhteisöissä, mutta uskonto tuo siihen vielä lisäkuluttavuuden. Työntekijät ja seurakuntalaiset saattavat ajatella, että on häpeäksi seurakunnalle ja koko kirkolle, jos esimerkiksi pappi tai kanttori paljastuu päihderiippuvaiseksi.

Seurauksena saattaa olla tilanne, jossa asioita joko katsotaan sormien läpi tai sitten ollaan epärealistisen armollisia ja toiveikkaita. Ajatellaan, että työtoverille pitää antaa tämäkin humalainen törttöily anteeksi, sillä onhan anteeksianto kristillistä. ”Ja ehkä se oli vieläkin vain yksittäistapaus? Hänhän vakuutti, ettei hänellä ole pysyvää ongelmaa!”

Kristillinen lähimmäisenrakkaus vaatii välittämistä. Päihdeongelmaan on puututtava. Asian kohdalla tulee syvästi todeksi se, että tarvitaan sekä lakia että evankeliumia. On todettava sairaus, jotta sitä voidaan hoitaa.

Väliintulo on välittämistä

Media-alan moniosaaja **Marko**

Kulmala on viime aikoina puhunut julkisuudessa päihdeongelmaan puuttumisen puolesta. Kulmala sai vuonna 2004 potkut, joiden jälkeen hän sanoi esimiehelleen yhden sanan: ”Kiitos.” Kulmala kertoo, ettei

hän tiedä, mistä sana nousi, mutta se tuli todeksi. Potkut olivat olennainen sysäys siihen, että hän lopulta raitistui.

Kristillinen lähimmäisenrakkaus

vaatii välittämistä. Päihdeongelmaan on puututtava.

Työtoverit usein uskovat, että he auttavat päihderiippuvaista, kun he suojelevat tätä. Todellisuudessa he vain pitkittävät kärsimystä. Puuttuminen on välittämistä. Yksittäisen työntekijän voi tuki olla vaikeaa löytää siihen rohkeutta. Työyhteisön yhteinen jäämäkkyys on silloin avainasemassa.

Vertaisryhmien olennaisuus

Vertaisryhmät ovat aivan olennaisen tärkeitä päihderiippuvuudesta

toipuvalle. He, jotka ovat kokeneet saman, voivat ymmärtää ja auttaa. Ihminen ei kuitenkaan suostu menemään vertaisryhmään ennen kuin hän on myöntänyt itselleen, että hänellä on ongelma. Tämä vaatii sitä, että työyhteisö ja muut läheiset tukevat häntä ongelman tajuamisessa.

Moni päihderiippuvainen on löytänyt avun uskonnosta. Joskus tämä on merkinnyt palaamista uskonelämään, toisinaan kyse on uuden elämäntavan löytämisestä uskonnosta. AA-ryhmillä on vahvoja sidoksia kristinuskoon. Vertaisryhmien tukeminen on olennaista kristillistä lähimmäisenrakkautta.

Kohti kansanliikettä?

Suomalaisten päihderiippuvuudet lisääntyvät sitä vauhtia, että on mielenkiintoista nähdä, syntyykö uusi kristillinen päihteiden vastainen liike. Kun seuraa esimerkiksi nuorten päihteidenkäyttöä, herää syvä huoli. Tarvittaisiin määrätietoisia toimia ja ennen kaikkea lähiyhteisöissä ilmenevää välittämistä. Mikä voisi olla sinun seurakuntasi rooli tässä? **X**

Lähde: Hanna Jensénin haastattelu Marko Kulmalasta Kodin Kuvalehden numerossa 14-15/2013, s. 20–25: luettavissa <http://hannajenssen.fi/wp/wp-content/uploads/2013/08/marko-kulmala.pdf>

Aina kuolemaan asti

Suomalaisista avioliitoista on totuttu viime vuosina kuulemaan synkkiä uutisia. ”Joka toinen avioliitto päättyy eroon”, todetaan melkein jokaisessa parisuhdetta käsittelevässä artikkelissa. Siksi oli ilahduttavaa lukea loppusyksystä julkaistua Väestöliiton perhebarometriä. Vuosittain ilmestyvässä julkaisussa esitellään jotakin parisuhteen ja perheen kannalta keskeistä teemaa. Osmo Kontulan tutkimuksessa ”Yhdessä vai erikseen” selviteltiin tällä kertaa suomalaisten parisuhteiden vahvuuksia, ristiriitoja ja erojen syitä.

Tutkimus antaa varsin valoisan kuvan suomalaisista avioliitoista. Suuri osa suomalaisten solmimista parisuhteista on pitkäaikaisia, ja avioliitoista suurin osa päättyy vasta toisen puolison kuollessa. Tutkituista 40 % oli erittäin tyytyväisiä puolisoonsa, tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä oli valtaosa vastanneista. Tutkimukseen osallistuneista 70 % uskoi, että heidän avioliittonsa kestää. Kaiken kaikkiaan suomalaisten halu ja kyky elää yhdessä kumppaninsa kanssa näyttää vahvistuneen viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Parisuhdetta pitää tutkimuksen mukaan vahvimmin koossa puolisoitten välinen luottamus, arvostus ja kunnioitus. Vaikka romantiikan ja tunteiden osuudesta on kirjoitettu paljon viime aikoina, parisuhde kestää varsin perinteisiltä kuulostavien arvojen varassa. Ainakaan pettämisyksien ajatusta parisuhteen hoitamisesta ulkopuolisen suhteen avulla ei tutkimus tue. Uskollisuus näyttää olevan nouseva trendi, ja me suoma-

laiset parisuhteen uskollisuusvaatimuksessa maailman kärkeä. Puolisoiden välinen luottamus on keskeinen, suhdetta kannatteleva voima.

Arvostaminen ja kunnioitus näkyvät arjen keskellä puolisolalle annettavassa tuessa. Se on yhteisten asioiden jakamista, kuuntelemista, kannustamista ja kehumista. Se on rakkauden osoittamista teoin. Vaikkakin tällä alueella koetaan helposti myös pettymyksiä, puolisoa päivittäisenä tukijana on vaikea korvata millään.

Jossain vaiheessa keskusteltiin siitä, onko vihkikaava aikansa elänyt korostaessaan avioliiton elinikäisyyttä. Kuitenkin neljä viidestä avioliitossa olevasta kertoi avioitumisen tärkeänä syynä olleen sen, että he kokivat löytäneensä ihmisen, jonka kanssa haluavat elää lopun elämänsä. Vihkikaavan kysymys ”olla hänelle uskollinen ja rakastaa häntä hyvinä ja pahoina päivinä, aina kuolemaan asti” osuu ainakin parisuhdetutkimuksen näkökulmasta kaikilta osin asian ytimeen. ✕

Pekka Puukko

PERHENEUVOJA,
Jyväskylän seurakunta

Parisuhdetta pitää tutkimuksen mukaan vahvimmin koossa puolisoitten välinen luottamus, arvostus ja kunnioitus.

PÄIHDEONGELMA TYÖPAIKALLA

Onko mielessäsi joskus käynyt huoli työtoverista, jonka päihteidenkäyttö uhkaa riistäytyä käsistä? Asiaa on vaikea ottaa esiin työyhteisössä, ja monesti tuntuu tungettelevalta jopa ilmaista huoltaan asiasta. Tällaisiin tilanteisiin on olemassa työpaikalla yhteisesti hyväksytyt periaatteet, ne löytyvät kirkon virka- ja työehtosopimuksen liitteenä (liitteet 20a ja b). Hoitoon ohjaamisesta on suositussopimus (liite 20c).

MERJA LAAKSAMO
AKIn apulaistoiminnanjohtaja

1. Päihdeongelmien käsittely on KirVESTESin liitteessä 20a jaettu neljään vastuualueeseen.

● Työnantajan vastuu

Työnantajan vastuulla on seurakunnan tiloissa olevien asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuus. Päihteet vaarantavat työturvallisuuden. Niiden käyttö työpaikalla haittaa työtehtävien suorittamista, aiheuttaa sopimatonta käytöstä sekä heikentää työyhteisön työilmapiiriä.

Työpaikalla ei hyväksytä työskentelyä päihdyneenä tai krapulassa. Päihtynyt tai krapulassa oleva työntekijä voidaan poistaa työpaikalta.

Päihdeongelman työntekijän auttaminen edellyttää, että ongelmaa ei piiloteta. Siksi havaitut ongelmat on otettava puheeksi päihtyneen kanssa. Työpaikalla ei kuitenkaan sallita päihdeongelmiin liittyvää juoruaamista

2. Esimiehen vastuu

Esimies on päävastuussa päihdeongelmaan puuttumisesta. Esimiehen tulee reagoida asiaan, jos hän havaitsee alaisensa olevan työpaikalla krapulassa tai päihtyneenä tai jos tämä jää pois työstä niiden vuoksi. Hän vastaa siitä, että päihtymys otetaan esille työntekijän kanssa. Menettelystä on tarkat ohjeet liitteessä b, käytännön menettelytavat päihdeongelmatilanteessa.

Esimiehen tulee huolehtia siitä, että hän ei itse ole työpaikalla krapulassa tai päihtyneenä. Esimiehen päihtymykseen puuttuminen on alaisille arkaluonteista. Jos esimies on työssä päihtyneenä, siitä tulee ilmoittaa ensisijaisesti työsuojeluvaltuutetulle tai työsuojelupäällikölle.

3. Työsuojelupäällikön ja -valtuutetun vastuu

Työsuojelupäälliköllä ja -valtuutetulla on erityinen asemaansa perustuva toimintavelvollisuus havaitessaan päihtyneen työntekijän työpaikalla tai saadessaan muilta työntekijöiltä tiedon työntekijän tai esimiehen päihtymyksestä.

Saatuaan tiedon päihtymyksestä työsuojelupäällikön ja -valtuutetun tulee ottaa yhteyttä myös päihtymyksestä epäillyn työntekijän esimieheen.

4. Työntekijän vastuu

Jokaisen työntekijän tulee huolehtia siitä, että ei itse ole työpaikalla krapulassa tai päihtyneenä. Työntekijän tulee puuttua työpaikalla havaitsemaansa päihdekäyttäytymiseen. Menettelyyn on tarkemmat ohjeet osassa 2Ob. Työntekijän ei tule suostua tekemään oma-aloitteisesti tai päihtyneen pyynnöstä päihtyneen työtehtäviä tämän suojaamiseksi tai päihtymisen salaamiseksi.

Työturvallisuutta vakavasti vaarantavissa tilanteissa tulee pyrkiä saamaan työntekijä poistumaan välittömästi työpaikalta. Näissä tilanteissa asiasta tulee ilmoittaa myös heti työntekijän esimiehelle tai viranomaisille, esimerkiksi työterveyshuoltoon tai poliisin hälytyskeskukseen.

KirVESTESin liitteessä 2Ob on esitelty käytännön menettelytavat neljään erilaiseen päihdeongelmatilanteeseen.

1. TYÖNTEKIJÄ ON PÄIHTYNEENÄ TAI KRAPULASSA TYÖSSÄ

Kuka puuttuu ongelmaan?

Sekä esimiehellä että työtoverilla on puuttumisvelvollisuus.

Miten puututaan?

A. Välittömästi

- Työntekijälle todetaan hänen päihtymyksensä ja hänet poistetaan välittömästi työpaikalta. Tämän tekee ensisijaisesti välitön esimies. Myös krapulassa oleva työntekijä poistetaan yleensä työpaikalta. Työtoverit ilmoittavat päihdeongelmasta työsuojeluvaltuutetulle, mutta vakavissa vaaratilanteissa myös työtovereilla on välitön velvollisuus pyrkiä estämään vahingon syntyminen.
- Jos työntekijä kieltää ongelman, esimies voi esittää hänelle puhalluttamista esimerkiksi työterveyshuollossa juopumusasteen toteamiseksi. Työntekijän ei tarvitse suostua puhalluttamiseen. Kieltäytyminen kuitenkin todetaan ja dokumentoidaan kirjallisesti.
- Tarvittaessa tai työntekijän pyynnöstä paikalle kutsutaan häntä edustava luottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu.

B. Tapahtuneen jälkeen

- Työntekijän palattua selvänä töihin esimiehen tulee ottaa ongelma puheeksi kahden kesken. Tavoitteena on kartoittaa työntekijän tilanne ja mahdollinen omaehtoinen hoitoonohjaustarve sekä sopia siitä, että työntekijä sitoutuu noudattamaan jatkossa työpaikan kirjallisia periaatteita (2Oa).
- Keskustelussa ei tarvitse selvittää sitä, miksi työntekijä on ollut työpaikalla päihtyneenä. Esimiehen tehtävänä ei ole toimia hoitohenkilönä. Esimiehen tulee ottaa kantaa ainoastaan työntekijän työkäyttäytymiseen. Jos siinä on päihdeistä johtuvaa huomautettavaa, esimiehen tehtävänä on ottaa esille työntekijän ammattimaiseen hoitoon ohjaamisen tarve.
- Tarvittaessa tai työntekijän pyynnöstä paikalle kutsutaan häntä edustava luottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu.
- Työntekijälle annetaan yleensä kirjallinen huomau-

tus. Siinä todetaan teon moitittavuus sekä kirjataan tapahtunut.

- Työstä poissaoloajalta pidetään palkka, tai sovitaan menetety työajan/työpäivän sisään tekemisestä myöhemmän ajankohtana.
- Esimies ilmoittaa asiasta omalle esimiehelleen, työsuojelupäällikölle, työsuojeluvaltuutetulle ja työterveyshuollolle. Tehdyt ilmoitukset annetaan tiedoksi työntekijälle.

C. Päihtymisen uusiutuminen

- Puututaan kuten ensimmäisellä kerralla, kuitenkin painottaen sitä, että työntekijä on vastuussa aiemmasta sitoutumisestaan päihitteettömyyteen työpaikalla.
- Sen lisäksi, jos tilanteen vakavuus ei jo välittömästi edellytä palvelussuhteen päättämistä, työntekijälle annetaan kirjallisesti huomautus ja muistutetaan, että vielä toistuva esiintyminen päihtyneenä työpaikalla voi johtaa palvelussuhteen päättämiseen.
- Työntekijän edellytetään tarttuvan itse ongelmaansa. Häneltä edellytetään myös hoitoonohjaukseen hakeutumista.
- Työterveyshuolto kytketään prosessiin aktiivisesti mukaan. Tällöin noudatetaan yleensä seuraavaa menettelyä:
 1. Tilanteen kartoitus työterveyslääkärin johdolla (onko kyseessä sairaus vai ei). Tarvittaessa tai työntekijän pyynnöstä paikalle kutsutaan häntä edustava luottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu.
 2. Hoitoonohjaussuunnitelman tekeminen.
 3. Taloudellisten resurssien ja seurakunnan tuen kartoitus.
 4. Hoitoonohjauksen pelisäännöt (hoidon aloitus; kesto; raportointi edistymisestä, hoidon keskeytyksen seuraukset jne.).

2. TYÖNTEKIJÄ JÄÄ POIS TYÖSTÄ PÄIHITYMISEN VUOKSI

Kuka puuttuu ongelmaan?

- Välitön esimies

Miten puututaan?

- Esimies ottaa yhteyttä työntekijään. Jos työntekijää ei tavoiteta, poissaolon syy selvitetään työntekijän tullessa työhön. Edellytetään lääkärintodistusta. Jos sitä ei saada, tedustellaan poissaolon syytä.
- Jos poissaolon syyksi paljastuu päihiteiden

väärinkäyttö, selvitetään aina hoitoonohjauksen tarve.

- Luvattomasta poissaolosta annetaan aina kirjallinen huomautus. Lisäksi selvitetään työntekijälle, että toistuessaan luvattomat poissaolot voivat johtaa palvelussuhteen päättämiseen. Virkasuhdetta pidetään lakanneena, jos viranhaltija on luvattomasti poissa yhdenjaksoisesti yli 30 päivää.
- Poissaolopäiviltä pidetään palkka tai vaihtoehtoisesti vielä vahvistamatta olevia erääntyneitä vuosilomapäiviä merkitään vuosilomaksi, jolloin palkkaa ei pidätetä.
- Esimies ilmoittaa asiasta omalle esimiehelleen, työsuojelupäällikölle, työsuojeluvaltuutetulle sekä työterveyshuollolle.

3. PÄIHITYMISEN UUSIUTUMINEN HOITOONOHJAUKSEN JÄLKEEN

Kuka puuttuu ongelmaan?

- Sekä esimiehellä että työtoverilla on puuttumisvelvollisuus.

Miten puututaan?

- Esimies ottaa asian esille työntekijän kanssa. Työtoveri ilmoittaa työsuojeluvaltuutetulle havainnostaan. Asiasta tiedotetaan työterveyshuollolle sekä työsuojeluhenkilöstölle.
- Uusiutunut päihtymys työssä johtaa yleensä palvelussuhteen päättämiseen.
- Mitä pidempi aika hoitoonohjauksesta on kulunut päihtymyksen uusiutumatta, sitä perustellumpaa on, että työnantaja palvelussuhteen päättämisen sijasta harkitsee uudelleen hoitoon lähettämistä.

4. ESIMIEHEN PÄIHITYMYS TYÖSSÄ KENELLE ILMOITETAAN?

- Ensisijaisesti ylemmälle esimiehelle, joka useimmiten on kirkkoherra tai talouspäällikkö/talousjohtaja. Jos ylemmää esimiestä ei ole, työntekijöiden tulee ilmoittaa asiasta seurakunnan olosuhteiden mukaan jollekin seuraavista:
 - työsuojeluvaltuutetulle tai työsuojelupäällikölle
 - tuomiokapitulille kirkkoherran ollessa ongelman aiheuttaja
 - tarvittaessa kirkkoneuvoston/seurakuntaneuvoston varapuheenjohtajalle tai työterveyshuollolle.

” Työpaikalla ei hyväksytä työskentelyä päihtyneenä tai krapulassa.

Muuta asiaan puuttumisesta

- Esimiehen ollessa päihtyneenä työssä puuttumiskynnys on normaalia matalampi. Siksi työntekijällä on oikeus tehdä ilmoitus esimiehen päihtymyksestä jollekin yllä mainituista tahoista, vaikka hänen alaisasemansa tekee tilanteesta tavanomaista arkaluontoisemman.
- Työntekijöiltä esimiehen päihtymisestä ilmoituksen saaneella henkilöllä on erityinen ja kiireellinen toimimisvelvollisuus.
- Ilmoituksen saaneen tulee aina ottaa yhteyttä kirkkoherraan tai talouspäällikköön tai kirkkoherran ollessa kysymyksessä tuomiokapituliin sekä tarvittaessa kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston varapuheenjohtajaan tai työterveyshuoltoon. Tiedon saaneen on pidettävä tiedot luottamuksellisinä ja hänen on pyrittävä suojelemaan ilmoituksen tekijää.

Suositussopimus hoitoon ohjaamisesta seurakunnassa

Hoitoon ohjaamisen tavoitteena on, että työntekijä pääsee irti päihdeongelmastaan sekä säilyttää työkykynsä ja työpaikkansa. Hoidon onnistumisen kannalta on tärkeää saada työntekijä hoitoon mahdollisimman varhain.

Työntekijä voi valita hoitomuotonsa itse hakeutuessaan vapaaehtoisesti hoitoon. Hoito tapahtuu työntekijän omalla ajalla. Mikäli työntekijä esittää lääkärintodistuksen työkyvyttömyydestään ja kyseessä katsotaan olevan sairaus, palkkaus määräytyy Kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen sairausajan palkkausta koskevien määräysten perusteella.

Työntekijää ei voida pakottaa hoitoon. Kysymyksessä on työnantajan päihdeongelmalliselle antama mahdollisuus palauttaa työkyky. Hoidon aikana työnantaja pidättäytyy päättämästä työntekijän palvelussuhdetta.

Jos päihdeongelmainen ei ole oma-aloitteisesti hakeutunut hoitoon, esimiehen on otettava yhteyttä työterveysasemalle hoidon käynnistämiseksi. Hoitoyksikkö selvittää esimiehelle ja työntekijälle hoitoonohjaussäännön periaatteet ja sopii ensimmäisestä hoitokerrasta, avustaa hoitositoumuksen tekemisessä, toteuttaa hoidon edellyttämät tukitoimet ja sopii hoitopaikan suosittamista jatkotoimenpiteistä. Jos työntekijä niin haluaa, luottamusmiehelle tai muulle päihdeongelmaisen osoittamalle henkilölle on varattava tilaisuus olla läsnä sovittaessa edellä mainituista asioista.

Hoidon seuranta

Hoitositoumusta tehtäessä sovitaan hoitoon liittyvien tietojen antamisesta. Hoitopaikan tulee ilmoittaa hoitositoumuksessa mainitulle henkilölle, mikäli hoito keskeytyy tai ei tuota tuloksia. Hoidon sisältöön liittyviä tietoja saa antaa vain hoitoonohjatun erikseen antamalla luvalla. Henkilöt, jotka ovat tekemisissä hoitoonohjaamisen kanssa, eivät saa ilman hoitoonohjattavan lupaa ilmaista tietoaan sivullisille.

Virkavapaus ja kulujen korvaaminen

Jos hoito tapahtuu työaikana, hoitoa varten myönnetään virkavapautta tai työlomaa. Hoidon ajalta ei makseta palkkaa, paitsi jos sen ajaksi on myönnetty myös sairauslomaa. Hoidosta aiheutuvista kustannuksista vastaa työntekijä itse, jollei Kirkon yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa toisin määrätä. Työntekijän on mahdollista saada hoidon ajalta kuntoutusrahaa.

Hoidosta palaaminen työhön

Hoitojakson jälkeen työntekijän edellytetään kykenevän työtehtävien normaaliin hoitamiseen. Vastaavasti työyhteisöltä edellytetään normaalia ja päihteetöntä työssäkäyntiä tukevaa suhtautumista. **X**

ESIMIEHEN HYVINVOINTI *ON KAIKKIEN ETU*

Jos esimies on hyvässä hapessa, hän pystyy auttamaan henkilöstöään onnistumaan työssä ja voimaan hyvin kirjoittaa sosiaali- ja terveysministeriön johtaja Liisa Hakala.

LIISA HAKALA
Johtaja, Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto

Esimiehet tarvitsevat kannustusta, tukea ja voimavaroja työlleen, **Liisa Hakala** muistuttaa.

Esimiestyö on ihmisten ja asioiden johtamista. Esimies on suunnan näyttäjä, viestin välittäjä ja päätösten tekijä. Esimies toimii esimerkkinä. Esimiehen on käännettävä organisaation strategia työyhteisön kielelle niin, että jokainen työntekijä voi kokea oman työnsä merkitykselliseksi. Esimiehen on huolehdittava

osaamisesta ja resursseista. Hän on organisaation ja yksilöiden tavoitteiden yhteen sovittaja. Hän huolehtii henkilöstöstä, tuottavuudesta ja lisäksi hänellä on usein vastuu tietyistä tuotteista, palvelusta, liiketoiminnasta tai asiakkaista. Esimieheltä vaaditaan paljon.

Sosiaaliset ja psykologiset pääomat käyttöön

Yhteiskuntamme tarvitsee rohkeutta, innovatiivisuutta ja kannus-

tavia toimintatapoja kilpailukyvyyn lisäämiseksi ja välittämisen kulttuurin edistämiseksi. Esimiehet tarvitsevat kannustusta, tukea ja voimavaroja työlleen. Jos esimieheltä loppuu jaksaminen tai motivaatio, se vaikuttaa paitsi hänen omaan elämäänsä, myös läheisiin ja työyhteisöön.

Tutkimusten mukaan esimiehen voimavaroja tukee se, että hän kokee työntekijänsä päteviksi ja luotettaviksi eikä työyhteisössä ole suuria vuorovaikutusongelmia. Or-

ganisaation ja yksilön sosiaalisella pääomalla eli käytännössä yhteisöllisyydellä tarkoitetaan vastavuoroisuutta, luottamusta, yhteisöllisiä arvoja ja normeja sekä aktiivista toimintaa yhteiseksi hyväksi. Hyvin hoidettu sosiaalinen pääoma pienentää tutkimusten mukaan sairastumisen ja masennuksen riskiä.

Psykologisella pääomalla eli it-seluottamuksella, toiveikkuudella, optimismilla ja sitkeydellä on havaittu olevan yhteys hyvään työssä suoriutumiseen ja työyhteisön tuen hyödyntämiseen. Työyhteisöissä on löydettävä keinot, joilla näitä vahvuuksia ja voimavaroja lisätään sekä esimiehillä että muilla työyhteisön jäsenillä.

Omasta hapesta huolehdittava ensin

Jotta esimies voisi hyvin, hänen täytyy johtaa myös itseään sekä huolehtia omien voimavarojensa ja kuormitustekijöidensä tasapainosta. On tärkeää, että esimies saa työnsä ja jaksamiselleen tukea omalta esimieheltään, henkilöstöltään, kollegoiltaan, työn ulkopuolisesta elämästään sekä ennakoivasti työterveyshuollosta.

Lentokoneen turvallisuusohje sopii hyvin esimiehille: ”Jos ilmanpaine laskee koneessa liian alhaiseksi, laita happinaamari ensin itsellesi ja auta sen jälkeen toisia.” Jos esimies on hyvässä hapesta, hän pystyy auttamaan henkilöstöään onnistumaan työssä ja voimaan hyvin. Näin myös esimies onnistuu työssään.

Esimiestyöhön löytyy tukea muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilta www.stm.fi sekä Johtamisen kehittämisverkoston ja Työhyvinvointifoorumin sivuilta. ✕

Esimiehet tarvitsevat kannustusta, tukea ja voimavaroja työlleen.

KOMMENTTI ESIMIEHELTÄ

TIMO KETTUNEN
Rehtori, Kaukovainion koulu, Oulu

Esimiehen yksinäisyys korostuu varsinkin silloin, kun työyhteisön kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä on haasteita. Hyvinvoiva työyhteisö perustuu siihen, että työpaikalla keskitytään työhön, kannustetaan toisia hyvin suoriutuksiin, tuetaan haastavissa tilanteissa ja pystytään ratkaisemaan erimielisyydet rakentavasti. Esimies joutuu toimimaan työelämässä liian usein sellaisissa olosuhteissa, jotka aiheuttavat toistuvaa riittämättömyyden tunnetta.

Jokainen esimies ja työntekijä toivoo tulevansa huomioituksi työssään. Käsitys siitä, että omalla työllä on merkitystä ja sitä arvostetaan, on koko työssä jaksamisen kivijalka. Tämä unohtuu liian usein suorituspainotteisessa ja kiireisessä työelämässä.

Hyvän johtajan käsitykset ovat aikojen saatossa muuttuneet. 1940-luvulla hyvä johtaja määriteltiin muun muassa seuraavasti: ”Johtajan tulee olla ennen kaikkea jämerä ja ruumiinrakenteeltaan vankka. Esimiehenä hän hallitsee kaikki alaistensa työt näitä selvästi paremmin. Hän säilyttää isällisen arvovaltansa pitämällä tiukkaa kuria, puhumalla harvakseltaan ja hiljentämällä vastalauseet alkuunsa. Käskyläiset palkitsevat hyvän johtajan nöyryydellä ja tottelevaisuudella.” (Mikko Ivalon työnjohto-opas)

Paljon on tapahtunut Ivalon määrittelyn jälkeen ja hyvä niin. Tämän päivän johtamisen peruskuvaa on hyvin erilainen. Toisaalta moni johtaja kokee, että työnkuvalla, odotuksilla ja vaatimuksilla ei ole enää mitään rajaa.

Tästä syystä itsensä johtaminen on johtajan keskeinen työkalu. Käsitys elämänhallinnasta, valmius muutokseen, omien arvojen ja työn tasapaino sekä tavoitteet ja ajatukset elämästä luovat pohjan oman työn johtamiselle. Kun nämä tekijät ovat kunnossa, esimiehellä on kyky ottaa riskejä ja välillä epäonnistuaakin.

ONNISTUNEET TYÖSUOJELUVAALIT

Neljä vuotta sitten työsuojeluvaalissa tulin valituksi, kun en tarpeeksi selvästi kieltäytynyt. Valintakokouksessa oli ollut puheenjohtaja ja sihteeri ja joku kolmas.

ILKKA RAITTILA
Sairaalapastori, Joensuun seurakunnan
ja yhteisen seurakuntatyön työsuojeluvaltuutettu

Viime syksynä kaikki oli toisin. Työnantaja mielellään hyväksyi Joensuun seurakuntayhtymän jakamisen neljään työsuojelualueeseen. Alueista tuli suunnilleen saman kokoisia, paitsi hautausmaan ja kiinteistötoimen alueesta vakinaiselta henkilömäärältään pienempiä, mutta se kasvaa kesäisin suurimmaksi.

Joka alueelta saatiin tarvittavat kolme ehdokasta, ei sen enempää, mutta päätettiin silti pitää oikea vaali. Sisäisen postin kautta lähetettiin kaikille 160 äänioikeutelle vaalikirje ja vaalilippu. Kukin sai äänestää vain oman alueensa ehdokkaita. Äänestäjät palauttivat vaalilippunsa sisäisessä postissa suljetussa kuoressa vaalisalaisuuden säilymiseksi. Vielä oli mahdollisuus myös äänestää vaalitulaisuudessa paikanpäällä.

Äänestysprosentti oli ennätyselliset 71,8. Alueen eniten ääniä saanut tuli valituksi työsuojeluvaltuutetuksi, seuraavaksi eniten saanut 1. varavaltuutetuksi ja seuraava 2. varavaltuutetuksi. Kiinnostuksen syyn selittää vaalikirjeen selvitys työhyvinvoinnin tärkeydestä, jota työsuojeluvaltuutetut muun muassa yhteistyötoimikunnan jäseninä pyrkivät edistämään. Ja että yhteistyötoimikunnan teh-

tävä on käsitellä työntekoon vaikuttavia suuria hankintoja ja henkilöstömuutoksia, esimerkiksi työterveyshuollon järjestämistä ja mahdollisia virkojen lakkauttamisia.

Työhyvinvointi on tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää, kun seurakuntien talous tiukkenee ja vähemmällä pitäisi edelleen tehdä hyvää työtä. Asia on työnantajan ja työntekijöiden yhteinen. ✕

Työsuojelu työpaikoilla

Jokaiselle työpaikalle on työnantajan nimettävä työsuojelupäällikkö. Työntekijöitä ja toimihenkilöitä edustavat työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua on valittava työpaikoille, joissa on vähintään kymmenen työntekijää. Jos työpaikalla työskentelee vähintään 20 työntekijää, valitaan työsuojelutoimikunta.

Työsuojelupäällikkö

- Työnantaja nimeää jokaiselle työpaikalle
- toimii työsuojelun yhteistointihenkilönä
- huolehtii työsuojelun yhteistoinnin järjestämisestä ja kehittämisestä
- oltava asianmukaiset edellytykset tehtäväänsä.

Työsuojeluvaltuutettu

- työntekijöiden on valittava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua työpaikalla, jossa työskentelee säännöllisesti vähintään kymmenen työntekijää
- työsuojeluvaltuutettu on työsuojeluasioissa työpaikan työntekijöiden edustaja
- osallistuu työpaikkatarkastuksiin
- kiinnittää huomiota työntekijöiden työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin asioihin
- oikeus saada tarpeelliset tiedot yhteistoinnin hoitamiseen
- oikeus koulutukseen ja riittävään ajankäyttöön tehtävän hoitamista varten.

Vielä vanhana ihmisarvoista elämää

Jäin eläkkeelle päätoimisen työnohjaajan työstä Turun seurakuntayhtymässä 65-vuotiaana, jo reilu pari vuotta sitten. Mutta harvoin olen itse noin siitä kertonut. Ylensä sanon: Siirryin vapaaksi kirjailijaksi. Mikä saa ihmiset välttelemään eläkeläinen-nimitystä? Ja miksi moni kokee vanhuksesta puhumisen lähes loukkaukseksi?

Kai se johtuu ennen muuta työn ja työssäolon yliarvostuksesta. Tähän voi lisätä vielä kiireen. Eläkeläisellä on iha kauhia kiiru. Miksi? Eikö silläkin lunasteta ympäristön hyväksymistä? Kiireinen ihminen on tärkeä ihminen. Kiireetön on joutava, lähes turha.

Ja kuitenkin: Erich Fromm jakaa elämän kolmeen osaan: olla / tehdä / rakastaa. Ainakin minulla tuo ensimmäinen, oleminen, on ollut aina vaikeinta. Ja tuhat elämäntarinaa kuultuani tiedän, etten ole näin tuntiessani aivan yksin.

Kuten kollega Esa Saurama keran sanoi, eläkkeelle jääville puhutaan paljon palturia. Kaunistellaan, niin kuin se olisi jotakin aavan meren tuolla puolen. Onnen maa, johon kaikki kaipaivat. Eihän se niin ole. Iso muutos se on, oikein iso. Jos ihminen on ollut kovin työkeskeinen, on eläkkeelle jääminen suuri haaste.

Tästä voi lähteä: Mikä on ollut suhteesi työhön, työ-identiteettiisi? Ensimmäisessä papinpaikassani Oulussa tutustuin kirkkoherraan, joka ei tuntenut sanaa ei. Mihin häntä vain pyydettiin, hän meni, jos

suinkin mahdollista. Eläkkeelle jäämisen jälkeen hän katosi. Salainen puhelinnumero, eikä sitä todella saanut, ei kirkkoherranvirastosta eikä mistään.

Läheltä tunnen myös toista äärimmäisyyttä, pappeja, jotka mielellään ovat käytettävissä. Tämä on sekä ikäpolvi- että myös luonnekysymys. Suomenniemellä oli systeeminä ollut, että ensin sai olla lomalla kuukauden vapaana ja sitten hoiti kuukauden sekä omaansa että Savitaipaleen virkaa. Se ei ollut minusta hyvä ja kun sain tuuraajaksi reippaan eläke-veteraanin, olin ikionnellinen. Kaikki toimi ja kaikki olivat tyytyväisiä.

Papin työ on varmasti tässä suhteessa jotakin muuta työtä haasteellisempaa, kuten esimerkiksi veturinkuljettajan. Veturia ei taida päästä eläkkeellä kuljettamaan eikä lentokoneen ohjaamoon. Mutta onhan töitä kaikenlaisia ja osassa eläkkeelle jääminen hyvinkin liukuvaa. Läheltä löytyy kirkkomuusikon työ: urkuria ja kuoronjohtajaa tarvitaan varmaan vanhempanakin. Eikä taiteilijan tarvitse koskaan jäädä eläkkeelle. Raha-asiat ovat sitten asia erikseen, ne eivät ole aina ihan yksinkertaisia.

Erilaisissa papin töissä olen voinut ylistää virkaani. Opiskelijapapina, kirkkoherrana, sairaalapapina, ulkosuomalaisyössä ja lopuksi työnohjaajana, joka ei enää ollut papin työtä. Niin myös nykyistä olotilaani – virkojen jälkeen. Onhan eläkkeellä olemisessa aivan verrattomia etuja. Olen ollut aina aamun torkku

Heikki Palmu

KIRJAILIJA, PASTORI,
työnohjaaja, Turku

ja illan virkku. Nyt voi aamuisin kääntää kylkeä. Ei tarvitse mennä töihin. Riittää siirtyminen työhuoneeseen, kunhan saa aamukahvin juotua ja aamulehden luettua – mihin se aamupäivä yleensä kuluukin. Saa keskittyä olennaiseen, tai ainakin siihen, mistä pitää.

Jos vielä katson taaksepäin, olin muuten jo kirkon töissä aina sitä mieltä, että johtaja, siis kirkkoherra voisi työnjaossa ottaa paremmin huomioon sen, mitä kukin tahtoo ja osaa tehdä. Eiväthän kaikki ole samanlaisia, eivätkä kaikkien lahjat eli karisimat ole samat. Jos tämä voitaisiin ottaa työnjaossa enemmän huomioon, tulisivat työt paremmin ja tehokkaammin tehdyiksi. Esimerkiksi kanttorin tai papin, tai diakonissan, lastenohjaajan ja nuorisotyönohjaajan työ ei ole bulkkityötä, vaan mitä suurimmassa määrin luovaa työtä. ✕

Ohjeistusta KANTTORIEN KELPOISUUKSIEN TUTKINTAAN

Kanttorien henkilöstöhallinto siirtyi tuomiokapituleista seurakuntiin kirkon virkamieslainsäädännön uudistuksen myötä 1.6.2013 alkaen. Kanttorin virkojen täyttöprosessi on sen jälkeen samanlainen kuin muun muassa diakonian ja nuorisotyön virkojen.

KAISA-LEENA HARJUNMAA-HANNIKAINEN
A-kanttori, Vihdin seurakunta

Kanttorin virkojen täytön tekee erityisen vaativaksi kelpoisuussäädöksen monimutkaisuus, aiempien kelpoisuuksien runsaus, koulutusraken- teiden monet muutokset sekä viran kolmiportaisuus. Kanttorin virkaa säätelevät säädökset eivät ole muutuneet, vaan ainoastaan niiden tutkinta on siirtynyt seurakunnan tehtäväksi. Jokaisessa seurakunnassa tulee kirkkojärjestyksen mukaan olla edelleen vähintään yksi kanttorin virka.

Soveltamisohje

Piispainkokouksen päätös kanttorin virkaan vaadittavista tutkinnoista, joka on julkaistu kirkon säädöskokoelmassa nro:lla 108, määrittää kanttorin virkojen kelpoisuuteen vaadittavat tutkinnot. Syyskuussa 2013 piispainkokous hyväksyi Kanttorikoulutustoimikunnan

laatiman kelpoisuuteen vaadittavien tutkintojen soveltamisohjeen, joka on lähetetty Kirkkohallituksen yleiskirjeenä seurakuntiin. Se on luettavissa myös Sakastissa (sakasti.evl.fi -> Päätöksenteko -> Piispainkokous -> Koulutus ja kelpoisuus -> Kanttori tai Sacrista.evl.fi -> Beslutsfattande/ -> Biskopsmöte). Siinä on taulukko tutkinnoista, jotka vuoden 1951 jälkeen ovat antaneet kelpoisuuden kanttorin virkaan sekä aikaväli, jonka sisällä suoritettuna tutkinto on tuottanut kelpoisuuden. Soveltamisohje ei kuitenkaan anna riittävästi mahdollisuutta ohjeistaa monimutkaista asiaa, ja sitä tämä kirjoitus pyrkii täydentämään. Ohjeistusta tulee olemaan myös Sakastissa.

Mikäli seurakunnassa on epävarmuutta tämän jälkeen kelpoisuuden tulkinnasta, on syytä kääntyä joko musiikkiasioista vastaavien hiippakuntasihteerien, hiippakuntakanttorien tai kirkkohallituksen musiikin asiantuntijan puoleen.

Kanttorin virat ja päätös niihin vaadittavista tutkinnoista

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on kolme erilaista kanttorin virkaa. Yleisin virka seurakunnissa on ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävä virka (nk. B-virka). Laajaa yliopistotutkintoa edellyttävässä virassa (nk. A-virka) vaaditaan yleensä valmiuksia korkeatasoiseen taiteelliseen toimintaan, ja se on tuomiokirkkoseurakunnissa pakollinen virka. Kolmas virka on muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävä virka (nk. C-virka). Niihin kuhunkin on erilaisia koulutuspolkuja.

Piispainkokous antoi nykyisin voimassa olevan säädöksen kanttorin virkaan vaadittavista tutkinnoista 8.2.2010. Se poikkesi aiemmista säädöksistä monella tavalla. Se määritteli ensimmäistä kertaa sen, mitä opintoja kaikkiin kanttorin virkoihin vaadittaviin tutkintoihin tulee sisältyä (KS 108, 1 §). Se laajensi koulutuspoljuja.

musiikin koulutuksesta musiikkikasvatukseen, jolloin kelpoisuuden antavien tutkintojen sisältö monipuolistui. Lisäksi siihen sisällytettiin kaikki aikaisemmat kelpoisuudet. Ne ovat edelleen voimassa.

Kaikkiin kanttorin virkoihin vaadittavat opinnot

Piispainkokouksen päätöksen kanttorin virkaan vaadittavista tutkinnoista (Kirkon säädöskokoelma 108) 1 § määrittää sen, mitä yleisesti kaikkiin kanttorin virkaan vaadittaviin tutkintoihin vähintään tulee sisältyä. Sitä ei toisteta muiden pykälien yhteydessä, mutta se koskee niitä kaikkia. Mikäli kaikkia näitä opintoja ei suoritetuissa tutkinnoissa tai opinnoissa ole, kelpoisuutta kanttorin virkaan ei silloin synny.

Kaikkien opintojen tulee olla korkeakoulutasoisia.

Tutkinto – tutkintokokonaisuus - koulutuspolku

Tutkinnolla tarkoitetaan kelpoisuussäädöksessä toisaalta piispainkokouksen määrittelemää tutkintokokonaisuutta, toisaalta koulutusjärjestelmän mukaista tutkintoa (ammattikorkeakoulu-, kandidaatin, maisterin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinto). Tämä saattaa aiheuttaa hämmennystä tulkinnessa. Usein on kysytty, miten esimerkiksi filosofian maisterin tutkintoon musiikkikasvatus pääaineena voi sisältyä piispainkokouksen päätöksen 1 §:n mukaiset 130 opintopistettä, koska tutkinto suoritetaan Jyväskylän yliopistossa, missä ei voi saada opetusta juuri mihinkään 1 §:n opinnoista. Tai eikö ole matemaattinen mahdollisuus sisällyttää 130 opintopisteen opinnot ylempään ammattikorkeakoulututkintoon,

Kanttorin virkaa säätelevät säädökset eivät ole muuttuneet, vaan niiden tutkinta on siirtynyt seurakunnan tehtäväksi.

jonka laajuus on 60 opintopistettä? Piispainkokouksen määrittelemä tutkinto onkin pikemmin koulutuspolku tai tutkintokokonaisuus kuin tutkinto.

Nykyisessä tutkintojärjestelmässä ylempää korkeakoulututkintoa ja laajaa yliopistotutkintoa edellyttävien kanttorin virkojen kelpoisuudet koostuvat vähintään kahdesta tutkinnosta, alemmasta ja ylemmstä korkeakoulututkinnosta. Piispainkokouksen päätöksen 1 §:n mukaisten opintojen tulee sisältyä yhteensä näihin tutkintoihin. Nämä opinnot voivat sisältyä kokonaan kirkkomusiikin suuntautumisvaihtoehdon mukaan suoritettuun kulttuurialan ammattikorkeakoulututkintoon, kirkkomusiikki pääaineena suoritettuun musiikin kandidaatin tutkintoon tai kirkkomusiikki pääaineena suoritettuun musiikin maisterin tutkintoon. Musiikkikasvatus pääaineena suoritettuun musiikin kandidaatin ja maisterin tutkintoon ne on mahdollista *yhteensä* sisältyä. Vain pieni osa näistä opinnoista voi sisältyä musiikkikasvatus pääaineena suoritettuun filosofian maisterin (Jyväskylän yliopisto) tai kasvatustieteen maisterin (Oulun yliopisto)

tutkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, koska erityisiä kirkkomusiikin opintoja voi suorittaa ainoastaan Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin oppiaineessa sekä Oulun ja Tampereen ammattikorkeakouluissa ja Yrkeshögskolan Noviassa.

Soveltamisohjeen tutkintonimiketaulukossa on lueteltu tutkintonimikkeet vuodesta 1951 lähtien. Tutkintonimikesarakkeesta voi katsoa, mihin virkaan kyseessä oleva tutkinto on antanut kelpoisuuden ja milloin. Piispainkokouksen päätöksen vuodelta 1994 (kirkon säädöskokoelma nro 66) mukaisia vaihtoehtoja niin kutsuttuun A-virkaan ei ole taulukkoon eritelty, vaan ne pitää katsoa kyseisestä säädöksestä.

Kelpoisuuslauseke

Tutkintotodistuksiin on saatettu liittää oppilaitoksen antama kelpoisuuslauseke tai erillinen lausunto, josta ilmenee, mihin virkaan tutkinto antaa kelpoisuuden. Kelpoisuuslausekkeita on kirjoitettu vaihtelevasti eri aikoina, joko tutkintotodistuksiin tai sen liitteenä oleviin lausuntoihin. Vuodesta

2014 alkaen kelpoisuuslauseke tulisi olla kaikissa kirkkomusiikki pääaineena suoritetuissa musiikin kandidaatin ja maisterin tutkinto-todistuksissa sekä muusikon (AMK) tutkintotodistuksissa.

Koska kelpoistavat 1 §:n määrittämät opinnot eivät yleensä voi kokonaan sisältyä musiikkikasvatus pääaineena suoritettuun filosofian tai kasvatustieteen maisterin tutkintoon, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon eivätkä usein myöskään musiikkikasvatus pääaineena suoritettuun musiikin maisterin tutkintoon, ei oppilaitos voi kelpoisuuslauseketta näihin tutkintotodistuksiin kirjoittaa. Tällöin kelpoisuus kanttorin virkaan todetaankin toisessa tutkintotodistuksessa eli ammattikorkeakoulun tai musiikin kandidaatin tutkintotodistuksessa, ja maisterin tutkinto ikään kuin korottaa kelpoisuuden ylempää korkeakoulututkintoa tai laajaa yliopistotutkintoa edellyttäväksi.

Tutkintotaulukko

Kun tutkitaan tutkintotodistuksia, joista kelpoisuuslauseke tai kelpoisuuslausunto puuttuu, on siihen apuna soveltamisohjeessa oleva tutkintotaulukko. Tutkintotaulukossa on käytetty mahdollisimman tiiviitä muotoja monimutkaisista kokonaisuuksista, jolloin nekin saattavat olla tulkittavissa väärin. Esimerkiksi taulukon kohta 26: *Musiikin lisensiaatin tai tohtorin tutkinto, joka liittyy kirkkomusiikin harjoittamiseen ja sisältää KSK 108 1 §:n opinnot* tarkoittaa, että 1 §:n määrittämät opinnot tulee sisältyä koko tutkintokokonaisuuteen, jonka ylimpänä tutkintona on lisensiaatin tai tohtorin tutkinto.

Kohta 21: *Kirkon säädöskokoelma nro 66:n mukaiset vaihtoehdot;*

Piispainkokouksen päätös kelpoisuuteen vaadittavista tutkinnoista vuodelta 1994 mahdollisti A-tasosuorituksen lisäksi sen vaihtoehdon, että henkilö on suorittanut kahdet urkujensoittoon, lauluun, kuoronjohtoon, projektiin tai kirkkomusiikin tutkimukseen painottuvat syventävät opinnot (siis käytännössä joko kaksitasosuoritusta 4 tai tasosuoritus 4 ja tutkielma) ja kaksi tasosuoritusta 3 tietyin lisäedellytyksin. Tässä yhteydessä käytetyt nimikkeet Kuoronjohto 4, Laulu 4, Urut 4 vastaavat tasosuorituksia Kuoronjohto/ Laulu/ Urut B.

Terminologiset muutokset

Tutkintojen kelpoisuuden arviointia vaikeuttavat tutkintonimikkeiden, oppilaitosten ja oppiaineiden nimien monet muutokset vuosien varrella. Sibelius-Akatemia on nykyisin Taideyliopiston Sibelius-Akatemia ja kirkkomusiikkiosasto tai kirkkomusiikin koulutusohjelma on kirkkomusiikin oppiaine tai pääaine.

Laajaa yliopistotutkintoa edellyttävään virkaan liittyviä kysymyksiä

Piispainkokouksen päätöksen 3§:ssä käytetään ilmaisua *Kirkkomusiikin harjoittamiseen liittyvä tai sitä tukeva*. Perinteisesti tällä on tarkoitettu kuoron- tai musiikinjohtoa, laulua ja urkujensoittoa, mutta uusi säädös antaa mahdollisuudet laajemmalle tulkinnalle. Piispainkokouksen asettama kanttorityöryhmä on mietinnössään vuonna 2007 linjannut, että kirkkomusiikin harjoittamiseen liittyviä tai sitä tukevia opintoja ovat esittävän säveltaiteen, jazzmusiikin, kansanmusiikin, laulumusiikin, musiikkikasvatuksen, orkesterin- ja kuoronjohdon, sävel-

lyksen ja musiikinteorian tai taidehallinnon koulutusohjelmissa suoritettut opinnot. Mainittujen alojen opinnot vastaavat seurakuntien tarpeisiin sekä musiikkikasvatuksen taitojen osaamisesta että erilaisen musiikkityöliien käytöstä. Lisäksi piispainkokouksen asettamien kelpoisuusvaatimusten mukaan laajaa yliopistotutkintoa edellyttävään kanttorin virkaan kelpoisuuden antaa ”musiikin lisensiaatin tai musiikin tohtorin tutkinto, jonka sisältö liittyy kirkkomusiikin harjoittamiseen tai tukee sitä”. Tämän yksityiskohtaisemmin tutkintoja ei säädöksessä määritellä, vaan se edellyttää tapauskohtaista harkintaa. Säädös rajaa kuitenkin tässä kohden ulkopuolelle muut kuin musiikin yliopistotutkinnot.

Piispainkokouksen antaman tarkennuksen (helmikuu 2011) mukaan pelkkä ylin tasosuoritus A ei riitä antamaan kelpoisuutta laajaa yliopistotutkintoa edellyttävään virkaan, vaan opinnoilla tarkoitetaan kaikkia tasosuoritukseen A liittyviä opintoja.

Tasosuorituksesta A todetaan eritavalla 1.8.2010 jälkeen kuin ennen 1.8.2010:

3 § Laajaa yliopistotutkintoa edellyttävään kanttorin virkaan antavat kelpoisuuden seuraavat tutkinnot tai opinnot:

1) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettun tutkinnon lisäksi tai siihen sisältyen
a) Sibelius-Akatemian perustutkinnon ylimmällä, tasolla A suoritettut kuoronjohdon, laulun tai urkujensoiton opinnot;

2) Ennen 1.8.2010 suoritettu:

c) Sibelius-Akatemiassa kirkkomusiikin harjoittamiseen suoraan liittyvän tai sitä tukevan musiikin maisterin tutkinnon lisäksi Sibelius-Akatemiassa tasolla A suoritettu tutkinto ja siihen liittyvät opinnot tai...”

Jälkimmäinen perustuu piispainkokouksen päätökseen vuodelta 1994, jonka intentio on, että myös musiikin maisterin tutkintoon sisältyvä – eikä ainoastaan sen lisäksi suoritettu - tasosuoritus A ja siihen liittyvät opinnot antavat kelpoisuuden.

Muut kelpoisuuteen vaikuttavat tekijät

Kanttorin viran kelpoisuuden määrittää tutkinnon lisäksi hakijan kielitaito, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenyys ja konfirmaatio sekä terveydentila. Hakijan tulee esittää todistukset näistä. Tehtävien luonteen sitä edellyttäessä viran hakijaa on pyydettävä myös esittämään rikosrekisteriote.

Kielitaito

”Kirkollishallinnon muulta henkilöstöltä, jolta edellytetään määrättynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, edellytetään yksikielisessä viranomaisessa viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa. Kaksikielisessä viranomaisessa vaaditaan viranomaisen virka-alueen enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.
”Näistä kelpoisuusvaatimuksista voidaan poiketa johto- tai kielisäännöllä, jos työtehtävät sitä edellyttävät tai jos eri kielten käyttämistä edellyttävien työtehtävien jako viranomaisessa sen sallii, taikka vaatimuksista poikkeamiselle on muita erityisiä syitä.” (KJ 6:4a)

Tämä kielitaitovaatimus koskee kaikkia kanttorin virkoja, koska kaikki kanttorin virat ovat nykyisin korkeakoulututkintoa edellyttäviä

Mikäli virantäytössä halutaan painottaa jotain osaamisaluetta, sen tulee näkyä hakuilmoituksessa.

virkoja. Oppilaitoksessa tehty vapautus kielitaidon osoittamisesta ei vapauta siitä virantäytössä.

Virantäytön hyvät käytännöt

Kanttorin virantäytössä noudetaan hallintolakia ja samoja hyvän hallinnon käytäntöjä kuin muissakin virantäytöissä. Kirkkolaki edellyttää viranhakuilmoitusten julkaisemista seurakunnan ”julkisten kuulutusten ilmoitustaululla”. Läpinäkyvyyden ja yhdenvertaisuuden vuoksi on auki tuleva virka hyvä laittaa lisäksi ainakin kirkon rekry-sivuille.

Seurakunnassa on hyvä pohtia auki julistettavan viran tehtävänkuvaa. Erityisesti silloin, kun seurakunnassa on useita kanttorin virkoja, on mahdollista pohtia tehtävänkuvien ja osaamisalueitten suhdetta toisiinsa niin, että ne yhdessä muodostavat mahdollisimman laajan ja monipuolisen osaamiskentän. Mikäli virantäytössä halutaan painottaa jotain osaamisaluetta, sen tulee näkyä hakuilmoituksessa. Kuitenkin jokainen, jolla on kelpoisuus kyseiseen virkaan, tulee kelpoiseksi todeta, vaikka viran osaamista tukevia opintoja tai

työkokemusta ei hakijalla olisi-kaan.

Usein kanttorin virantäytön yhteydessä järjestetään haastattelun lisäksi osaamista selvittävä näyte. On suositeltavaa käyttää kanttorin viran asiantuntijaa näytteiden suunnittelussa, jotta ne todella tuovat esiin sitä osaamista, mitä etsitään, sekä ovat oikeudenmukaiset ja yhdenvertaiset kaikille hakijoille. Näytteiden kuuntelussa on tärkeää myös käyttää asiantuntijaa. Ammattöörin saattaa olla vaikea erottaa esimerkiksi, onko joku hakijoista taitavampi kuin muut, vai tekeekö hän positiivisen vaikutuksen soittamalla tai laulamalla kenties kuulijan mielimusiikkia. Huomattava on, että näytteet eivät suinkaan ole välttämättömät, eihän muillakaan työntekijöillä ole vastaavaa käytäntöä. Kappalaiselta, seurakuntapastorilta, nuorisotyön- tai diakonia-työntekijältä ei pääsääntöisesti vaadita näytettä käytännön työn osaamisesta. ✕

Kirjoittaja on toiminut musiikin vs. asiantuntijana Kirkkohallituksessa vuoden 2013 loppuun, ja siinä tehtävässään myös Kanttorikoulutustoimikunnan sihteerinä.

Sotilaspapin tehtäväkenttä on varsin laaja. Tavallisten kirkollisten toimitusten lisäksi työn näkyvimpiä tehtäviä ovat lukuisat kenttähartaudet eri paraateissa.

TÄHYSTYS SIELUNMAISEMAAN

SOTILASPAPPINA PUOLUSTUSVOIMISSA

Sotilaspastorin on ansaittava paikkansa. Sotilaat ovat aitoja ja rehellisiä ja odottavat aitoutta ja rehellisyyttä myös sotilaspapiltaan. Keskeinen tekijä kaikessa on läsnäolo sotilasyhteisön – sotilaspapin oman seurakunnan – keskellä. Sotilaspapiston työn hyvät edellytykset perustuvat toimintakulttuuriin, jossa pappi on läsnä joukkonsa keskellä sen jäsenenä, ei kirkosta tai seurakunnasta tulevana vierailijana. Papin saappaat ovat samalla tavalla kurassa kuin muillakin.

TEKSTI: MARKUS KORPELA

Sotilaspastori, Panssariprikaati

KUVAT: Puolustusvoimat

Sotilaspapin työ kiinnittyy vahvasti tavalliseen palveluspaikan arkeen. Sotilaspappina osallistun esimerkiksi varuskunnan työhyvinvoinnin kehittämiseen, työilmapiiriin seurantaan ja poikkeuksellisten tapahtumien jälkeiseen kriisitukiryhmän toimintaan. Kriisitukiryhmä on hyvä esimerkki laajasta moniammatillisesta yhteistyöstä, jota joukko-osaston sotilaspappi tekee yhdessä esimerkiksi komentajan, lääkärin, sosiaalikuuraattorin ja päälliköiden kanssa. Tiivis yhteistyö on korvaamattoman tärkeää papin työn onnistumisen kannalta. Monissa tilanteissa

sotilaspappi toimii yhteistyössä luokisten maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Hedelmällisestä yhteistyöstä huolimatta sotilaspappi tekee työtään hyvin itsenäisesti. Pappi on useimmiten oman alansa ainoa edustaja joukko-osastossaan. Vain kolmessa suuressa joukko-osastossa on tulevaisuudessa kaksi sotilaspapin tehtävää.

Voimavarakeskeistä sielunhoitoa

Monissa käytännön työtilanteissa teologisen koulutuksen lisäksi tarvitaan vain kokemusta ja tavallista maalaisjärkeä. Erityisen hyödyll-

lisenä oman työni kannalta olen kokenut sielunhoidon koulutuksen. Sotilaspappina saan sielunhoidollisia keskustelupyynnöjä viikoittain saman verran kuin sain seurakuntapappina vuosittain. Sotilassielunhoidossa hyödynnetään usein lyhytkestoisien, ratkaisu- ja voimavarakeskeisen menetelmän keinoja. Sotilaspappi kunnioittaa jokaista keskustelutoveria, eikä ylitä saamaansa mandaattia: keskustelu nousee keskustelutoverin tarpeesta ja lähtökohdista. Useimmiten helpotuksen ihme myös toteutuu, kun on joku, joka ottaa ihmisen elämäntilanteen aidosti, pysähtyy hänen rinnalleen, kuuntelee ja rohkaisee.

Sotilaspastorin seurakunnasta on vaarallista tehdä yleistyksiä, mutta sillä on oma erityisluonteensa: sotilaat ovat keskimäärin valikoituneita, yhteisen päämäärän suuntaan toimivia, elämässä kiinni olevia ja eteenpäin pyrkiviä. Myös kuvani nykyajan nuorista aikuisista on työni kautta hyvin positiivinen. Päälimmäisenä heistä tulee mieleen ajatus kunnollisista ihmisistä: joukko koostuu vastuullisista ja fiksuista nuorista aikuisista, joiden keskuudessa on ilo työskennellä. Puolustusvoimissa kohtaamieni nuorten aikuisten suhtautuminen myös niin sanottuihin perinteisiin arvoihin tai uskonasioihin ei ole ollenkaan niin kriittinen kuin usein julkisuuden antamasta kuvasta voisi luulla. Aidosti kestävät arvot kestävät myös kriittisyyden. Kenties tämä näkyy siinä, että kristillisten kirkkokuntien jäsenet suorittavat asevelvollisuutensa erityisen tunnollisesti. Kristillisiin kirkkokuntiin kuuluvien osuus varusmiespalveluksen suorittaneista on ollut viime aikoina suurempi kuin ikäluokan keskimäärin. Siksi kannustan seurakuntia pitämään rippikouluissaan edelleen esillä myös sodan ja rauhan teemoja sekä maanpuolustukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja oikeutetun puolustautumisen periaatteita. Sotilaspapin näkökulmasta ne eivät ole marginaalisia aiheita – paremminkin valitettavan ajankohtaisia nykymaailmassa. Olen kiitollinen siitä, että sotilaspappina voin palvella juuri sellaista nuorten aikuisten joukkoa, joka on vieraantumassa kirkosta ja seurakunnasta.

Kenttäehtoolliset ovat kirkollisen työn hittituote

Sotilaspapin tehtäväkenttä on varsin laaja. Tavallisten kirkollisten

**SOTILASPAPPINA SAAN
SIELUNHOIDOLLISIA
KESKUSTELU-
PYYNTÖJÄ
VIIKOITTAIN SAMAN
VERRAN KUIN SAIN
SEURAKUNTAPAPPINA
VUOSITTAIN.**

toimitusten lisäksi työn näkyvimpiä tehtäviä ovat lukuisat kenttähartaudet eri paraateissa. Esimerkiksi valapäivinä hartaudella on kuulijoita useita tuhansia. Kuulijakunta tuo hartauksiin haastetta: sotilaspappina saa panna likoon yhä uudelleen koko puheaitonsa. Se, että kuulijat antavat usein palautetta julkisista puheenvuoroista kertoo, että ihmiset kuuntelevat huolellisesti sotilaspastorin sanoman. Toivottavasti osaamme käyttää tilaisuutemme oikein. Sotilaallisissa harjoituksissa pidettävien kenttähartauksien lisäksi kenttäehtoollisista on tullut viime vuosina kirkollisen työn hittituote. Parhaimmillaan talvisessa pimeässä metsässä tulien keskellä vietystä kenttäehtoollisesta jää pysyvä muisto.

Sotilaspapin työn luonteeseen kuuluvat myös sotilasyhteisön

SOTILASPAPIT SUOMEN PUOLUSTUSVOIMISSA

Pappeja on ollut suomalaisten sotilaiden mukana 1500-luvulta saakka. Nykymuotoisen puolustusvoimien kirkollisen työn alkuna pidetään maaliskuun 31. päivää vuonna 1918. Tuolloin **kenraali Mannerheim** päätti, että itsenäistyneen Suomen puolustusvoimiin perustetaan vakituinen sotilaspapisto. Ensimmäinen sotilaspapistoa koskeva ohjesääntö syntyi Vilppulan kirkkoherrana toimineen asessori **Hjalmar Svanbergin** esittelyn pohjalta. Puolustusvoimien sotilaspapisto juhlii näin ollen 100-vuotista historiaa vuonna 2018.

Meneillään oleva puolustusvoimauudistus vaikuttaa jonkin verran myös puolustusvoimien kirkolliseen työhön ja pappien sijoittumiseen Puolustusvoimissa. Nyt päätoimisia sotilaspappeja on 29, uudistuksen myötä heitä tulee olemaan neljä vähemmän.

Sotilaspapin pidettäväksi tulee varsinkin suurissa joukko-osastoissa runsaasti oppitunteja.

juhlat ja edustustehtävät. Joulun alla laskin, että saman päivän aikana vaihdoin virkapukua neljästi: päällä ehti olla kolme erilaista virkapukua tilaisuuden luonteen mukaan.

Työn uudet haasteet

Sotilaspapin pidettäväksi tulee varsinkin suurissa joukko-osastoissa runsaasti oppitunteja. Papin pitämät oppitunnit käsittelevät muun muassa johtamisen etiikkaa, kaatuneiden huoltoa, tappioihin valmistautumista ja niistä toipumista sekä maanpuolustuksen etiikkaa. Sotilaspapit kouluttavat myös rauhanturvatehtäviin lähteviä toimialueen uskontoihin, historiaan ja tapakulttuuriin liittyvissä tiedoissa ja taidoissa.

Pidän sotilaspapin työn monipuolisuudesta ja työn tarjoamista uusista haasteista. Etenkin viime vuosina työn rikkautena ovat olleet monet sellaiset tehtävät, jotka liittyvät monikulttuurisuuteen ja uskontojen väliseen vuoropuheluun. Ollessani rauhanturvaajana Bosniassa tapasin säännöllisesti serbiortodoksien, kroaattien ja Bosnian muslimien uskonnollisia johtajia. Kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu loi toivoa antavaa yhteyttä vuosikausia sotaa käyneiden kansojen välille. Monikulttuurisuuden ymmärtäminen ja eri kulttuureista tulevien asevelvollisten tapojen ja uskonnollisten perinteiden tunteminen on tärkeää myös Suomessa. Sotilaspappina koulutan sotilasesimiehiä muun muassa siinä, miten kohdata toisesta kulttuurista tai uskontokunnasta tuleva varusmies. ✕

CONTENT

SUOSITUT DIGITAALISET KIRKKOURUT

CONTENT D 4230

6050,-

- 21 äänikertaa • 2 viiden oktaavin sormiota
- 30 koskettimen suora jalko • 4 x 50W vahvistinta
- mitat: KxLxS 112x127x59 cm, paino 133 kg (penkin ja jalkion kanssa)

**CONTENT -urkuja on saatavana
useita malleja, äänikerrat 17-54 -
myös pillifasadeilla.
Lue lisää: www.musiikkijarvenpaa.fi**

Kansainvälinen huippuvirtuoosi
Kalevi Kiviniemi:
"Suosittelen
Content -kirkkourkuja"

MAAHANTUONTI - ESITTELY - MYYNTI

**MUSIIKKI
JÄRVENPÄÄ**
CONTENT FINLAND

Alvar Aallon katu 1, 60100 Seinäjoki, p. (06) 429 2600
www.musiikkijarvenpaa.fi - soittimet@musiikkijarvenpaa.fi

PITKÄN AIKAVÄLIN HOMMIA

Eläkkeet ovat pitkän aikavälin hommaa. Eläketulot ja -maksut ovat nyt kutakuinkin tasapainossa, mutta entäpä 50 vuoden päästä? Aluillaan olevissa eläkeneuvotteluissa ajatellaan Suomea 2070-luvulle saakka.

RIITTA GULLMAN
Toimittaja

kun aikahorisontti on vuosikymmenien päässä, on vaikea hahmottaa, miksi olisi kiire tehdä muutoksia.

Kuinka paljon nyt siis pitäisi ajatella tulevia eläkkeitä, tai olla niistä huolissaan?

Työntekijöiden ja työnantajien keskusjärjestöt SAK, STTK, Akava ja EK ovat taas aloittaneet eläkkeiden ajattelun. Ensi syksynä niiden on määrä esittää yhteinen näkemyksensä siitä, miten eläkejärjestelmää pitäisi rakata. Sitten joukkoon liittyvät poliitikot: vuonna 2015 valittava eduskunta lopulta päättää, millaisilla säännöillä eläkeasioissa eletään vuodesta 2017 eteenpäin.

Nyt eläkejärjestelmä on kutakuinkin tasapainossa. Rahaa siis tulee työntekijöiden ja työnantajien maksamista eläkemaksuista likimain sen verran kuin työeläkkeiden maksamiseen joka kuukausi tarvitaan. Mutta ei aivan:

vuoden 2013 alkukuukausista lähtien yksityisten alojen eläkemenot ovat ensimmäistä kertaa työeläkejärjestelmän 50-vuotisessa historiassa ylittäneet eläkemaksuista kertyvät tulot. Erotus maksetaan eläkesijoitusten tuotosta. Julkisilla aloilla eläkemaksuja tulee kassaan vielä enemmän kuin eläkkeitä maksetaan. Kuitenkin myös siellä suunta on sama kuin yksityisillä aloilla.

”Eläkkeet ovat pitkän aikavälin hommaa, joten eläkejärjestelmän tasapainoakin kannattaa katsoa pitkälle tulevaisuuteen”, muistuttaa analyysitoimintojen johtaja Reijo Vanne Työeläkevaikuttajat Telasta. Tela on kaik-

kien lakisääteistä työeläketurvaa hoitavien työeläkevakuuttajien etujärjestö.

Monta hyvää syytä uudistukseen

Työeläkejärjestelmän uudistamiseen on monta syytä. Yksi on sukupolvien välinen reilu peli: on kohtuullista odottaa, että eläkemaksut ja odotettavissa oleva eläke ovat oikeudenmukaisessa suhteessa toisiinsa.

Toinen syy ovat eläkemaksut: ne eivät saisi nousta kohtuuttoman korkeiksi. Työeläkemaksut vaikuttavat työllistämisen kustannuksiin ja sitä kautta työpaikkoi-

hin. Ja mitä korkeampi palkasta perittävä työeläkemaksu on, sitä vähemmän palkansaajalle jää työuran aikana käteen. Nykysäänöksillä tyel-maksu nousisi noin 25 prosenttiin palkkasummasta, työntekijöille maksetuista palkoista yhteensä, vuoden 2020 tienoilla. Vuoden 2050 jälkeen tähänkin tarvittaisiin vielä vajaan prosenttiyksikön korotus. Nyt vuonna 2013 ollaan vajaassa 23 prosentissa. Työmarkkinajärjestöt ovat sopineet maksutasosta vuoteen 2016 saakka ja tulevista maksuista neuvotellaan osana eläkeuudistuksen neuvotteluja.

”Tärkein syy on kuitenkin se, että yhä pienempi osa ihmisistä

on työelämässä ja yhä suurempi sen ulkopuolella. Se, kuinka paljon ihmiset tekevät työtä, maksavat veroja ja eläkemaksuja, on tärkeää”, Vanne painottaa.

Työn tekemisen määrä ja eläkkeet ovat tiukasti sidoksissa toisiinsa. Jos palkkasumma pienenee, palkkaan sidottujen eläkemaksujen määrä vähenee. Mitä enemmän on työssä käyviä, sitä enemmän he ja heidän työnantajansa maksavat veroja ja eläkemaksuja. Niillä maksetaan sillä hetkellä eläkkeellä olevien eläkeitä, ja veroilla muuta sosiaaliturvaa ja julkisia palveluja ylipäättäen. Jos työelämän ulkopuolella olevia on paljon ja työssä olevia

” Työn tekemisen määrä ja eläkkeet ovat tiukasti sidoksissa toisiinsa.

vähän, ollaan ennen pitkää ongelmassa.

Luvut ovat karuja. Pari vuotta sitten, 2011, sataa työikäistä kohti oli 62 alle 18-vuotiaista ja yli 65-vuotiaista, kertoo Tilastokeskus. Seitsemän vuoden kuluttua näitä niin sanottuja huollettavia on ennusteen mukaan 75 ja vuonna 2060 jo reilusti yli 80. Eivätkä kaikki työikäiset 18 - 64-vuotiaat tietenkään ole työssä, vaan esimerkiksi opiskelussa, vanhempainvapailla, armeijassa, työttömänä. Ja eläkkeellä. Tällä hetkellä koko väestössä on kuutta työssä käyvää kohti noin kahdeksan työelämän ulkopuolella.

Reijo Vanne pistää pöytään lisää lukuja: ”Meillä siirrytään vanhuuseläkkeelle keskimäärin 63,5-vuotiaana, mutta joka kolmannen työura päättyy työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tämä painaa keskimääräistä eläkkeelle siirtymiskään olennaisesti alaspäin. Nyt tuo lukema on 60,9 vuotta. Kolmikantaisesti sovittu yhteinen tavoite on 62,4 vuotta vuoteen 2025 mennessä.”

Ja vielä pari lukua. Nykyisin eläkkeellä - työkyvyttömyyseläkkeet mukaan lukien - ollaan noin

22 vuotta. Kun eläkejärjestelmä 1960-luvulla luotiin, eläkkeelle siirtynyt ehti nauttia eläkettä keskimäärin alle viisitoista vuotta.

Elinaika pitenee kovaa vauhtia

Eläkejärjestelmä toimii ennustettavasti. Tietoja ja laskelmia on vuosikymmenien päähän. Nykyinen kaksikymppinen voi halutesaan kohtuullisella tarkkuudella päätellä, miltä hänen eläketulevaisuutensa näyttää. Nykysäännöillä se näyttää tältä: eliniän piteneminen nostaa täyden eläkkeen nostamiseen tarvittavan iän 65 - 66 vuoden tienoille.

”Nykyoletuksilla eliniän piteneemisestä 20-vuotiaan eläke olisi ehkä vähän päälle 40 prosenttia hänen eläkkeelle jäämishetkensä keskipalkasta”, Vanne arvioi.

Viittaus eliniän piteneemiseen liittyy niin sanottuun elinaikakertoi-
meen, joka otettiin käyttöön 2010. Se alkaa pienentää eläkkeen määrää sitä mukaa kuin ihmisten odotettu elinikä pitenee. Ja se pitenee kovaa tahtia. Kun edellistä eläkeuudistusta sorvattiin 2005, arvioi-

tiin, että vuonna 2050 eläkeikää lähestyvä, 62-vuotias, eläisi kolme vuotta kauemmin kuin ikätoverinsa 2000-luvun alussa. Tilastokeskus ennustaa kuitenkin nyt 7,5 vuotta pidempää elämää.

Tästä seuraa yksi uudistuksen yhteydessä pohdittava asia. Elinäikakerrointa tehtäessä arvioitiin, että se pienentäisi vuonna 2050 myönnettäviä eläkkeitä noin 12 prosenttia. Uusimmat ennusteet näyttävätkin jo lähelle 20 prosenttia. Se on jo paljon.

Työura määrittää eläkkeen

Moni ajattelee, että eläkkeen taso olisi noin 60 prosenttia palkasta. Asia ei kuitenkaan ole näin suoraviivainen. Eläkkeen taso riippuu siitä, paljonko työvuosia on takana eläkkeelle siirryttäessä. Eläkejärjestelmää käynnistettäessä ajateltiin täyden työeläkkeen kertyvän 40 työvuodella. Työurat ovat kuitenkin olleet yleensä lyhyempiä. Keskimäärin ihmisillä on takanaan noin 35 vuoden työura, kun he siirtyvät eläkkeelle.

”Normaalilla” tavalla eläkkeelle siirtyneiden eläkkeet ovat olleet lähellä 60 prosenttia työaikojen ansiotasosta. Yksittäisen ihmisen kohdalla se on usein tilastoharhaa, sillä työurat ovat hyvin erilaisia. Opinnot, toisilla työkyvyttömyysajat ja monilla työttömyysjaksot lyhentävät työssäoloaikaa. Pitkä työttömyys tuntuu valitettavasti myös eläkkeessä, sillä eläkettä kertyy työttömyysajalta vähemmän kuin työssäoloajalta. Ja jos hoitovapaa kesti yli vuoden ennen vuotta 2005, sekin tuntuu eläkepuusissa.

Eläkeikä on nykyään joustava. Eläkkeelle voi siirtyä 63 ja 68 ikävuoden välillä, eikä eläkkeelle ole yleistä tavoitetasoa. ✕

SEURAKUNTA KOOLLA ON

– MITEN SE ALOITTA MESSUNSA?

Jumalanpalveluksen aloitustunnelmaan kohdistuu erilaisia toiveita. Yksi haluaisi iloa, toinen lohdutusta, kolmas tahtois mahdollisuutta käsitellä synnintuntoa ja ahdistusta.

PANU PIHKALA
Tutkija, pastori, Helsinki

Yksi nykyjumalanpalveluksen suurista ongelmista on synnintunnon ja ahdistuksen käsittely, joka jää yleensä tapahtumatta. Ripistä on tullut kynsymatto, jota ei oikeastaan edes huomata, kun sen päältä kävellään sisään. Likaisia jalkoja korkeintaan vähän pyyhkäistään ohimennen.

Kristinuskon ydin on ilo ja armo, mutta niihin käydään sisälle surun ja ahdistuksen kautta. Synninpäästö ja armo ovat vastaus. Jos ei kysy, on vaikea ymmärtää vastausta.

Kukaan ei kaipaa jatkuvaa synkistelyä, mutta synnintunnonle ja angstille on annettava tilaa. Tämä vaatii sitä, että jumalanpalveluksen toimittajat keskittyvät rikkiin ja johdantoon. Synnintunnustuksen lukijasta kuulee heti, onko hän ajatuksella mukana; tunnustaako hän myös omat syntinsä ja uskooko hän niiden anteeksisaamiseen.

Kärsivien lähimmäisten virsi

Jokaisessa jumalanpalveluksessa pitäisi kiinnittää riittävästi huomiota rikkiin, mutta toisinaan olisi hyvä kiinnittää siihen erityishuomiota. Yksi tapa tähän on virren 175 käyttö alkuvirtenä. Pekka Kivekkään sanottus tavoittaa maailman kärsimyksen

syvyyden: sairaat, nälkään kuolevat lapset, työttömät, kidutetut, vangit, köyhät. Jos Amnesty Internationalille, Changemakerille ja muille maailmanparannuksen puolesta taisteleville järjestöille määriteltäisiin nimikkovirsi, tämä olisi se.

Länsimainen ihminen osallistuu monin tavoin rakenteelliseen sortoon, vaikka ei haluaisi. Menemättä yksityiskohtiin, jotka herättävät poliittisia kiistoja, on selvää, että virren 175 sanottus tuo esiin sellaisen perisyntin ja tekosyntin voiman, joka koskettaa jokaista ihmistä. Kuka meistä voi sanoa, että ottaa riittävästi huomioon sairaat, köyhät ja kärsivät? Kenties sankarillinen omaishoitaja, mutta jokainen meistä on vajavainen.

Jos jumalanpalvelus aloitetaan tunnelmissa, joissa keskitytään ahdistuksen ja synnintunnon käsitteeseen, tämän voi tietenkin myös kertoa koko seurakunnalle. Jos pappi kertoo, että tässä jumalanpalveluksessa annetaan aluksi tilaa näiden vaikeiden ja rankkojen asioiden kohtaamiselle, ei kellekään synny käsitystä siitä, että tämä olisi ainut tässä seurakunnassa harjoitettava tapa aloittaa jumalanpalvelus. Jollain toisella kerralla voidaan vastaavasti aloittaa iloisemmissa tunnelmissa ja

hiljentyä niiden jälkeen luottavaisesti rikkiin.

Kivekkään virren ydin on siinä, että Kristus kärsii kanssa kärsiväin. Hän, joka tuntee ihmiselämän eri puolet, myös kärsimyksen, on läsnä murheellisten kanssa. Hän myös nostaa heidät esiin muiden kristittyjen nähtäväksi, jotta sydämet voisivat heltyä auttamaan. Synnintunnosta voidaan päätyä voimaantumiseen ja lähimmäisenrakkauteen. ✕

*Seurakunta koolla on,
Herra, huoneessasi.*

*Täällä jälleen etsimme
sinun kasvojasi.*

*Keskellämme kärsien,
Jeesus Kristus, kuljet.*

*Köyhät, sairaat, sorretut
sydämeemme suljet.*

(175:1)

Kirjoitussarja käsittelee virsien ja hengellisten laulujen kautta jumalanpalveluksen teologiaa.

LÅNGSIKTIGA SAKER

Pensionerna är långsiktiga saker. Pensionsinkomsterna och -avgifterna är nu något så när i balans, men hur ser det ut om 50 år? I de nyligen inledda pensionsförhandlingarna smids planer för Finland ända in på 2070-talet.

RIITTA GULLMAN
Journalist

D

Då tidshorisonten ligger tiotals år framåt i tiden, är det svårt att uppfatta varför det skulle vara bråttom med att införa förändringar. Hur mycket borde man således nu fundera på de framtida pensionerna eller oroa sig för dem?

Arbetstagarnas och arbetsgivarnas centralorganisationer FFC, STTK, Akava och EK har åter börjat dryfta pensionerna. Organisationerna avser att nästa höst presentera en gemensam syn på hur pensionssystemet borde förbättras. Därefter kommer politikerna med i bilden: den riksdag som väljs år 2015 fattar slutligen beslut om vilka regler som ska följas i pensionsfrågorna från år 2017 och framåt.

Nu är pensionssystemet något så när i balans. De pensionsavgifter som arbetstagarna och arbetsgivarna betalar inhämtar i det närmaste lika mycket pengar som varje månad behövs för utbetalningen av arbetspensionerna. Men inte helt: från de första månaderna år 2013

har pensionsutgifterna inom den privata sektorn för första gången under arbetspensionssystemets 50-åriga historia överskridit de intäkter som inflyter från pensionsavgifterna. Skillnaden betalas med avkastningen på pensionsplaceringarna (se vidstående bakgrundsartikel). Inom den offentliga sektorn kommer det tillsvidare in mer i pensionsavgifter till kassan än vad som betalas ut i form av pensioner. Men också där är trenden densamma som inom den privata sektorn.

”Pensionerna är långsiktiga saker, varför det också lönar sig att titta på pensionssystemets balans långt in i framtiden”, påminner direktören för analysfunktionerna Reijo Vanne från Arbetspensionsförsäkrarna Tela. Tela är en intresseorganisation för samtliga arbetspensionsförsäkrare som tillhandahåller lagstadgat arbetspensionsskydd.

Många goda skäl för en reform

Det finns många skäl att reformera arbetspensionssystemet. Ett är ett rent spel mellan generationerna: det är rimligt att utgå ifrån att pensionsavgifterna och den förväntade pensionen står i rättvis proportion till varandra.

En annan orsak är pensionsavgifterna: de får inte bli orimligt höga. Arbetspensionsavgifterna inverkar

på kostnaderna för sysselsättningen och därigenom på arbetsplatserna. Och ju högre den arbetspensionsavgift som uppbärs på lönen är, desto mindre får löntagaren i handen under sin arbetskarriär. Med nuvarande bestämmelser skulle ArPL-avgiften stiga till cirka 25 procent av lönesumman, dvs. de löner som betalats till arbetstagarna sammanlagt, kring år 2020. Efter år 2050 skulle man bli tvungen att höja beloppet ytterligare med en knapp procentenhet. Nu år 2013 ligger vi på knappt 23 procent. Arbetsmarknadsorganisationerna har avtalat om avgiftsnivån fram till år 2016 och om de framtida avgifterna förhandlas som en del av arbetet med pensionsreformen.

”Den viktigaste orsaken är emellertid att en allt mindre andel av befolkningen förvärvsarbetar och en allt större andel står utanför arbetslivet. Hur mycket människorna arbetar, betalar skatter och pensionsavgifter, är viktigt”, betonar Vanne.

Mängden utfört arbete och pensionerna är tätt anknutna till varandra. Om lönesumman minskar, minskar beloppet av de pensionsavgifter som är bundna till lönen. Ju fler som arbetar, desto mer betalar de och deras arbetsgivare i skatter och pensionsavgifter. Med pensionsavgifterna finansieras pensionerna för dem som är pensionerade just då, och med skatterna öv-

rig social trygghet och offentliga tjänster överlag. Om många individer står utanför arbetslivet och endast få arbetar, står vi förr eller senare inför problem.

Siffrorna talar sitt karga språk. För ett par år sedan, dvs. 2011, var förhållandet 62 personer i åldern under 18 år och över 65 år mot 100 personer i arbetsför ålder, berättar Statistikcentralen. Om sju år är antalet individer som måste försörjas enligt prognoserna 75 och år 2060 rejält över 80. Och förstås är inte alla 18–64-åringar i arbetsför ålder yrkesverksamma, utan de t.ex. studerar, är föräldralediga, gör värnplikten eller är arbetslösa. Och pensionerade. För närvarande är förhållandet i hela befolkningen sex förvärvsarbete mot cirka åtta utanför arbetslivet.

Reijo Vanne lägger fler siffror på bordet: "Vi går i ålderspension i genomsnitt vid 63,5 års ålder, men var tredje slutar sin arbetskarriär med sjukpension. Detta sänker den genomsnittliga pensionsåldern väsentligt. Nu är denna siffra 60,9 år. Det gemensamma målet i trepartsförhandlingarna är 62,4 år fram till 2025."

Och ännu några siffror till. Tiden i pension – sjukpensionerna medräknade – är nuförtiden cirka 22 år. Då pensionssystemet skapades på 1960-talet, hann den som gick i pension i genomsnitt vara pensionerad mindre än femton år.

Livslängden ökar i rask takt

Pensionssystemet fungerar förutsägbart. Vi har uppgifter och kalkyler för flera årtionden framåt. En nuvarande 20-åring kan med relativt god precision sluta sig till hur hans eller hennes pensionsframtid kommer att se ut. Med nuvarande bestämmelser ser den ut så här: den ökande livslängden höjer åldern för uttag av full pension till 65 - 66 år.

"Enligt de nuvarande antagandena om ökningen av livslängden skulle pensionen för 20-åringen kanske vara litet på 40 procent av medellön då han eller hon ska gå i pension", uppskattar Vanne.

Hänvisningen till den ökande livslängden hänför sig till den s.k. livslängdskoefficienten, som infördes år 2010. Den börjar reducera pensionens belopp vartefter som människornas förväntade livslängd ökar. Och den ökar i rask takt. I samband med den föregående pensionsreformen år 2005 uppskattade man att en 62-åring som närmar sig pensionsåldern år 2050 lever tre år längre än sina jämnåriga i början av 2000-talet. Statistikcentralen förutspår emellertid nu ett 7,5 år längre liv.

Av detta följer en fråga som måste dryftas i samband med reformen. När livslängdskoefficienten utformades uppskattade man att den skulle minska de pensioner som beviljas år 2050 med cirka 12 procent. De nyaste prognoserna vi-

sar däremot på närmare 20 procent. Det är redan en hel del.

Arbetskarriären bestämmer pensionen

Många tänker sig att pensionsnivån är cirka 60 procent av lönen. Saken är emellertid inte så enkel. Pensionsnivån beror på hur många arbetsår personen har bakom sig före pensioneringen. Då pensionssystemet infördes räknade man med att 40 år i arbete ger full pension. Arbetskarriärerna har emellertid i allmänhet varit kortare än så. Människorna har i genomsnitt bakom sig en 35 år lång arbetskarriär när de går i pension.

Pensionerna för dem som gått i pension på "normalt" sätt har legat nära 60 procent av förvärvsinkomsten under tiden i arbete. För den enskilda individen är det ofta en statistisk illusion, eftersom arbetskarriärerna är mycket olika. Studier, för en del tider av arbetsförmåga och för många perioder av arbetslöshet förkortar tiden i arbete. En lång arbetslöshet känns tyvärr också i pensionen, eftersom pension tjänas in mindre under arbetslöshetstiden än under tiden i arbete. Och om vårdledigheten räckte över ett år före år 2005, syns också det i pensionen.

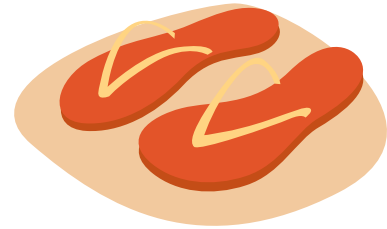
Pensionsåldern är nuförtiden flexibel. Man kan gå i pension i åldern 63–68 år och det finns ingen allmän målsatt nivå för pensionen.

✕

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN 2014

Paljonko palkkaa on tarpeeksi? Milloin kesätyöntekijällä on vapaapäivä? Lasketaanko leirillä työtunteja? Kesään on vielä kuukausia, mutta kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt. Omasta työpaikasta neuvotellessa on hyvä olla perillä kesätyöntekijöitä koskevista oikeuksista. Kesätyöntekijän pikkujättiläinen 2014 tarjoaa pikakurssin perusasioihin.

VESA ENGSTRÖM
AKIn opiskelija-asiamies

Seurakunnat hakevat kesätyöntekijöitä hyvin erilaisiin tehtäviin. Kirkollisten lehtien palstoilla, netin rekrytointisivuilla ja oppilaitosten ilmoitustauluilla etsiskellään kesäkantoreita ja kesäteologeja kesäavuksi, auttamaan leirirumban pyörittämisessä ja paikkaamaan työntekijävajaa kesälomien aikana. Kesätyöntekijän asema seurakunnassa vaihtelee sovittujen tehtävien mukaan: joku palkataan pelkästään yhtä leiriä tekemään, toinen hyppää mukaan rippikouluprosessiin jo kevään aikana, kolmas saa töitä kaikille kesäkuukausille. Jokaisen kesätyöntekijän on hyvä olla perillä työsuhteen perusasioista.

Sopimukset kunnossa

Kaikkia kirkollisen alan opiskelijoita koskee Kirkon yleinen virkaja työehtosopimus KirVESTES. Tämä sopimus sisältää kaikki työntantajaa ja työntekijää koskevat perussopimukset aina palkkauksesta päivärahoihin ja vapaapäiviin. Sopimusteksti löytyy kokonaisuudessaan Kirkon työmarkkinalaitoksen kotisivuilta, osoitteesta [kasti.evl.fi kohdasta Palvelussuhde -> Sopimukset.](http://sa-</p></div><div data-bbox=)

Oman työnantajan kanssa kannattaa aina tehdä kirjallinen työ-sopimus, josta käy ilmi työsuhteen kesto, palkka, pääasiallinen työpaikka sekä työaika. Työsopimuksesta täytyy selvittää se, millaisiin tehtäviin sinut on palkattu. Sopimuksessa tulee näkyä myös, että työntekijään sovellettava työehtosopimus on Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen työsopimuksen tekemistä, ota itse asia rohkeasti puheeksi. Suullisen sopimuksen varaan ei kannata jättäytyä. Kirjallinen työsopimus takaa, että työsuhteen pelisäännöt ovat selviä molemmille osapuolille. Hoida työsopimusasiat kuntoon jo ennen työsuhteen alkua – mahdollisten ongelmien selvittäminen voi olla jälkikäteen hankalaa. Mikäli jokin asia solmittavassa työsopimuksessa epäilyttää, niin ole rohkeasti liittoosi yhteydessä.

Paljonko palkkaa?

Työsuhteeseen otetun teologian- ja kanttoriopiskelijan kuukausipalkan tulee olla haarukassa 1135,42–

1760,54 euroa (1.4.2013 lähtien). 1.8.2014 palkkoja korotetaan raami-sopimuksen mukaisesti 20 eurolla (osa-aikaisissa töissä korotus porastuu osa-aikaisuuden mukaisesti). Määräaikaisen virkasuhteen palkkaus sen sijaan on määriteltävä palkkausjärjestelmän tehtävän vaativuuden arvioinnin mukaan. Opiskelijoiden palkkaa ei ole sidottu opiskeluvuosien tai opintopisteiden määrään, mutta palkasta neuvoteltaessa täytyy ottaa huomioon sovittujen työtehtävien laatu ja laajuus sekä opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa määrä. Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintovaatimuksiin liittyvän harjoittelun suorittaneen opiskelijan palkkaa ei tule määritellä palkka-haarukan alapäästä. Oma ryhmänsä ovat ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevä tutkinto. Heidän palkkaansa tarkastellaan suhteessa tehtävän vaativuuteen. Erityisesti kirkkomusiikin opiskelijat saattavat hoitaa seurakunnissa myös kanttorien sijaisuuksia. Sijaiseksi palkattavan henkilön palkan tulee olla kausityöntekijän palkkaa parempi: sijaisen palkka määritellään tehtäväkohtakohtaisesta peruspalkasta käsin.

Mikäli olet menossa seura-kuntaan töihin kuukautta lyhyem-mäksi jaksoksi, esimerkiksi vain yh-delle leirille, palkkasi voidaan silti määritellä kuukausipalkan perus-teella.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilometrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorva-uksia ei makseta työmatkasta, jonka ajelet kotoa töihin, vaan vasta työ-sopimuksessa määritellystä työpai-kasta käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilmenee matkan pituus ja sen tarkoitus. Ki-lometrikorvaus on tällä hetkellä 43 senttiä ensimmäiset 5000 km, tä-män jälkeen kilometrikorvaus on 39 senttiä.

Työaika vai ei?

Opiskelijoiden keskuudessa elää sit-keänä käsitys, että hengellisen työn kesätyöntekijät eivät noudata työ-aikaa. Kirkon virka- ja työehtoso-pimuksessa korostetaan kuitenkin, että työajattomia työntekijöitä ovat vain hengellistä työtä tekevät viran-haltijat, esimerkiksi papit ja kant-torit. Vastaavaa työtä tekevät työ-sopimussuhteiset työntekijät ovat työaikamääräysten piirissä. Tällai-sia työntekijöitä ovat esimerkiksi lastenohjaajat, lähetys- ja pyhäkou-lusihteerit sekä kirkollisten alojen kesätyöntekijät. Näillä työntekijöillä on siis työaika, joka on luonnolli-sesti voimassa myös leirien aikana.

Kesätyöntekijöitä palkataan tällä hetkellä seurakuntiin kahdenlai-siin palvelussuhteisiin: työsuhteisiin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin. Suurin käytännön ero näiden kah-den välillä on juuri tuo työajan seu-ranta, jolta työnantaja välttyy, jos kesätyöntekijä on määräaikaisessa

KESÄTYÖASIAT OVAT AJANKOHTAISIA JO NYT.

virkasuhteessa. Lisäksi eroa on palkan määräytymisessä, virkasuh-teisen palkka määritellään tehtävän vaativuuden mukaan, työso-pimukselle palkka määräytyy edellä mainitusta palkkahaarukasta. Työ-suhteessa oleville työntekijöille kuu-luu myös maksaa mahdolliset yö-, aatto- ja sunnuntaityökorvaukset sekä lisä- ja ylityökorvaukset. Kesä-työntekijän leiripäivärahoihin tai lo-mapäiviin palvelussuhteen lajilla ei ole vaikutusta.

Töissä ja vapaalla

Yleinen säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa, eli 7 tuntia ja 39 minuuttia päivässä. Työ-matkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi, mutta jos joudut työpäivän aikana siirtymään työ-pisteestä toiseen, nämä matka-ajat ovat osa työaikaasi. Lähimmän esi-miehen kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaika voit käyt-tää esimerkiksi rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilantei-den valmisteluun.

Kesätyöntekijälle kuuluu kaksi vapaapäivää viikossa. Jos vapaa-päivät jäävät leirin alle, ne siirtyvät pidettäväksi myöhemmin.

Jokainen kesätyöntekijä on oi-keutettu sopimuksen mukaiseen vuosilomaan. Ensimmäiseltä kahdelta täydeltä työkuukaudelta loma-päiviä kertyy kaksi kuukaudessa, kolmannelta kuukaudelta yksi. Täy-deksi työkuukaudeksi lasketaan

kuukausi, jossa on yli 14 työpäi-vää. Loman ajankohdasta kannat-taa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina so-pia etukäteen.

Työaika leirillä

Voimassa olevan Kirkon virka- ja työehtosopimuksen pykälän 181 mo-mentti 7, joka koskee työsuhteisen hengellisen työn tekijän leirityön korvaamista, on herättänyt seura-kunnissa paljon kysymyksiä erityi-sesti kesätyöntekijöitä koskien. Ai-emmin leirityö on korvattu heille samalla tavalla kuin työajattomille hengellisen työn viranhaltijoille, eli ainoastaan leirivapaina ja leiripäivä-rahoina. Tämän vuoksi työaikoja ei ole yleensä leireillä seurattu eikä työ-vuoroja laadittu. Nyt työsuhteessa oleville kesätyöntekijöille kuuluu korvata myös mahdolliset leirin ai-kana kertyneet ylityötunnit joko rahana tai vapaana. Korvauksen suuruus määräytyy tunti tunnista -periaatteella, eli yhdestä ylityötun-nista työntekijä saa joko yhden tun-nin vapaata tai tunnin palkkaa vas-taavan rahallisen korvauksen.

Leirityöaika koskevan mo-mentin noudattaminen vaatii käy-tännössä sitä, että leirien aikatau-lua suunnitellaan etukäteen myös työntekijäresurssien näkökulmasta. Tämä voi monessa seurakunnassa tarkoittaa muutoksia totuttuun käy-

täntöön, mutta työaikasunnittelu ei ole kohtuuttoman vaikeaa. Työ- ja vapaa-aikoja suunnittelemalla ja jakamalla pystytään takaamaan kaikkien työntekijöiden riittävä lepo leirin aikana – kukaan ei jaksa eikä voi tehdä töitä 24 tuntia vuorokaudessa, ei edes leirillä.

Leirillä työaikaa voidaan haluttaessa pilkkoa niin, että työajan välissä on vapaa-aikaa – esimerkiksi toisen opettajan tuntien aikana tai leiriläisten vapaa-aikana. Tällöin työntekijä voi olla leirin käytössä taukojaan lukuun ottamatta aamusta iltaan. Työajan suunnittelu tulee aina lähteä kunkin leirin tarpeista ja suunnittelun lähtökohtana on hyvä käyttää leirin ohjelmaa.

Leirielämää

Moni kesätyöntekijä viettää ison osa kesäkuukausista leirillä, ja leirityöstä työntekijän kuuluu saada tietyt korvaukset: leiripäiväraha sekä leirityöaikahyvitys.

Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta (kokopäiväraha = 39 €/vrk). Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiriaikaan. Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään laitosruokailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 4,88 euroa/lämmin ateria.

Leiripäivärahan saaminen riippuu siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikaksesi on työsopimuksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikan ei pitäisi olla leirikeskus – varsinkaan silloin, jos työhösi kuuluu muutenkin kuin pel-

kiä leirejä. Leirikeskuksen pitäisi myös sijaita yli 5 kilometrin päässä virkapaikasta.

Leirien vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin turvallisuusvastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle eli kirkkoherralle.

Kannattaako työttömyyskassan jäsenyys?

Kesätöitä tekevä opiskelija voi halutessaan liittyä työttömyyskassan jäseneksi ja kerryttää näin kesätöillään työssäoloehtoa. Kassan jäsenyys kannattaa, jos valmistuttuaan sattuukin jäämään työttömäksi: kun työssäoloehto täyttyy, vastavalmistunut maisterikin on oikeutettu ansioidonnaiseen päivärahaan. Työssäoloehdon täyttymiseen lasketaan mukaan myös muut kuin kirkon töissä tehdyt työt.

Kanttori-urkuriliiton tai Pappisliiton ilmainen opiskelijajäsenyys ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä, joka on aina maksullinen. Jäsenmaksu on 50 € kuluvana vuonna. Nykyisen taloustilanteen vallitessa työttömyyskassan jäsenmaksu kannattaa usein kuitenkin maksaa. Jos olet kiinnostunut työttömyyskassan

jäsenyydestä, ota yhteyttä AKIn toimistoon!

Kysy ja keskustele rohkeasti!

Kesätyöntekijän kannattaa pitää kiinni oikeuksistaan. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle annetut tehtävät huolella ja noudata esimieheltä saamiasi ohjeita. Muista, että seurakunnan silmissä edustat kaikkia oman alasi opiskelijoita!

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työntekoa huomattavasti. Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän työtehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakkotapaamisiin ennen varsinaisen työjakson alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia. Kannattaa siis olla aktiivinen jo ennen työsuhteen alkamista, niin välttyy ikäviltä yllätyksiltä. Seurakunnan luottamusmieheltä tai liitostasi voit aina kysellä, mikäli jokin asia epäilyttää.

Työterveyshuolto on palvelu, joka ei automaattisesti kuulu lyhyessä työsuhteessa oleville työntekijöille. Oman esimiehen kanssa kannattaa keskustella myös siitä, kuinka toimit, jos satut sairastumaan kesken kesätöiden.

Jos kaipaat lisätietoa kesätöihin liittyvistä asioista, ota rohkeasti yhteyttä ammattiliittosi työntekijään. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden takaa. Myös työpaikoilla toimivat luottamusmiehet ovat kesätyöntekijöiden käytettävissä.

Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi! ✕

Työajaton opiskelu

Puolitoista vuotta teologiaa opiskelleena mietin usein, milloin tämä kuherruskuukausi teologian kanssa loppuu. Oman alan löytäminen on ollut puhdasta voittoa ja opiskelu tuntuu mahtavalta. Tenttikirjojen lukeminen ei läheskään aina tunnu työltä, vaan luen niitä aidolla mielenkiinnolla, ja iltalukemiseksi saatan kantaa kirjastosta ”kevyempää” teologiaa. Monena sunnuntaina nousen ilomielin kymmeneksi kirkkoon. Juuri siksi usein tulenkin miettineeksi, mitä oikeastaan on teologian opiskelijan loma ja vapaa-aika.

Kysymys on ajankohtainen etenkin näin piispainkokouksen päätöksen jälkeen. Syksyllä piispa Björn Vikström kävi tiedekunnassamme kertomassa päätöksestä, joka koskee papiksi vihittäviltä vaadittavaa todistusta seurakunnan toimintaan osallistumisesta. Tilaisuus aiheutti runsaasti keskustelua ja pohdintaa opiskelijoiden keskuudessa. Millaisesta todistuksesta mahtaa olla kyse? Lasketaanko joulu-kirkon penkissä istuminen seurakunnan toimintaan osallistumiseksi? Tuleeko opiskelijoille jälleen vain lisää vaatimuksia?

Päätöksen taustalla oleva huoli on kuitenkin täysin aiheellinen. Seurakuntayhteyden ylläpitämisen ei pitäisi tuntua työltä. Näin ainakin itse tulkitseen päätöstä. Teologian opinnot kyllä pätevöittävät kirkon virkaan, mutta eivät yksin valmista siihen. Opiskelu itsessään tuntuu valmistavan tulevia pappeja ainoastaan työajattomuuteen, muut hyveet täytynee hankkia kirja-viisauden ja oikean elämän kautta. Tällä oikealla elämällä tarkoitan juuri vaadittavaa seurakuntayhteyttä ja mikä vielä tärkeämpää: työssäoppimista.

Jatkuvat viestit työllistymisen vaikeuksista, pätkätöistä ja kirkon heikenevästä taloustilanteesta antavat ajattelemisen aihetta jokaiselle opiskelijalle, teologi-ikään katsomatta. Näistä haasteista moni opiskelija saa esimakua jo kesätyön hakemisen merkeissä. Monet ovat kutsuttuja, mutta harvat valittuja – tämä taitaa päteä varsin hyvin seurakuntaan töihin pyrkivien keskuudessa. Ei riitä, että on hyvä, vaan on oltava parempi kuin toinen ja mieluiten paras kaikista. Tästä parhaudesta eivät kerro vain pelkät arvosanat, vaan siihen kuuluvat myös sosiaaliset taidot, aikaansaa-vuus ja hengellisen elämän tunteminen. Ne ovat taitoja, joita opiskelijan on opeteltava tenttikirjojen ulkopuolelta ja lähtiessään lomalle. Teologiksi kasvaminen ei tapahdu ainoastaan opintopistesaldoa kasvattaen, vaan se on kokonaisvaltaisempaa kasvamista ihmisenä.

Kysyin kerran eräältä pastorilta, milloin kuherruskuukauteni teologian kanssa mahtaa päättyä. Vastaus oli, ettei ehkä koskaan. Teologia on sellainen elämäntapajuttu. Sitä kai se kutsumus on. ✕

Jonna Karppinen
TEOLOGIAN YLIOPIILAS,
Helsingin yliopisto

Teologiksi kasvaminen ei tapahdu ainoastaan opintopistesaldoa kasvattaen, vaan se on kokonaisvaltaisempaa kasvamista ihmisenä.

2.3.

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE
laskiassunnuntai

Liturginen väri: vihreä

Jh. 12:25-33

Virret: 302; 728; 430; 510; 451; 230; 508

Muuta musiikkia: B. Farell: Loistamaan jää (UML), O. Jauhiainen/J. Maukonen: Saavumme synkiltä teiltä (UML), P. Laaksonen: Kaiken takana on rakkaus (KL), A. Gouzes: Herra, pelastit minut (Ps. 86:5-11) (LS)

Kansojen pelastaja

ARI OINAS

Niiden joukossa, jotka olivat tulleet Jerusalemin juhliin rukoilemaan Jumalaa, oli myös muutamia kreikkalaisia. He sanoivat juuri kuulemaanne evankeliumitekstiä ennen kahdelle opetuslapselle: ”Me haluaisimme tavata Jeesuksen!” Ajattelen, että myös me olemme noiden kreikkalaisten asemassa, kun Jeesus puhuu ikuisen elämän lahjasta. Myös me kuulumme muukalaisiin, pakanakansan edustajiin. Syy, miksi kreikkalaiset kiinnostuivat Jeesuksesta, oli, että hänen sanomaansa ei ollut osoitettu vain juutalaisille. Jeesuksen sanomaa eivät värittäneet myöskään kansallismieliset ajatukset.

Kun Jeesus päätti kutsua kaikkia ihmisiä Isän huomaan, hän osoitti kutsunsa sekä meille suomalaisille että kaikille maailman ihmisille. On häkellyttävää ajatella, että Jumalan valtakunta on avoinna kaikille ihmisille. Kaikki saavat tulla! Niinpä kreikkalaiset seurasivat tapahtumia kiinnostuneina. Jeesus oli puhdistanut temppelein, muuttanut veden viiniksi, parantanut sairaita, ruokkinut yli 5000 miestä perheineen ja herättänyt Lasaruksen kuolleista. Kukapa ei haluaisi tavata häntä, joka ei tee eroa ihmisten ja kansakuntien välillä.

Kreikkalaisille Jeesuksen näkeminen oli ensimmäinen askel uskon tiellä. He uskoivat, että Kristuksen lähellä voi olla turvassa ja pohtia yhdessä hänen kanssaan elämää! Mutta kun he kuulivat Jeesuksen puhuvan kuolemasta, he eivät enää tienneet, mitä ajatella. Edellä Jeesus oli puhunut: ”Jos vehnänyjvä ei putoa maahan ja kuole, se jää vain yhdeksi jyväksi, mutta jos se kuolee, se tuottaa runsaan sadon.” Vielä Jeesus jatkoi: ”Joka rakastaa

elämäänsä, kadottaa sen, mutta joka tässä maailmassa panee alttiiksi elämänsä, saa osakseen ikuisen elämän.” He eivät tienneet mitä ajatella.

Niin opetuslapset kuin kreikkalaiset olivat järkyttyneitä kuulemastaan. Samalla kuului taivaasta jyrisevä ääni: ”Minä olen sen kirkastanut ja kirkastan jälleen!” Silloin Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi, että ääni ei tullut hänen takiaan, vaan myös kreikkalaisten takia, että he uskoisivat ja pelastuisivat. Meidänkin takia tuo Jumalan ääni kuului sinä päivänä taivaasta. Niin kuin aina, osa epäili ja toiset uskoivat. Ehkä nuo kreikkalaiset ottivat seuraavan askeleen Jeesuksen luokse, valmiina nyt jo uskomaan. Ehkä nuo kreikkalaiset kuuluivat niihin, jotka olivat kääntyneet kristityiksi ennen kuin Paavali saapui heidän kotikaupunkeihinsa.

Lopuksi Jeesus antoi lupauksen ja sanoi, että Saatanan eli tämän maailman ruhtinaan valtakausi lähestyy loppuaan ja armon valtakunta tulee kohta esiin. Sen merkiksi Jeesus sanoo, että kohta hänet korotetaan maasta, jotta hän voi vetää kaikki maailman kansat luoksenssa. Kun Jeesus ilmaisi kuulijoilleen, millainen tulisi olemaan hänen kuolemansa, he eivät sitä vielä täysin ymmärtäneet. Puhe rististä oli kaukana ihmisten mielestä. Nyt he vain nauttivat Jeesuksen seurasta ja opetuksesta. He näkivät Messiaan ainoastaan voittoisana kuninkaana, ilman kärsimyksiä ja kuolemaa. Kuitenkin, vain juuri kärsimysten ja ristinkuoleman kautta voitto oli saavutettavissa. Se oli vielä tuolla hetkellä salaisuus, jonka välttämättömyyden vain Jeesus ymmärsi.

Ristin myötä pelastus tuli ei vain juutalaisille vaan myös suomalaisille. Jesajan kirjassa kerrotaan: ”Sinä päivänä Iisain juurivesa kohooa merkkiviirinä kansoille. Hänen luokseen pyrkivät kaikki kansat, hänen asuinsijaansa ympäröi kunnian hohde.” Nuo muutamat kreikkalaiset jotenkin tuntuivat vaistoavan, että myös he olisivat tervetulleita Kristuksen luokse. Tuo merkkiviiri on ristiinnauhattu ja ylösnoussut Jeesus Kristus. ✕

”Kun Jeesus päätti kutsua kaikkia ihmisiä Isän huomaan, hän osoitti kutsunsa sekä meille suomalaisille että kaikille maailman ihmisille.”

9.3.

JEESUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA
1. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 16:21-23

Virret: 204; 305; 402; 343; 742; 387

Muuta musiikkia: J. L. Bell: *On turvani yksin sinussa (LS)*, L. Heikkilä: *Itkua katuva kansan (UML)*, J. Löytty: *Arkinen halleluja (NSV)*, A. Copland: *Help us, O Lord from four motets (SATB)* (Boosey & Hawkes)

Väisty tieltäni, Saatana!

SATU SAARINEN

Paastonaika on alkanut. Ensimmäisessä paastopyhässä teksteinä on väkeviä sanoja; Kainin ja Abelin tarina tai syntiinlankeemuskertomus. Epistolateksti Jaakobin kirjeestä puhuu sekin selvää kieltään: Jumala ei meitä kiusaa, vaan sen tekee oma himomme. Evankeliumissa kuulemme Jeesuksen kivahduksen Pietarille: ”Väisty tieltäni, Saatana! Sinä tahdot saada minut lankeamaan.”

Evankeliumissa Jeesus ilmaisee opetuslapsilleen, mitä tuleman pitää. Tässä kohdin hän puhuu ensimmäistä kertaa kuolemastaan. Katkelman edellä on kuvaus siitä, kuinka Pietari tunnistaa Jeesuksen ja tunnustaa hänet Jumalan pojaksi. Hän on tehnyt kysymyksiä: ”Kuka Ihmisen Poika on? Mitä ihmiset hänestä sanovat?” Kansanjoukkojen mielipide hänestä ei ole niin merkittävä kuin kaikkien lähimpien. Heille Jeesus on esittänyt kysymyksen: ”Kuka minä teidän mielestänne olen?”

Näillä kysymyksillä Jeesus on saanut opetuslapsensa ymmärtämään merkityksensä. Simon Joonan poika on tunnustanut Jeesuksen Messiaaksi. Jeesus on nimennyt hänet uudelleen: ”Tästä lähtien nimesi on Pietari.”

Pietari oli kallio, kivi, jolle Jeesus ilmaisee rakentavan kirkkonsa. Pietarille hän antoi taivasten valtakunnan avaimet. Pietari saa tärkeän valtuutuksen. Oletamme, että hän ei horju. Näin oletti varmasti Pietari itsekkin.

Pian tämän kaiken jälkeen Jeesus ottaa siis puheeksi kuolemansa. Mutta juuri Pietari on hän, joka vastustelee. Tuntuu rajulta, miten Jeesus puhuttelee häntä. Mutta eikö tämä ole samalla lohdullista: myös se kallio, jolle

Jeesus kirkkonsa rakentaa, horjui ja etsi vakauttaan. Samalla hän aivan inhimillisesti etsi helppoa elämää rakastamalleen mestarille.

Myös me olemme saaneet tärkeän valtuutuksen. Myös meiltä Jeesus on kysynyt, kuka minä mielestäsi olen? Ja tuo sama kysymys on paastonajan keskeinen kysymys. Mikä ymmärrys meillä on Jeesuksesta Vahtaajana, heikkojen auttajana, köyhien puolustajana?

Samalla hän haastaa meitäkin tarkastelemaan omaa kutsumustamme ja omia kiusauksiamme. Jaksammeko pysyä uskollisena ja horjahtamatta omalla paikallamme, vai häilymmekö epäillen?

Epäilykset kuuluvat jokaisen ihmisen elämään. Paastonaika auttaa meitä tarkastelemaan elämäämme ja sitoumuksiamme. Ehkä elämässämme onkin jostain sellaista, joka väärällä tavalla sitoo meitä? Ehkä teemme ja toimimme osittain omaa tuntomanne vastaan, muiden mieliksi. Myös vallan ja kunnian halu sekä helpon elämän kiusaus ovat riesanamme.

Litaniassa pyydämme: ”Auta meitä Henkesi voimalla voittamaan kaikki paha, jonka Saatana, maailma ja me itse saamme aikaan.” Joskus on hyvä pysähtyä katsomaan peiliin. Rukouksen sanat asettavat meidät kuvastimen eteen. Ne asettavat meidät myös Kristuksen ja hänen kärsimyksensä eteen.

Paastonaikana meidät asetetaan myös maailman ja lähimmäisten kärsimyksen eteen. Oma itsekäs luontomme vie meitä pois vastuusta. Olemme voimattomia vastustamaan Saatanan, maailman ja oman itsemme kutsua helppoon ja vaivattomaan elämään. Paastonaikana vähintäänkin meidän tulisi miettiä, miten saisimme oman jatkuvan himomme kuriin ja suunnattua haluamme lähimmäisten hyväksi.

Myös jatkuva oman navan tuijottaminen, omien halujen ja tunteiden aallokossa vellominen voi viedä meitä kauemmas Jumalasta. Paastonaika kutsuu meitä kääntämään katseemme pois omista haluistamme ja suuntaamaan sen kärsiviin lähimmäisiin. Heissä Kristus on keskellämmme. ✕

”Paastonaika auttaa
meidä tarkastelemaan
elämäämme ja
sitoumuksiamme.”

16.3.

RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mk. 9:17–29

Virret: 207; 361; 383; 479; 517; 389

Muuta musiikkia: P. Laaksonen: *Uskon, vaikken näe (UML)*, G. Nordqvist: *Herra, ole armias, T. M. Haapiainen: Valoa (NSV)*, P. Simojoki: *Hän ohitse ei kulje (ML)*, Negro Spiritual: *Standin' in the need of prayer*

Rukous tekee Jumalan todellisuuden mahdolliseksi

JUHA TANSKA

Sunnuntain evankeliumi on yksityiskohtainen kertomus Jeesuksen parantamistoiminnasta. Kokonaisuuden ymmärtämiseksi on saarnaa valmistaessa syytä ottaa huomioon myös jakeet Mk. 9:14–16. Niistä ilmenee, että parantamiskertomusta edeltää kirkastusvuoren ihme. Jeesus palaa vuorelta lähimpien oppilaidensa kanssa keskelle kiihtynyttä väkijoukkoa. Väkijoukon mukana ovat myös lainopettajat, jotka kiistelevät Jeesuksen oppilaiden kanssa. Kirkastusvuoren pyhä hetki on samassa kuin pois reväisty.

Jeesuksen ajan käsityksen mukaan sairasta poikaa vaivasi henki. Nykylääketiede diagnostisoisi pojan todennäköisesti synnynnäistä epilepsiaa sairastavaksi. Väenpaljous edustaa tässä kertomuksessa lähinnä passiivisten ihmettelijöiden joukkoa. Isä poikansa kanssa kuuluu myös väkijoukkoon. ”Eräs mies väkijoukosta sanoi Jeesukselle: ’Opettaja, minä toin poikani sinun luoksesi.’” Isän ja pojan tilanne saa kaikupohjaa yhä kasvavasta ihmismäärästä.

Itse sairaalle pojalle ei anneta kertomuksessa puheenvuoroa, vaikka hän on tapahtumien toinen keskipiste Jeesuksen ohella. Aktiivisia toimijoita kertomuksessa ovat isä, Jeesus ja oppilaat. Isä on kuva hätääntyneestä ihmisestä. Hänen uskonsa horjuu toivon ja epäilyn välillä: ”Minä uskon! Auta minua epäuskossani!”

Oppilaat puolestaan pyrkivät olemaan Jeesuksen todellisia seuraajia, toimimaan Jeesuksen sanojen mukaisesti: ”Menkää Israelin kansan eksyneiden lampaiden luo ja julistakaa: ’Taivasten valtakunta on tullut lähelle.’ Parantakaa sairaita, herättäkää kuolleita, puhdistakaa spitaalisia ja ajakaa pois pahoja henkiä. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa.” (Mt. 10:6–8) Pelkkä oppilaiden into ei kuitenkaan riitä Jeesuksen antaman tehtävän toteuttamiseen.

Yhä kasvavan väkijoukon paineessa Jeesus näyttää päättävän parantaa pojan ripeästi. Myöhemmin hän antaa yksityisesti oppilailleen syvempää opetusta uskon olemuksesta, siitä, millä tavalla he voivat olla hänen todellisia seuraajiaan. Seuraamisen ytimessä ovat yhteisesti eletty ja jaettu usko ja rukous.

Saarnaa valmistellessa voisi miettiä seuraavaa:

– Keitä tänä sunnuntaina ovat seurakuntalaisten joukossa ne hätääntyneet, jotka horjuvat uskon ja epäuskon välillä etsiessään apua?

– Keitä ovat äänettömät sairaat ja runnellut?

– Entä keitä ovat toisten hädälle avoimet ihmiset, jotka tahtovat noudattaa Jeesuksen esimerkkiä ja auttaa, mutta joilta samalla puuttuu uskoa, taitoa, viisautta ja rukousta?

– Missä tänään on se ympärillä ihmettelevä väkijoukko, jonka paine tuntuu kasvavan ja joka odottaa jotain tapahtuvaksi?

– Missä ovat tänään ”kirjanoppineet”, he, jotka väittelevät Jeesuksen oppilaiden kanssa ja ovat kriittisiä?

– Jeesus sanoo parantavat sanat (j. 25) ja tekee auttavan teon (j. 27). Mitä ovat Jeesuksen parantavat sanat ja auttavat teot tänään, oman kuulijakuntasi tilanteessa?

– Missä minä itse olen tässä kertomuksessa?

Kirkkoisä Augustinukseen liitetään seuraavat sanat rukouksesta: ”On olemassa sydämen ääni ja sydämen kieli. Tuo sisäinen ääni on rukouksemme. Huulemme ovat suljetut, mutta sielumme on avoinna Jumalan edessä. Me pysyttelemme hiljaa, mutta sydämemme puhuu – ei ihmiskorville, mutta Jumalalle. Voit olla varma siitä, että Jumala kuulee sinua.”

Markuksen evankeliumissa usko merkitsee ennen muuta ihmisen perimmäistä luottamusta ja riippuvuutta Jumalasta. Usko on Jumalan lahjaa ihmiselle. Rukous – sellainen rukous, jota lainaus edellä kuvaa – auttaa meitä juurtumaan ja pysymään siinä uskon todellisuudessa, jossa Jumalan ihmeet tulevat mahdollisiksi. ✕

23.3.

HERRAN PALVELIJATAR
Marian ilmestyspäivä

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:39–45

Virret: 197; 131; 52; 51; 221: 1, 3, 8; 276; 50: 1, 3, 5

Muuta musiikkia: J. Mäntyjärvi: Ave Maria (SATB),
O. Merikanto: Rukous op. 40 no. 2 (HH), Caccini/
Mercurio: Ave Maria, T. L. de Victoria: Ne timeas
Maria (SATB) (TLV)

Vanhan ja uuden maailman taitteessa

NIKO HUTTUNEN

Pyhän esittely kirkkokäsikirjassa kertoo avoimesti, että pyhän aihe ja saarnatekstin sisältö ovat jännitteessä. Saarnateksti ei puhu Marian saamasta ilmestyksestä vaan hänen vierailustaan Elisabetin luo. Jonkinlaista kosketuskohtaa voi toki etsiä siitä, että ilmestyskertomuksessa Maria empimättä suostuu Herran tahtoon: ”Tapahtukoon minulle niin kuin sanot.” (Lk. 1:38) Elisabet puolestaan kehuu Marian uskoa, mikä viitanee juuri Marian asenteeseen.

Uskoa-verbi (*pisteuō*) ei niinkään tarkoita tiedollista käsitystä vaan luottamusta. Siksi näyttää selvältä, että Elisabetin sanat tarkoittavat juuri sitä nöyrää luottamusta Jumalan johdatukseen, jota Marian sanat enkelille ilmaisevat. Tarkka lukija tosin jää ihmettelemään, mistä Elisabet saattoi tietää enkelin ja Marian kohtaamisesta. Tämä jää yhtä hämäräksi kuin se, miksi Maria ylipäänsä lähtee kyläreissulle.

Kertomuksen epäselvät piirteet viittaavat siihen, että evankelista on halunnut luoda kuvan kahden pyhän äidin kohtaamisesta. Merkkimiesten kohtalot kietoutuvat jo ennen syntymää toisiinsa. Tällainen kertomus antaa kuvaa Jumalan pitkäkestoisesta suunnitelmasta, jonka hurskaat äidit tajuavat jo vauvoja odottaessaan. Kertomusta on parasta lähestyä sen teologisen viestin kautta. Suhde reaali maailmaan on ohut.

Kertomusta sävyttää Vanha testamentti. Johanneksen liikaudesta kuvaava *skirtaō*-verbi tulee vastaan myös Esaun ja Jaakobin liikahteluissa Rebekan kohdussa (1. Ms. 25:22). Sikiöiden liikkeet ovat siis enteellisiä. Muutenkin kertomuksen kieli on vanhatestamentillista kreik-

kaa, joka luo vanhan liiton hurskauden tunnelmaa.

Olisiko siis hurskaus evankeliumin sanoma? Luther korosti Marian merkitystä kristityn esimerkkinä. Tämä sopii hyvin Luukkaan piirtämään kuvaan, jossa sekä Maria että Elisabet ovat eräänlaisia ihannehahmoja. He oivaltavat Jumalan suunnitelman ja suhtautuvat siihen esimerkillisellä tavalla.

Yhtäältä ihanteiden tulee olla korkealla. Vähempi kuin täydellisyys ei riitä. Toisaalta tietoisuus riman alitamisesta masentaa. Mitäpä sitä hyppäämään, kun tulos on ennalta varma. Teologisesti sanoen hurskaista ihannehahmoista tulee kristitylle lakia. Mikä olisi siis evankeliumia päivän evankeliumissa?

Kaksi naista on saamassa lapsen, vaikka kummallekaan sen ei pitäisi olla mahdollista: Maria on ”koskematton” (Lk. 1:34) ja Elisabet on sekä hedelmätön että vanha (Lk. 1:36). Marian ja Elisabetin kokemus tapahtuma ei mahdollistu edes hurskaudella. Kysymys on jo Elisabetin tapauksessa asiasta, joka on vain Jumalalle mahdollinen (Lk. 1:37). Saati sitten Marian tapauksessa.

Elisabetin ja Marian kohtaamisen tarkoitus on osoittaa koettujen ihmeiden hämmästyttävyyttä. Samalla ne myös osoitetaan eriarvoisiksi. Elisabetin kokemus ihme on verrannollinen Vanhassa testamentissa nähtyihin ihmeisiin, esimerkiksi siihen, että Saara saa vanhoilla päivillään lapsen. Näin Johannes Kastaja rinnastuu vanhan liiton merkkimiehiin.

Marian kokemus ihme on vielä asteen verran hämmästyttävämpi: Jeesuksen sikiämiseen ei tarvita enää edes vanhaa miestä. Näin Luukkaan kertomus kuvaa siirtymää vanhan liiton hurskaista Jeesukseen, joka asettuu kirkkaasti omaan ylempään kategoriaansa. Sama vertailu näkyy myös kertomuksessa, jossa Elisabet ylistää itseään nuorempaa Mariaa ja jossa Johannes-sikiö hypähtää ilosta Jeesus-sikiön kohdatessaan.

Kertomuksen vanhatestamentillisen hurskas sävy aina kielellisiä piirteitä myöten on Luukkaan tietoinen ratkaisu, jolla hän haluaa osoittaa siirtymää vanhasta kohti uutta ja käänteen tekevää vaihetta maailmanhistoriassa. Vanhan liiton maailma on vielä läsnä Elisabetin hahmossa, mutta tästä maailmasta murtautuu esiin uusi, Marian hahmon ennakoima aikakausi.

Luukkaan silmissä siirtymä vanhasta uuteen tapahtuu harmonisesti: vanhan maailman edustajana Elisabet antaa täyden hyväksyntänsä uudelle maailmalle. Vanhan ja uuden välinen siirtymä ei suinkaan aina tapahdu näin sulavasti, mutta Elisabet ei toimikaan itse vaan Pyhän Hengen vaikutuksesta (Lk. 1:41). ✕

30.3.

ELÄMÄN LEIPÄ

4. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen**Jh.** 6:24–35**Virret:** 330: 1-2, 5; 59; 473; 224; 451**Muuta musiikkia:** J. Parsons: *Etsikää Herraa ja tulkkaa (UML)*, S. Rintamäki: *Ehtoollislaulu (LV)*, J. Löytty: *Leivän siunaus (NSV)*, R. Forsberg: *Sinä avaat kätesi (LS)*

Leipä kielellä

HANNA VANONEN

Leipäsunnuntain keskiössä on Johanneksen evankeliumin kuudes luku; jokainen vuosikerta ammentaa tästä kokonaisuudesta. Siinä missä ensimmäisen vuosikerran evankeliumi ruokkimisihmeineen tarjoaa hyvän mahdollisuuden pohtia leivän riittämistä ja jakamista käytännön tasolla, toisen ja kolmannen vuosikerran evankeliumit keskittyvät ”taivaan leipään”. Niissä konkreettinen ja symbolinen todellisuus limittyvät. Leivän ympärillä pyörivä dialogi antaakin hyvät edellytykset pohtia uskonnollista kieltä, sen ominaisuuksia ja tasoja.

Evankelista Johannekselle tyypilliseen tapaan Jeesuksen kanssa keskustelevat ihmiset tuntuvat jatkuvasti ymmärtävän Jeesuksen puheet väärin ja kääntävän keskustelun väkisin käytännöllisiin asioihin. Päivän evankeliumissa he haluavat ennen kaikkea tietää, milloin ja kenties myös miten Jeesus on tullut Tiberiaanjärven yli (Jh. 6:25, ks. tästä myös Jh. 6:16–21). Lisäksi he penäävät, mitä heidän tulisi tehdä (Jh. 6:28) ja toisaalta mitä Jeesus aikoo tehdä saadakseen heidät uskomaan itseensä (Jh. 6:30). Jeesus puolestaan ei juuri kommentoi näitä konkreettisia kysymyksiä vaan keskittyy symbolisempaan hengelliseen puheeseen. Kun ihmiset puhuvat hänelle Mooseksen antamasta konkreettisesta ravinnosta, hän siirtää puheen ”Jumalan leipään” (Jh. 6:32). Kun taas ihmiset pyytävät häneltä leipää, hän puhuu itsestään ”elämän leipänä” (Jh. 6:35). On kuin keskustelun osapuolet puhuisivat toistensa ohi – mikä evankelistan mielessä lienee omiaan korostamaan Jeesuksen jumalallisuutta ja hänen sanomansa inhimilliset rajoitukset ylittävää merkitystä.

Keskustelukumppaneiden puhuminen toistensa ohi on tuttu tilanne myös nykypäivän dialogeista, etenkin juuri uskontoa ja hengellisyyttä käsittelevistä. Kun toimittaja kirjoittaa Raamatun olevan ”paimentolaisheimojen sie-

nipäissään kirjoittama epälooginen, rasistinen ja homofobinen myyttikokoelma” (T. Enbuske, HS 10.5.2013), ollaan niin kaukana uskonnollisen kielen maailmasta, että tuntuu vaikealta edes lähteä mukaan keskusteluun. Kun uskonnollisuutta ja hengellisyyttä vielä samaan aikaan mitataan milloin neitseestäsyntymistä, milloin helvettiä koskevilla ”faktaa vai fiktiota” -kysymyksenasetteluilla ja rasti ruutuun -gallupeilla, uskonnollinen kieli tuntuu kokonaan menettävän merkityksensä. Tuntuu unohtuvan, että: ”Uskonnon kertomukset ja puheet, jotka käyttävät uskonnon äidinkieltä, ovat loogisen ja suuressa määrin myös tosi-asioihin perustuvan kritiikin yltämättömissä. Niiden tarkoituksaan ei ole rakentaa järjestelmää eikä kertoa, mitkä asiat ovat maailmassa totta. -- Niiden tarkoituksena on kuvittaa jotakin, mikä ei ole purettavissa sanoiksi.” (T. Pursiainen: ”Jumala”, 2005)

Leipä on erinomainen esimerkki uskonnollisen kielen käsitteestä.

Ensinnäkin se on konkreettinen asia, joka on melko ymmärrettävä jopa ajasta ja paikasta riippumatta. Hyvin suurella osalla ihmisistä oli ja on kokemuksia leivästä. Vaikka leipää ajateltaisiin pelkästään konkreettisella tasolla, siihen liittyy voimakkaita aistikokemuksia – tuoreen leivän tuoksua ja lämpöä, hampaiden pureutumista kovaan kaniikkaan – ja tunteita – nälkää ja kylläisyyttä, huolta ja iloa vaivaamiseen keskittyneiden käsien ruokkimista ihmisistä.

Toiseksi on huomattava, että ihmiset, jotka evankeliumissa puhuvat Jeesuksen kanssa leivästä, liittyvät siihen myös suuria kansallista ja uskonnollista identiteettiä muovaavia kertomuksia: puhuessaan autiomaassa vaivanneen nälän tyydyttäneestä mannasta he viittaavat Tooraan (Ex. 16:4) ja lainaavat heti perään kirjoituksia, joissa mannaihmettä tulkitaan (Neh. 9:15, Ps. 78:24).

Jeesus puolestaan vie leipäsymboliikan vielä kolmannelle tasolle, jolloin leivästä tulee ikuisen elämän kuva: katoavan ruoan sijaan puhutaan katoamattomasta (Jh. 6:27) ja Mooseksen leivän sijaan todellisesta taivaan leivästä (Jh. 6:32), Jumalan leivästä (Jh. 6:33). Evankeliumikatkelma huipentuu ensimmäiseen Jeesuksen seitsemästä ”minä olen” -lausumasta (Jh. 6:35; 8:12; 10:7; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1), jossa Jeesus samastaa itsensä siihen leipään, jota tulee tavoitella. Neljännen tason muodostaa sitten evankeliumin lukija tai kuulija, joka messukontekstissa saa nauhattavakseen vuosisataisten merkityssisältöjen lataaman ehtoollisleivän.

Leipäkielen erilaiset tasot avaavat saarnaajalle monia mahdollisuuksia. Niitä hyödyntäessä kannattaa kuitenkin varoa, ettei symboliikkaa selitä puhki: uskonnollinen kieli ei ole tarkoitettu vain älyllisesti ymmärrettäväksi vaan myös ja mitä suurimmassa määrin koettavaksi ja tunnettavaksi. ✕

6.4.

KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI
5. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Lk. 13:31-35

Virret: 275; 280; 79; 222; 274

Muuta musiikkia: P. Simojoki: Herra, puhu, minä kuuntelen (SATB) (SS), R. Carlshamre: Niin rakasti hän maailmaa (LS), R. Toi: Erhalt uns deine Lehre (urut) (RT)

Surkea saarna?

ARI OINAS

Sanotaan, että niille jotka uskovat taivaan ja helvetin olemassaoloon, sekä syntien anteeksiantoon Kristuksen uhrin tähden, kirkossakäynti on aina tervetullut lisä. Sen voimin voi taas jatkaa arkipäivän matkaa, vaikka saarna ei olisi kovin kummoinen. Onko edelleen näin? Heikkoja puheenlahjoja omaavia puhujia löytyy sekä seurakunnista että Raamatusta, päälimmäisenä Mooses ja Paavali. Molemmat väheksyivät omia puhujanlahjojaan, ehkä syystäkin. Myös Jeesus sai rapaa niskaansa. Ei hänen puheistaan aina pidetty. Niitä moitittiin sekä kansanomaisiksi että vaikeatajuisiksi.

Kuitenkin huonokin puhuja pitäisi toivottaa tervetulleeksi, jos hän puhuu Kristuksesta Vapahtajana ja elämän antajana. Niille, jotka eivät välitä, miten ihmisen käy, kun hän kuolee, kirkon saarnat ja hartaudet ovat aina yhtä pitkästyttäviä. Ne vievät aikaa muulta sunnuntain viettämiseltä.

Kuulitte, kuinka Jeesus purki pettymystään, kuinka häntä kuulevat sulkevat aina korvansa ja ovat vielä niin vihaisia, että ovat valmiina tappamaan hänet hänen saarnojensa takia. Silloin Jeesus joutuu jo näkemään, kuinka risti jo hämmöittää. Hän tietää, minkä vastaanoton hänen saarnansa lopulta saa: ”Minä olen kyllä ollut lähellä, mutta he eivät ole minua etsineet, olen ollut läsnä, mutta he eivät ole minua kyselleet, olen sanonut: ”Tässä olen, tässä olen!” tälle pakanakansalle, joka ei kutsunut avuksi minun nimeäni.” Eivät siihen riittäneet edes Jeesuksen puhelahjat. Miten meidän saarnat siihen riittäisivät?

Sunnuntain saarnan tavoitteeksi annetaan yhä useammin, että sen tulee sekä viihdyttää, olla hauska ja ensimmäispiisuus alle kaksitoista minuuttia. Mihin ovat jääneet syventävät saarnat ja opetukset siitä, mitä on olla

kristitty? Ei kai kukaan kuvittele, että yliopiston luennot myös pidettäisiin yhtä lyhyinä. Jos pidettäisiin, kukaan ei koskaan valmistuisi asiantuntijaksi. Saarnan alkuperäinen tavoite on kuitenkin tehdä seurakuntalaisista uskon-elämän asiantuntijoita.

Saarna on äärimmäisen tärkeä osa jumalanpalvelusta. Kristuksen saarnat kestivät usein koko päivän. Ne sisälsivät paljon toistoa, jotta ihminen omaksuisi uskon. Myös Jumalan pyhät sanat menevät helposti toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Niin sen koki sekä Jeesus että lukuisat evankelistat ja myös Martin Luther.

Kerrotaan, kuinka erään kerran Luther sai tarpeekseen kuulijoista, jotka eivät keskittyneet kuulemaansa ja joiden elämässä saarnat eivät tuottaneet tulosta. Lutherilla oli vahva huoli seurakuntalaisten elämästä. Usein usko jäi kirkon penkkiin eikä näkynyt esimerkiksi siinä, miten he kohtelivat toisiaan kirkon ulkopuolella. Niinpä, kun väki tuli kirkkoon kuulemaan Lutherin saarnaa, hän meni saarnastuoliin, katsoi ihmisiä ja sanoi: ”Tänään teille ei ole Jumalan sanaa. Aamen.” Sen jälkeen hän lähti kirkosta pois. Hän ajatteli, että jos he nyt tajuaisivat, mikä on saarnan tarkoitus.

Edelleen monella saarnaajalla on sama huoli. Miten usko näkyy ihmisten elämässä? Riittääkö pikku puhe rikokomaan kaavan? Tarvitaanko jatkuvia yllätysvieraita ja teatteria, jossa papit keksivät keinoja vangita ihmisten mielenkiinnon. Lopputuloksena on, että sunnuntai sunnuntain perään täytyy keksiä uusia jippoja. Mikään ei enää tyydytä kuulijaa. Jeesuskin sanoo: ”Jerusalem, Jerusalem! Sinä tapat profeetat ja kivität ne, jotka on lähetetty sinun luoksesi.” Niin profeettojen kuin Jeesuksen sanat olivat saarnoja ilman jippoja. Puhutun sanan oli yksin tehottava. Aina se ei tehonnut. Kaikkia ei voi miellyttää. Sekin on totuus.

Lopulta ainoa saarna, joka synnyttää uskon, on saarna, jossa yhdistyy laki ja evankeliumi. Itseen kohdistuvan lain kuuleminen ei ole koskaan kivaa. Kuitenkin Kristus tulee vain sen elämään, joka ymmärtää sekä rikoneensa lakia että tarvitsevansa Jeesuksen sovitusyötä pelastuakseen! Ilman lakia ei ole pelastavaa evankeliumia. Saarnaajien ja uskovien tehtävä on edelleen sama, kertoa hyvä sanoma eteenpäin. Emme voi miettiä, miten ihmiset ottavat vastaan sanomamme Jumalan hyvyydestä ja Jeesuksesta Kristuksesta. Jos jääme epävarmoina miettimään sitä, se estää sanoman välittämisen eteenpäin tavalla, joka mahdollistaa kuulijan pelastumisen. On vain kerrottava siitä, minkä uskon varassa elää. Jeesus ei vaadi jippoja, ainoastaan sydäimestä tulevaa sanaa, joka julistaa hänestä, Vapahtajastamme. ✕

13.4.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE
Palmusunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 12:1-8

Virret: 194: 1, 3, 6; 8; 61; 511; 743; 60

Muuta musiikkia: K. Larjava: Kuninkaamme saapuu (LV), J. Maukonen: Jumalan kansa (UML), T. Tuukkanen, Palmusunnuntain psalmi lapsikuorolle (SA) (KJM / proprium 338), Y. Kilpinen: Hymni (tie tehkää tulla Herran) (HH)

Tuoksua, tuoksua, tuoksua rakkauden

SATU SAARINEN

soaitini tilasi kampaajan vain muutamaa päivää ennen kuolemaansa. Tukka värjättiin ja laitettiin nätisti. Mummo ei puheenmenetyksen vuoksi saanut sanottua, että jakaus toiselle puolelle, kiitos! Mutta me omaiset tajuimme. Kampaajan poistuttua annoimme peilin ja hän asetteli kutrinsa oikeaan järjestykseen. Arkussakin ne kehystivät kauniisti mummon rauhallisia kasvoja.

Tuntuu aina pysäyttävältä tavata kuolemaansa valmistuva ihminen. Joillakuilla on kaikki valmiina, mietittyä ja mieli levollinen ja tyyni. Mahdollisimman kiuttomat, selkeät päivät ovat parhaimmillaan kuolevalle itselleen sekä hänen läheisilleen kuin lahja. Tiedän ihmisiä, jotka ovat ennen voimiensa lopullista hiipumista järjestäneet paitsi monenlaisia käytännön asioita, myös elämää kiittäviä juhlia yhdessä rakkaistensa kanssa.

Jeesus ja hänen läheisensä saivat näitä lahjapäiviä ennen hänen ristiinnaulitsemistaan. Mutta ainakin osa ope-
tuslapsista jättää ne käyttämättä. Jeesus puhui lähestyvistä kuolemastaan, mutta kaikki eivät ottaneet häntä todesta. Juhlittuna sankarina hän saapui kaupunkiin vain lähteäkseen sieltä hyljättynä ja yksinäisenä. Palmusunnuntain perinteiset tekstit puhuvat tästä.

Mutta Maria otti lahjan vastaan ja antoi lahjan kuolemaansa valmistautuvalle Jeesukselle. Nardusöljy, joka yhä tänään tunnetaan aromaterapiassa erittäin vahvana eteerisenä öljynä, leviää huumaavana tuoksuna huoneeseen. Nardusöljy oli antiikin aikana tunnettu ylellisyy-

öljy, jonka juuret ovat ajurvedisessä lääketieteessä. Sitä käytettiin lääkeöljynä sekä parfyyminä.

Tätä hoitavaa ja rauhoittavaa öljyä Maria siis tuhlaa pullollisen Jeesuksen jalkojen voitelemiseen. Juudas himoitsee rahoja, joten hän näkee eleen turhana ja moittii Mariaa. Jeesus puolestaan moittii Juudasta: ”Anna hän tekee tämän hyvän minulle, hoitakaa köyhänne myöhemmin!”

Kun kuolema on lähellä aavistuksena tai odotuksena, ajan merkitys muuttuu ja arjen prioriteetit muuttuvat. Asioista, jotka periaatteessa ja käytännössäkin ovat tärkeitä, saattaa tulla noissa hiljaisissa hetkissä toisarvoisia. Ja toisarvoisilta vaikuttavista asioista ensiarvoisia.

Kaikilla sanoilla, teoilla ja eleillä on erilainen, korostunut merkitys. Kun mummoni halusi uuden tukan, ei meillä kenelläkään ollut siihen mitään vastaansanomista. Kampaaja tilattiin osastolle. Pieni hetki kauneutta ja hemmottelua!

Se, joka ei ymmärrä eikä koe ajankulun muutosta tuossa hetkessä, ei mitenkään voi ymmärtää elämän ja kuoleman rajapinnan huokoisuutta. Mutta kuolevan viereillä valvonut ja välillä huoneesta ulkona käynyt kuvailee tuntemustaan: ”Kaikki vain tapahtuu siellä ulkona aivan kuin aina ennenkin, ihmisiä tulee ja menee. Siellä sairaalassa kaikki oli niin pysähtynyttä, erilaista.”

Palmusunnuntaina valuu kallis öljy ja heiluvat palmunoksat. Aika on kuin pysähtynyt Betanian tuvassa ja kiiruhtaa eteenpäin kohti vääjäämättömiä tapahtumia Jerusalemin tiellä. Samassa hetkessä on käsillä hitaasti kulkeva aika, jossa rakkaat ihmiset kohtaavat ja ovat toisilleen läsnä ja etenevät hetket, joissa kansan iloinen huuto kiihdyttää tapahtumia eteenpäin.

Palmusunnuntaina voi viivähtää hetken myös Juudaksen rinnalla. Miltä hänestä tuntuu olla tuo ulkopuolinen, joka ei ajan ja hetken merkitystä ymmärrä? Ymmärtääkö hän itse, kuinka pihalla hän on oman ahneutensa ja pa-huutensa tähden?

Maria ymmärtää paljon, sanoitta ja hiljaa. Luonnollisesti haluamme samaistua häneen ja etsiä yhteyttä Jeesukseen Marian kautta. Kaiken keskellä leijaillee rakkauden tuoksu, Kristuksen todellisen tuntemisen tuoksu. ✕

”Juhlittuna sankarina
hän saapui kaupunkiin
vain lähteäkseen sieltä
hyljättynä ja yksinäisenä.”

14.4.

JEEBUS GETSEMANESSA

Hiljaisen viikon ma

Liturginen väri: violetti tai sininen**Jh.** 18:1–27**Virret:** 54; 409; 77**Muuta musiikkia:** T. L. de Victoria: *Tamquam ad latronem* (SATB) (TLV), Pachelbel: *Ach, was soll ich Sünder machen*, R. Toi: *Quasi koraal* (urut) (RT)Hän ei kadota
meistä yhtäkään

JUHA TANSKA

Hiljaisen viikon maanantain ahdin toteutukseksi ehdotan meditatiivista toteutusta. Pitkän tekstin voisi jakaa kappaleiksi, jossa kunkin lukukappaleen jälkeen seuraa pieni tekstimietiskely yhdestä teemasta tai sanasta ja musiikkia, joko instrumentaali-musiikkia tai virren säkeistö vastauksena kuultuun. Jos sanaosan toteutuksessa on kaksi henkilöä, toinen voisi olla lukija ja toinen kommentoida luettua. Seuraavassa on yksi mahdollinen tapa jaksottaa tekstiä ja nostaa esille tekstistä nousevia teemoja.

I Jh. 18:1–5 Puutarha

Vanhan testamentin ensimmäisten lukujen luomiskertomuksissa ihmiskunnan alkutapahtumat sijoittuvat puutarhaan. Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan, jonka puut olivat kauniita katsella ja joiden hedelmät olivat hyviä syödä. Mutta tuon kauniin ja hyvän keskellä ihminen lankeaa. Ihmisyyteen jo alussa sisältyvä varjo ylittää puutarhaan Kidroninpuron tuolle puolen. Öisestä puutarhasta tulee Jeesuksen kavaltamisen näyttämö. ”Ketä te etsitte?” ”Jeesusta, sitä nasaretilaista”, vastasivat miehet. Jeesus sanoi: ”Minä se olen.” Miesten joukossa oli myös Juudas, Jeesuksen kavaltaja.

II Jh. 18:6–8 Hän pitää meistä huolen

Yhä uudelleen toistuu Johanneksen evankeliumissa eri tavoin lupaus: ”Niistä, jotka olet haltuuni uskonut, en ole antanut yhdenkään joutua hukkaan.” Älä pelkää, sinä, jonka elämästä Jumala tuntuu olevan poissa, sinä, joka ihmettelet uskosi heikkoutta ja elämäsi rikkinäisyyttä. Heikkoutemme keskellä Jeesus vakuuttaa: ”Minä annan heille ikuisen elämän. He eivät koskaan joudu

hukkaan, eikä kukaan riistä heitä minulta. Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kuin kukaan muu, eikä kukaan voi riistää heitä Isäni kädestä.” (Jh. 10:28–29)

III Jh. 18:10–11 Yksilön kiivaus ja instituution valta

Pietari edustaa yksittäistä ihmistä, joka luulee voimain keinoin puolustavansa Jeesuksen asiaa. Pietarin miekka on tässä vertauskuva kaikesta siitä väkivallasta, mihin me Jeesuksen seuraajat olemme sanoin ja teoin sortuneet kuvitellessamme edistävämme Jumalan valtakunnan asiaa. Pietarin rinnalla seisovat papit Hannas ja Kaifas. He edustavat kaikkiin instituutioihin kätkeytyvää väkivaltaa, sellaista sokeutta, jossa yhteisön vääristynyt käsitys itsestään nöyryyttää ja murskaa yksilön. ”Juuri Kaifas oli antanut juutalaisille neuvon, että olisi parasta, jos yksi mies kuolisi koko kansan puolesta.” Missä on Jumala yksittäisen ihmisen uskonkiihkon ja rakenteellisen väkivallan keskellä? Hän kärsii.

IV Jh. 18:15–18 Hetki ennen heikkouden paljastumista

Pietari on seurannut Jeesusta toisen opetuslapsen kanssa ylipapin pihalle asti. Hän seuraa, vaikka samalla pelkää. Hän on vielä pienen matkan päässä koko heikkoutensa tunnistamisesta. Hän on kuva ihmisestä, jonka ihannoitu minäkuva alkaa murtua, mutta lopullinen murtuminen on vielä hetken päässä edessä. Ahdistus tuntuu jo voimakkaana mielessä, mutta vielä voimakkaampana pelko tulla nähdyksi toisten edessä koko heikkoudessa. On helpompi kieltää. Palvelustyttö sanoi Pietarille: ”Et kai sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?” ”En ole”, vastasi Pietari.

V Jh. 18:19–24 Väärämieliset tuomarit

Oikeudenkäynti on alusta asti puolueellinen. Jeesus on opettanut julkisesti, mutta häntä kuulustellaan ja pahoinpidellään pimeydessä. Näin ovat tehneet ja tekevät kaikkien aikakausien väärät tuomarit. ”— yksi lähellä seisovista vartijoista löi häntä kasvoihin ja sanoi: ’Noinko sinä vastaat ylipapille?’” Keiden ääni tänään vaiennetaan väkivalloin? Ketkä tuomitaan vailla puolustajaa?

VI Jh. 18:25–27 Ihmisen heikkous

”Kyllä minä näin sinut siellä puutarhassa hänen seurassaan.” Pietari kielsi taas, ja samassa lauloi kukko.” Pietari on kasvokkain perimmäisen heikkoutensa kanssa. Tämä on murtumisen hetki. Ja samalla se on hetki, josta alkaa vähitellen Pietarin uusi elämä. Jumala ei häpeä ihmisyyttämme ja heikkouttamme. ”Anteeksiantava ja laupias on Herra. Hän on kärsivällinen ja hänen armonsa on suuri. — Hän tuntee meidät ja tietää meidän alkumme, muistaa, että olemme maan tomua.” (Ps. 103:8, 14) ✕

15.4.

JEEBUS TUTKITAVANA

Hiljaisen viikon ti

Liturginen väri: violetti tai sininen**Jh.** 18:28–40**Virret:** 56; 57; 373**Muuta musiikkia:** E. Sjögren: *Legenda h-molli* (urut), R. Toi: *Meil aiaäärne... Minifantasia* (urut) (RT)

Juvante Jeesus

HANNA VANONEN

Tänä vuonna hiljaisella viikolla käydään läpi Jeesuksen kärsimyshistoria Johanneksen evankeliumin mukaan. Maanantaina aloitetaan 18. luvun alusta ja pitkänperjantain iltana päästään 19. luvun loppuun. Samat luvut tullaan käyneeksi läpi myös Bachin Johannes-passiossa, joka kuuluu monen seurakunnan hiljaisen viikon perinteisiin.

Hiljaisen viikon tiistain osuus sijoittuu eräänlaiseen dramaturgiseen käännekohtaan: Jeesus on jäänyt yksin, sillä Juudas on kavaltanut hänet ja Pietari kieltänyt tuntevansa häntä. Häntä on jo käytetty kahden ylipapin luona, ja lopulta on päästy Pilatuksen palatsiin. Tästä kohtauksesta lähtee liikkeelle myös Bachin passion toinen osa, jota on edeltänyt tenoriaarian muodon saava pohdinta ja seurakunnan kontekstualisoiva pyyntö: ”Jeesus, katso myös minua / silloin kun en tahdo katuria.”

Jeesusta syyttävien ihmisten ulkokultaisuus tulee Johanneksen evankeliumissa korostetusti esiin: he vievät Jeesuksen Pilatuksen luo, mutta jäävät itse palatsin ulkopuolelle välttääkseen saastumisen. Ajatus pakanalliseen taloon astumisesta seuraavasta epäpuhtaudesta voi olla rabbiinista laintulkintaa, mutta epäilemättä se on myös johannekselaista ironiaa: Jeesusta syyttävien ihmisten päämääränä on tappaminen, mutta sitä kohti edetään hurskasta esittäen ja järjettömiksikin tulkittavia rituaalisia säädöksiä noudattaen. Puhtaussääntöjen hysteerisen seuraamisen tuloksena maaherraa juoksetetaan edestakaisin palatsin ja sen pihamaan välillä (Jh. 18:29, 33, 38).

Myös keskustelu Jeesusta syyttävien ihmisten ja Pilatuksen välillä on kaikkea muuta kuin suoria vastauksia

suoriin kysymyksiin. Pilatuksen halutessa tietää, mistä Jeesusta syytetään, hän saa vastauksen: ”Jos hän ei olisi rikollinen, emme luovuttaisi häntä sinulle.” (Jh. 18:30) Ja kun Pilatus sitten ehdottaa, että juutalaiset tuomitsisivat Jeesuksen omien lakiansa mukaan, nämä kieltäytyvät jälleen ryhtymästä toimiin itse: ”Meidän ei ole lupa tuomita ketään kuolemaan.” (Jh. 18:31) Bachin passiossa myös sävelkieli ilmaisee tässä kohdin peiteltyä syyllisyyttä ja kiertelyä, kun kuoron ”Wäre dieser nicht ein Übeltäter” -osuus lähtee vyörymään yhtäkkisen nopeassa tempossa melkeinpä Pilatuksen repliikin päälle.

Teatraalisen tekopyhyyden ja peitellyn syyllisyyden käsittely on yksi mahdollisuus saarnan teemaksi. Kuitenkin vasta Pilatuksen ja Jeesuksen keskustelu jakeissa 33–38 on tämän tekstijakson varsinainen huippukohta: siinä Jeesus saa jälleen ilmaistua oman tehtävänsä ja merkityksensä. Jeesus toteaa, että hänen kuninkuutensa ”ei ole tästä maailmasta.” (Jh. 18:36) Bach pitää tätä lausuntoa erityisen pohdinnan arvoisena, sillä passiossaan hän keskeyttää tässä kohtaa kerronnan ja antaa seurakunnan jälleen laulaa oman vastauksensa: ”En voi järjelläni lainkaan käsittää, / mihin voisin armoasi verrata.”

Kuninkuus on muutenkin sekä evankeliumitekstissä että Bachin siitä tekemässä tulkinnassa keskeinen elementti, joka tässä nousee ensi kertaa käsittelyyn. Myöhemmin sotilaat pilkkaavat Jeesusta kuningas-nimityksellä (Jh. 19:3) ja ihmiset antavat tukensa ”juutalaisten kuninkaan” sijasta keisarille (Jh. 19:12–16). Sittenkin Pilatus ja juutalaiset vielä väittelevät Jeesuksen ristin päällekirjoituksesta, joka pysyy lopulta muodossa ”Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas”. Bach tuo näissä kohdin kuninkuuden teemaa esiin kuoro-osuuksilla ”Sei gegrüßet” ja ”Schreibe nicht”, joissa kuninkaan pilkkaaminen korostuu musiikillisin keinoin: sävelkieli perustuu barokin ajan ranskalaisiin hovitantsseihin, joita Bachin ajan Saksassa ei juuri arvostettu. Saarnaaja voi Bachin esimerkin innoittamana pohtia, miten kuninkuuden teeman toisaalta ironinen, toisaalta vakava ja sisältörikas käsittely voisi päästä esiin myös saarnassa.

Kärsimysviikon tapahtumien kuulijaa puhutteleva tulkinta lienee ollut Bachille haaste – ja sitä se on myös tämän päivän saarnaajalle. Bachin passion partituurin alkusanat antavat lohtua saarnatekstien kanssa kamppaillessa: luova ja koskettava tulkinta syntyi Bachin mukaan aina lopulta juvante Jeesus – Jeesuksen avulla. ✕

16.4.

JEESUS TUOMITAAN
Hiljaisen viikon keskiviikko

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 19:1-16

Virret: 71; 63; 260

Muuta musiikkia: J. Brahms Herzliebster Jesu (urut), R. Toi: Puhka Rahus (urut) (RT), Negro spiritual: He never said a mumbling word

Kuka oli syyllinen, kuka tapahtumia ohjasi?

NIKO HUTTUNEN

Tämän vuoden hiljaisen viikon tekstit seuraavat tapahtumia Johanneksen evankeliumin mukaan.

Johannes kertoo muita evankeliumeita yksityiskohtaisemmin Pilatuksen ajatuksista ja reaktioista, mutta yleiskuva on sama. Pilatus ei näyttäydä määrätietoisenä johtajana, vaan yrittää hakea tukea milloin juutalaisilta, milloin Jeesukselta.

Puhe Jeesuksen vastustajista ”juutalaisina” osoittaa, että kirjoittaja ei enää samaistu juutalaisiin. Juutalaisista on tullut niin sanottuja toisia suhteessa Jeesuksen seuraajiin. Tässä mielessä teksti ilmaisee selvästi paljon Jeesuksen aikaa myöhempiä itseymmärrystä.

Tekstin alussa kerrotaan, kuinka Pilatus antaa ruoskia Jeesuksen. Sotilaat eivät ainoastaan ruoski vaan myös raa’alla tavalla pilkkaavat Jeesusta.

Antiikin maailmassa rivisotilaita pidettiin raakoina ja sivistymättöminä. Heidän pelättiin suorittavan väkivaltaisia ryöstöjä ja muutenkin olevan valmiita kaikenlaiseen julmuuteen.

Jeesuksen ruoskimiskuvaus sopii hyvin tähän yleiseen käsitykseen. Kiinnittää huomiota, että paikalla ei ole lainkaan esimerkiksi sadanpäällikköä. Näiden maine oli täysin toinen, suorastaan positiivinen, mikä käy ilmi muista evankeliumeista. Johannes ei mainitse sadanpäälliköistä mitään, mikä saattaa liittyä hänen muita kriittisempään asenteeseen kaikkia sotilaita kohtaan (vrt. Jh. 18:36).

Pilatus käyttää sotilaiden raakuutta hyväkseen yrittäessään pelastaa Jeesuksen. Hän haluaa herättää sääliä esittämällä pahoinpidellyn ja pilkka-asusteisiin puetun

Jeesuksen syyttömänä. Vaikutus on kuitenkin päinvastainen. Juutalaiset oivaltavat, että Pilatus haluaa myötäillä heitä. Miksi hän muuten olisi ruoskituttanut syyttömänä pitämänsä Jeesuksen? Lisää panoksia: Jeesus ristille.

Pilatus palaa neuvottomana Jeesuksen luo ja yrittää uhkailla viittaamalla valtaansa. Jeesus toteaa kuivasti, että hänellä on valtaa vain Jumalalta. Asiallisesti ottaen Pilatus on täysin johdateltavissa. Hän käyttää valtaansa vain toteuttaakseen Jumalan välikappaleena Jumalan suunnitelman. Jeesus toteaa sen syyllisyyttä alentavana tekijänä.

Todelliset syylliset ovat Jeesuksen mukaan juutalaisia. Tässä välähtää taas Johanneksen juutalaisvihamielinen näkemys, joka tuon tuostakin nousee esiin evankeliumissa. Kuvaa on vaikea ymmärtää muuten kuin myöhemmän kristinuskon näkökulmasta, jonka painopiste siirtyi ei-juutalaisten keskuuteen.

Toisaalta edes juutalaiset eivät toimi muutoin kuin Jumalan tarkoitusten mukaan (Jh. 18:32). Voimakas, juutalaisiin suuntautuva viholliskuva ja samanaikainen Jumalan suvereenin vallan korostus synnyttävät vahvan teodikea-ongelman: kuinka juutalaisten toiminta voi olla tuomittavaa, jos se kerran toteuttaa Jumalan tahtoa?

Teodikea-ongelman syntymisen voi ymmärtää kahdella tavalla. Toisaalta Jeesuksen kuolema saattoi tuntua käsittämättömältä tapahtumalta. Ajatus, että kaikesta hirveydestään huolimatta se oli Jumalan tahto, auttoi hyväksymään sen. Tämä linja on selvästi nähtävissä jo muissa evankeliumeissakin. Samantapaista ajatuskulkua tarjotaan toisinaan vainajan omaisille.

Toinen näkökulma on se, että juutalaisten korostunut syyllisyys nostaa pintaan myös teodikea-ongelman. Kun toisaalta korostetaan vahvasti Jumalan johdatusta, tuntuu erikoiselta, että samalla korostetaan joidenkin ihmisten osuutta tapahtumakulussa. Juutalaisten syyllisyys nousee esiin myös muissa evankeliumeissa, mutta Johanneksella se on erittäin voimakas.

Auschwitzin jälkeisessä teologiassa roolit ovat vaihtuneet: juutalaisista on tullut uhreja ja kristikunnasta syyllinen. Teodikea-ongelma on kuitenkin edelleen esillä: jos ihmiset tekevät tällaista, voidaanko uskoa Jumalan johdatukseen?

Teodikea-ongelmaa ei tunnetusti ole pystytty ratkaisemaan, mutta selvää on, että voimakas viholliskuva vahvistaa ongelmaa. Mitä enemmän me kasaamme syyllisyyttä toisten niskaan, sitä varmemmin Jumalan vaikutus kyseenalaistuu. Vaikkei ihmisten syyllisyyttä voi tai edes pitää kieltää, ymmärtääkseni kristillinen asenne on se, että viimeisen sanan uskotaan olevan Jumalalla. ✕

17.4.

PYHÄ EHTOOLLINEN
Kiirastorstai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 13:1-15

Virret: 300; 221; 177; 454; 220; 266

Muuta musiikkia: R. Toi: Monoloog Suurel Reedel (urut) (RT), C. Franc: Panis angelicus, J. Löytty: On kaikki valmista (NSV), J. Berthier: Leipä syö, viini juo (ML)

Ymmärrätekö te, mitä teille tein?

SATU SAARINEN

Olet varmasti katsellut vauvan jalkoja, semmoisia, joilla ei vielä ole otettu askeltakaan. Ne ovat pyöreät pohjastakin, pehmoiset ja tuoksuvat. Aivan suukoteltavat, poskea vasten painettavat. Vauvan jalkojen pulleassa viattomuudessa ei ole mitään vastenmielistä.

Kun jaloille tulee ikää, niille alkaa tapahtua asioita, jotka muovaavat jalkaa. Naulaan astumiset, ahtaat muotikengät, keinokuituisen sukat. Teinin jalkoja usutetaan suihkuun treenien jälkeen!

Elämän polkuja pitkälle tallanneet jalat voivat olla kiipeät ja kakkyyräiset. Kovettumien ja halkeaminen piinaamat, vaivaisenluun vaivaamat. Voi olla haavoja, jotka eivät enää helposti umpeudu. Kuka rasvaisi näitä jalkoja, hellästi hieroisi jalkapohjan tuhansia akupisteitä?

Kiirastorstai on varmasti hiljaisen viikon suosituin kirkkopyhä. Tuhkakeskiviikkona alkanut katumusaika päättyy illan ehtoollisjumalanpalvelukseen. Pääaiheena on ehtoollisen asettaminen. Pyhän englanninkielinen nimi, Maundy Thursday, kertoo toisen tärkeän aiheen: Jeesus pesee opetuslastensa jalat.

Jeesus näyttää, mitä intiimeimmän teon esimerkillä, mitä todella merkitsee rakkauden palvelu. Hän pesee myös ”liikaiset” ja vastenmieliset jalat. Hän nimittäin palvelee koskettaen sitäkin ihmistä, joka kavaltaa hänet. ”Jos nyt minä, teidän herranne ja opettajanne, olen pesyt teidän jalkanne, tulee myös teidän pestä toistenne ja-

lat. Minä annoin teille esimerkin, jotta tekisitte saman minkä minä tein teille.”

Viime vuonna kiirastorstain vieton jälkeen maailmalle levisi kuvia paavi Franciscuksesta, joka pesi ja suuteli roomalaisen Casal del Marmon nuorisovankilan vankien jalkoja. Perinteisesti paavit ovat pitäneet kiirastorstain messun Lateraanikirkossa, mutta uusi paavi halusi seurata Kristuksen esimerkkiä ja pestä sellaiset jalat, joita harva haluaa koskettaa. Paavi teki toisenkin kohua herättäneen poikkeuksen, sillä kaksi vankia olivat naispuolisia: toinen kristitty, toinen muslimi.

Vaikkei meidän luterilaiseen perinteeseen kuulu jalkojen peseminen kiirastorstain iltamessun yhteydessä, antaa meneillään olevan vuosikerran evankeliumiteksti hyvän mahdollisuuden pohtia kristityn asemaa ja asentoa palvelijana. Kuinka pitkälle olemme valmiit menemään oman mukavuusalueen ulkopuolelle auttaaksemme muita ja osoittaaksemme rakkautta?

Jeesus kysyy aiheellisesti opetuslapsiltaan: ”Ymmärrätekö te, mitä teille tein?” Ymmärrämmekö me, mitä Jeesus on myös meille tehnyt? Ei hän kääntyisi meidänkään känsäisten jalkojemme luota pois. Eihän hän käännä meidän kovettuneiden sydäntenkään luota pois.

Meistä tuntuisi hyvältä tehdä hyvää niille ihmisille, jotka jotenkin herättävät sympatiamme. On helppoa auttaa lapsia, kaltoin kohdeltuja eläimiä ja muita viattomia kärsijöitä. Mutta nuorisovangin, kodittoman ja haisevan alkoholistin tai huumeekoukussa räpistelevän näpistelijän edessä ei sydämemme välttämättä sula. Velvollisuutemme voimme täyttää, mutta täydestä sydämeistämme emme voi asettua toisen asemaan, ellemme itse ymmärrä, mitä Jeesus on meille tehnyt. Saman hän on tehnyt sille pulleajalkaiselle pallerolle ja känsäkantapäiselle kulkijallekin. ✕

”Kuinka pitkälle
olemme valmiit
menemään oman
mukavuusalueen
ulkopuolelle
auttaaksemme muita?”

18.4.

JUMALAN KARITSA
Pitkäperjantai**Liturginen väri:** musta**Jh.** 19:16-30**Virret:** 66; 67; 63**Muuta musiikkia:** S. Foster: Nyt sinun käsiisi (Ps. 22) (LS), J. Tanskanen: Ristin Juurella (SATB) (KS), T. L. de Victoria: Animam meam dilectam (SATB) (TLV), R. Toi: Oh Jeesus, Sinu valu (urut)(RT)

Se on täytetty!

ARI OINAS

Merkittävimmät sanat, mitkä koskaan on lausuttu maan päällä, ovat ”Se on täytetty!” Kukaan ihminen ei ole lausunut mitään yhtä suuremoista! Ehkä Jeesuksen mieli kävi läpi kaikki ne tapahtumat, jotka olivat vieneet hänet ristille. Ehkä hän ajatteli, kuinka Aadam ja Eeva olivat langenneet Edenin puutarhassa. Ehkä hän myös ajatteli Saatanan lankeemusta, ja kuinka tämä oli joutunut pois Jumalan edestä. Siitä hetkestä, kun Saatana ja häntä seuranneet enkelit heitettiin ulos taivaasta, he olivat kantaneet vihaa sekä Isää että Poikaa ja myös ihmiskuntaa kohtaan.

Aadam ja Eeva luotiin alunperin tämän maailman hallitsijoiksi. Saatana odotti tilaisuutta, ja kun ihmiset lankesivat, maailman herruus siirtyi Saatanalle. Siihen saakka ihminen oli tämän maailman herra (1. Moos. 1:26, 28; 2:15). Se ei kuitenkaan riittänyt Saatanalle. Siitä saakka hän on käynyt sotaa sekä Jumalaa että ihmisiä vastaan, tavoitteena vietellä kaikki ihmiset maan päällä.

Kristuksen kärsimyshistoria sai alkunsa syntiinlankeemuksessa. Ehkä hän muisti, kuinka Jumala sanoi silloin käärmeen kautta Saatanalle: ”Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun sukusi ja hänen sukunsa välille; ihminen on iskevä sinun pääsi murskaksi, ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän.” Kohta lankeemus tuli kaikkien ihmisten osaksi. Kain tappoi veljensä. Veljet pettivät Joosefin. David teki aviorikoksen. Pietari kielsi Jeesuksen ja niin edelleen. Lukemattomat väärät

teot ovat värittäneet ihmisten elämää myös sen jälkeen. Synti on käynyt kaikkien ihmisten osaksi.

Viimein koitti aika, kun Tosi Jumala tosi Jumalasta, syntynyt, ei luotu, joka on samaa olemusta kuin Isä, jonka kautta kaikki on saanut syntynsä, joka meidän ihmisten tähden astui alas taivaasta, tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta ja syntyi ihmiseksi! Kohta syntymän jälkeen Joosef ja Maria joutuivat pakemaan Jeesuslapsen kanssa Egyptiin, koska Jeesus yritettiin surmata Herodes Suuren toimesta. Uudelleen ja uudelleen Satana yritti lukemattomin keinoin estää ja vietellä Jeesusta läpi hänen elämänsä.

Lopulta ainoaksi keinoksi, ristin jo häämöttäessä, jäi estää Jeesuksen kulku ylös Pääkallionpaikalle, Golgatalle. Ruoskinnalla ja ristin kantamisella yritettiin murtaa hänet, ennen kuin hänet ehdittiin nostaa ristille, jonka kautta hän voi viimein kutsua kaikkia ihmisiä luokseen armahdettavaksi. Vielä ristillä hänet yritettiin lannistaa: ”Astukoon nyt alas ristiltä, niin uskomme häneen!” Siten ihmiset ja Saatana yrittivät houkutella Jeesuksen käyttämään jumalallisia voimiaan, jotta tämä välttäisi ristinkuoleman. Saatana tajusi, että ristille nostettiin kaikki hänen tekonsa, joilla hän oli vietellyt ihmiskuntaa, ja joihin kaikki ihmiset olivat syylistyneet. Hän näki, että ristille nostettiin kaikki käärmeen teot. Kohta käärmeen pää murskataan.

Ajattelen myös Mooseksen tekemää tankoa, jonka pään ympäri oli kierretty käärme. Kun sitä katsoi, pelastui (4. Moos. 21:4; Jh. 3:14; 12:32). Samaten ristiin katsominen uskon silmin pelastaa. Tangon päässä oleva pronssikäärme oli profetia: kun aika on täysi, synti nostetaan tuomiolle kaikkien nähtäväksi. Joka uskoo ristin sanomaan, myös hän pelastuu. Kun Jeesus korotettiin maasta ristin varaan, hän sanoi viimeisinä sanoinaan: ”Se on täytetty.” Se oli myös merkki siitä, että suurin koskaan käyty taistelu oli saatettu loppuun. Synti oli saanut tuomionsa, ja armon ovi on vihdoinkin auki kaikille ihmisille. Sen taistelun voitti Jeesus Kristus. ✕

”Synti oli saanut
tuomionsa, ja armon
ovi on vihdoinkin auki
kaikille ihmisille.”

19.4.

JEEBUS HAUDASSA
Hiljainen lauantai**Liturginen väri:** musta**Mt.** 27:62–66**Virret:** 78; 81; 244; 607**Muuta musiikkia:** J. Tanskanen: *Golgatan kummulla* (SATB) (KS), T. L. de Victoria: *Recessit pastor noster* (SATB) (TLV)

Ei todisteita

NIKO HUTTUNEN

Hiljaisen lauantain teema rakentuu lähinnä toisen lukukappaleen varaan. Siinä puhutaan Jeesuksen vierailusta tuonelaan. Luterilaisuudessa tähän niin sanottuun välitilaoppiin kytkeytyvään ajatukseen on aina suhtauduttu hiukan varauksellisesti.

On ilmeistä, että evankeliumin ajatus ruumiillisesta ylösnousemuksesta on vähintään jännitteinen välitilapin kanssa, jossa oletetaan sielun elävän erillään ruumiista ja voivan kulkea vaikkapa tuonelassa. Matteuksen evankeliumi ei viittaa sanallakaan tällaiseen.

Lähimmäksi tulee ilmaus ”nousta kuolleista”. Kreikan muoto *apo toon nekroon* tarkoittaa sananmukaisesti kuolleiden joukosta. Ajatus voi olla, että kuolleet ovat jossain koottuna, mutta kuolleita voidaan ajatella myös kollektiivina ilman yhteistä paikkaa. Selvää on, että he makaavat, sillä muuten ei olisi tarvetta nousta tai nousta ylös. Makaaminenkin samaistuu pikemminkin kuolleena oloon kuin elävään sieluun.

Evankeliumikertomusta voi mielestäni paremmin tarkastella kysymyksenä siitä, miten Jeesuksen ylösnousemukseen suhtaudutaan. Kertomus nimittäin ennakoii pääsiäisaamun tapahtumia. Matteus on ainoa Uuden testamentin evankelista, joka kertoo haudan varmistamisesta sinetillä ja sotilasvartiostolla. Rooleja on kolmenlaisia: Jeesuksen vastustajat, hänen seuraajansa ja näiden välillä tasapainoileva Pilatus.

Matteuksen evankeliumissa Pilatus vaikuttaa jeesmieheltä. Hän mukautuu passiivisesti eri intressipiirien pyyntöihin. Ensin hän myöntyy ristiinnaulitsemaan Jee-

suksen, vaikka ilmiselvästi tekee sen vastentahtoisesti. Hän suhtautuu myös myönteisesti Josef Arimatialaisen pyyntöön saada haudata Jeesus. Nyt Pilatus suostuu ylipappien ja fariseusten anomukseen varmistaa hauta.

Pyyntö koskee vain haudan varmistamista. Vartioimiseen viittaava käänös toki tavoittaa sen, mihin pyyntö viittaa, mutta kreikan yleisempi muotoilu jättää johtopäätöksen kohteliaasti ikään kuin käskynhaltijan oivallukseksi. Vasta Pilatus puhuu vartioväestä. Kreikan kielessä sitä tarkoittava sana on laina latinan sanasta *custodia*. Latina oli armeijan kieli, vaikka valtakunnan itäosassa muu hallinto tapahtuikin pääasiassa kreikaksi.

Pilatuksen kreikankieliset sanat *ekhetē kuustoodian* ovat kaksitulkintaisia. Toisen mukaan Pilatus vain sanoi: ”Teillä on (omaa) vartioväkeä.” Myöhemmin käy kuitenkin ilmi, että sotilaat ovat vastuussa nimenomaan Pilatukselle (Mt. 28:14), joten Pilatus ilmeisesti antaa omia sotilaitaan käyttöön. Tosiasiassa Pilatus on jeesmiehenä oikeastaan vain statisti. Vartiosto näyttäytyy siis käytännössä ylipappien ja fariseusten eikä Pilatuksen vartiostona.

Mistä ylipapit ja fariseukset tiesivät Jeesuksen puhuneen ylösnousemisesta kolmantena päivänä? Oikeudenkäynnin aikana on ollut puhe vain temppelin purkamisesta ja rakentamisesta (Mt. 26:61; 27:40). Ymmärsivätkö he, että Jeesus puhui vertauskuvallisesti? Jeesus oli toki puhunut asiasta aiemmin, jolloin kuulijoina olivat olleet lainopettajat ja fariseukset (Mt. 12:40).

Matteuksen kertomusta haudan vartioinnista on yleensä pidetty epähistoriallisena vastavetona väitteelle, että Jeesuksen ruumis ryöstettiin (vrt. Mt. 28:15). Niin tai näin, tämä piirre saa aikaan sen, että Matteuksen kertomuksessa ylösnousemuksen ensimmäiset todistajat ovat naisten lisäksi sotilaita. He ovat läsnä pääsiäisaamun tapahtumissa, vaikka tulevatkin ikään kuin kuolleiksi (Mt. 27:4) – mikä ei suinkaan automaattisesti tarkoita tiedottomuutta (Ilm. 1:17).

Väitettä Jeesuksen ruumiin ryöstöstä tuskin tarvitsee enää vastustaa. Kertomuksen voisikin nähdä niin, että se korostaa ylösnousemuksen vastustamattomuutta. Vaikka Jeesusta yritetään peräti sotilasvartioston avulla pitää haudassaan, se ei onnistu. Toisaalta mikään todistelu ei vakuuta niitä, jotka eivät halua uskoa. Sotilaat eivät juurikaan evankeliumia, vaikka olivat ylösnousemustilanteessa läsnä (Mt. 28:15).

Ylösnousemus ei muuta kertomuksen roolituksessa syntyneitä jakoa: vastustajat vastustavat edelleen, seuraajat seuraavat edelleen. Millä perusteella jako tapahtuu, jos se ei tapahdu todisteita esittelemällä? ✕

20.4.

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT!

Pääsiäispäivä

Liturginen väri: valkoinen**Jh.** 20:1–10**Virret:** 745; 126; 88; 104; 91; 99; 92**Muuta musiikkia:** H. Kataja-Kantola: Iloitkaa, ihmiset (pääsiäiskaanon) (LV), Tansanialainen (Pia Perkiö) Aurinko Tanssii (UML), P. Simojoki/A. M. Kaskinen: Sydämeistäni (SATB) (SS), W. Billings: Easter Anthem (SATB) (en.scorser.com)Herran päivä
on alkanut toteutua

JUHA TANSKA

Katselen pääsiäispäivän evankeliumia alttaritauluna. Sen paksut, vanhat kehykset sisältävät juutalaisuuden keskeisen uskonsisällön. Itse maalauksen kuva-aihe on pieni suhteessa muhkeisiin kehyksiin, mutta häikäisee kirkkaudellaan. Kuvan keskellä hauta on tyhjä. Luonnostelen ensin maalauksen kehykset.

Ensimmäinen kehys: Juutalaisessa teologiassa Jumala näyttäytyy ennen kaikkea vapauttajana ja lunastajana. Perustava kokemus Jumalasta vapauttajana toteutuu Vanhassa testamentissa siinä, kun Jumala vapauttaa Israelin Egyptin orjuudesta. Juutalaisuudessa Jumalan vapauttava teko ei ole vain yksittäinen menneisyyden tapahtuma. Eivät vain juutalaisten esivanhemmat kuuluneet vapautettujen joukkoon. Vapautettuja ovat myös kaikki myöhemmät sukupolvet. Siksi hurskas juutalainen sanoo pääsiäisateriaalla: ”Jumala vapautti minut Egyptistä.” Jumala toteuttaa vapauttavaa työtään koko ajan, yksilöiden, kansojen ja koko maailman tasolla. Kyse ei ole historiasta, vaan siitä, mikä tapahtuu joka päivä.

Toinen kehys: Koko maailman vapautuminen, Herran päivä, odottaa vielä täyttymistään. Sinä päivänä sorto, vääryydet ja sodat loppuvat. Maailmassa vallitsee rauha niin ihmisten kesken kuin koko luomakunnassa.

Kolmas kehys: Kansallisella tasolla Israel odottaa vapautumista vieraiden kansojen sorrosta. Ja niin ovat odottaneet ja odottavat monet kansat omaa vapautumis-

taan. Mieleeni on jäänyt etelä-afrikkalainen kristitty rotusorron uhri 1980-luvulta, ajalta ennen apartheid-hallinnon kukistumista. Hän vakuutti: ”Jumala antaa meille kerran vapauden.” Näin tuo nuori kirkon työntekijä liittyi siihen vuosisataiseen perintöön, joka alkaa juutalaisen kansan vapauden kaipuusta ja kokemuksesta siitä, että Jumala on antanut toivoa lukemattomille sorretuille ja todella vapauttaa sorretut sortajiensa ikeestä.

Neljäs kehys: Yksilöllisellä tasolla Jumala vapauttaa meidät olemustamme tuhoavasta perimmäisestä heikkoudesta, kuolemasta. Ihmisruumiit herätetään haudoistaan ja liitetään takaisin sieluihinsa. Ennalleen palautettu ihmiskunta tulee Jumalan eteen tuomiolle.

Maalaus kehysten keskellä: Pääsiäispäivän evankeliumi mainitsee haudan kahdeksan kertaa. Näin evankeliumi kertoo, että Jeesus oli todella haudattu. Nyt hauta on tyhjä. Evankelista kuvaa Jeesuksen hautausvaatteita tyhjässä haudassa yksityiskohtaisesti. Tällä hän ilmaisee, että Jeesuksen ruumista ei ryöstetty. Käärinliinat ovat edelleen paikoillaan. Ruumis on kadonnut kuin ihmeen kautta.

Juutalaisuuden kehyksien ympäröimää maalausta katsoessamme saatamme aavistaa kuvan tyhjistä haudasta hohtavan Herran päivän, vapautumisen päivän, kirkkautta. Siksi Paavali, samaa kuvaa katsellessaan, saattaa kirjoittaa 1. kirjeessään korinttilaisille: ”Mutta nyt Kristus on herätetty kuolleista, esikoisena niiden joukosta jotka ovat kuolleet.” Tyhjä hauta kertoo, että Jumalan tuoma pelastuksen päivä on alkanut toteutua meidän ihmisten osalta.

Siksi me kristityt sanomme: ”Kristus on ylösnousut.” Se tarkoittaa oikeastaan, että hän on edelleen ylösnousseena, hän on edelleen läsnä, hauta on edelleen tyhjä. Jos sanoisimme pelkästään: Kristus nousi kuolleista, saattaisimme viitata vain yhteen menneisyyden siinänsä tärkeään, mutta silti kaukaisuuteen kuuluvaan asiaan. Kristus on ylösnoussut tarkoittaa: hän on tänään keskellämme ylösnousseena, kivi on edelleen poissa haudan suulta, hauta on edelleen tyhjä. Me kuulumme siihen ylösnousemuksen todistajien ketjuun, jonka alkupää yltää pääsiäisen salaisuuteen, tyhjän haudan ihmeeseen asti. ✕

21.4.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN
2. pääsiäispäivä

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 20:11–18

Virret: 98; 126; 89: 1-4, 8; 103; 339; 224; 85

Muuta musiikkia: T. Rautasuo: Jumalan suuri rakkaus (SKML ohjelmistoa nuorisokuorolle N:064), J. Tanskanen: Meren tiedän (KS), P. Simojoki: Hän ei ole enää täällä (ML), A. Auza (Bolivia): Elää Kristus, kuninkaamme (ML)

Osaksi suurta kertomusta

HANNA VANONEN

V arhaisten kristittyjen keskuudessa on liikkunut erilaisia traditioita siitä, kuka sai kunnian kohdata ylösnousseen ensimmäisenä: Luukas ja Paavali kannattavat Pietaria (Lk. 24:34, 1. Kor. 15:5), Matteus (Mt. 28:1, 8–9) ja Johannes taas Magdalan Mariaa. Uuden testamentin ulkopuolella tunnetaan myös ajatus Jeesuksen veljestä Jaakobista ylösnousseen ensitodistajana (juutalaiskristillinen Hephrealaisevankeliumi). Eri-laisten traditioiden olemassaolo kertonee jonkinlaisesta kamppailusta kristillisten ryhmien kesken. Nykyisille kristityille traditioiden moninaisuus voi kuitenkin olla myös kiehtova mahdollisuus: eri henkilöähmöhöihin samastumalla ja heidän kauttaan pääsiäissanomaa lähestymällä erilaisilla ihmisillä on mahdollisuus päästä osaksi kristinuskon suurta kertomusta.

Johanneksen evankeliumin kuva Mariasta ylösnousseksi todistajana on lohdullisen koruton. Sellaisena se muuntuu melko vaivattomasti kuvaukseksi yhdenlaisesta nykysuomalaisesta tapakristitystä pääsiäisen sanoman äärellä: Kuten Maria, tällainen ihminen seisoo epätietoisena haudan ovella ja tuntee syvästi jotakin (Jh. 20:11). Hän näkee enkeleitä, jotka tuntuvat luontevasti kuuluvan mukaan kuvaan, mutta joiden merkitys ja tehtävä jäävät kuitenkin hämäräksi (Jh. 20:12–13). Hän tuntee vierautta, ei tiedä, missä hänen Herransa on tai miten tähän voisi saada yhteyden (Jh. 20:13, 15). Herransa nähdessäänkin hänen on vaikea tätä tunnistaa (Jh. 20:13) – Jumala näyttäytyy hänelle salatusti ja huomauttamattomasti arkisessa, ihmisten välisessä kohtaamisessa (Jh. 20:14–15).

Pääsiäisen ihmeen äärellä tällainen ihminen kuitenkin tunnistaa jotakin, joka herättää hänessä lämpimiä, turvallisiakin tunteita, ehkä jopa saa sanomaan puoliäänen: ”Opettajani.” (Jh. 20:16) Verrattuna Matteuksen kuvaamiin naisiin, jotka syleilevät Jeesuksen jalkoja ja kumartavat häntä (Mt. 28:9), Johanneksen evankeliumin Maria saa lähestyä Herraansa vähäeleisemmin; ja siksi kenties monen mielestä samastuttavammin. Ainoastaan evankeliumin lopussa Maria ja kuvitteellinen nykyihminen eivät tunnu ihan luontevasti rinnastuvan toisiinsa: meikäläisittäin ei ole tavallista sanoa ”minä olen nähnyt Herran” (Jh. 20:18) – tai ylipäätään puhua uskonnollisista kokemuksista tai näkemyksistä. Mariankin tosin kerrotaan tehneen näin vain opetuslasten keskuudessa, ei sen suuremmassa joukossa.

Kaikelle edellä kuvatulle on toki olemassa Johanneksen teologian mukaisia syitä: evankelista todennäköisesti yhdistää synoptikoilta tutun enkelitradition omaan aineistoonsa, ja siksi enkelit jäävät kertomuksessa jonkinlaiseen statistin osaan. Pidättyvyys ylösnousseen lähestymisen suhteen taas nousee siitä ajatuksesta, että Jeesus esiintyy nyt uudessa, kirkastetussa olemuksessa: häntä ei sovi enää koskea samaan tapaan kuin ennen ristiinnaulitsemista. Kuitenkaan mikään ei estä näkemästä näitä yksityiskohtia myös samastumisen mahdollisuuksina: vaikeus löytää merkityksiä ja pidättyvyys uskonnollisten kysymysten ja kokemusten suhteen ovat jotakin, johon täytyy voida tarttua – jotta pääsiäissanoma voisi aidosti avautua.

Ylösnousseen kohdanneiden henkilöiden lisäksi saarnaaja voi kiinnittää huomiota myös paikkoihin, joissa ylösnoussut kohdataan. Johanneksella Magdalan Marian ja Jeesuksen kohtaaminen tapahtuu puutarhassa (ks. Jh. 19:41–42; 20:15), mikä vie ajatukset moniin Vanhan testamentin teksteihin. Esimerkiksi Hesekielissä Eedeniin viitataan Johanneksen käyttämällä puutarha-termillä (LXX Hes. 36:35), ja Jesaja käyttää puutarha-vertauskuvaa kertomaan riemukkaasta pelastuksesta (Jes. 61:11; 58:11). Johannes itsekin on viljellyt puutarhaan liittyvää symboliikkaa jo aiemmin – Jeesuksen verratessa itseään viinipuuhun ja Isäänsä viinitarhuriin (Jh. 15:1).

Puutarhassa on vertauskuvallista voimaa paitsi vahvojen siihen liitettyjen traditioiden kautta myös siksi, että se voi nykyäänkin tarjota huumautavan aistikokemuksen niin silmille, korville kuin sieraimillekin. Ylösnousseen kohtaaminen puutarhassa on kokonaisvaltainen kokemus, joka ei tyhjenny vain sanoihin. ✕

NIKO HUTTUNEN

Uuden testamentin eksegetiikan dosentti,
Helsingin yliopisto

ARI OINAS

Halikon aluekappalainen, työnohjaaja, Salon
seurakunta

SATU SAARINEN

FT, Kirkkoherra, Oulujoen seurakunta

JUHA TANSKA

Kirkkoherra, Kymin seurakunta

HANNA VANONEN

Pastori, tutkija, Helsinki

VIRRET JA MUSIIKKI

JENNY JOAS

Kanttori, Kotkan seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ

ML = Messulauluja,

Gummerus kirjapaino Oy, 1997

UML = Uusia messulauluja, Kirjapaja, 2007

KL = 100 Kauneinta laulua, Anna-Mari

Kaskinen ja Petri Laaksonen, Karisto oy:n
kirjapaino, 2003

LS = Laulakaa ja soittakaa, Ruotsin kirkon
psalmimusiikkia, Verbum, 2009

NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja 2010,
Kariston kirjapaino Oy, 2010

HH = Hartaisiin hetkiin, hengellisiä lauluja,
Bells, 2007

LV = Lasten virsi, Seurakuntien
lapsityön keskus, 2008

SS = Syttyköön sydämiin, 100 laulua kuorolle,
Suomen lähetyssseura, 2003

TLV = Tomas Luis de Victoria
<http://www.uma.es/victoria>

RT = Roman Toi, Orelimuusika (Ostinato)

KS = Kahdeksan sekakuorolaulua
Hilja Haahden runoihin, SULASOL, 2010

Työhyvinvoinnin erikoislehti

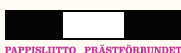
TYÖ TERVEYS TURVALLISUUS

*Kaikki, mitä haluat
tietää työsuojelusta
ja työterveydestä*

- ➔ **AJANKOHTAINEN**
- ➔ **HYÖDYLLINEN**
- ➔ **ASiantunteva**
- ➔ **IHMISLÄHEINEN**

*Tilaa TTT-lehti,
TTT-Digi
tai molemmat
osoitteessa
tttdigi.fi*

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto
Eija Nivala
Alaveskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@evl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048
eero.annala@evl.fi

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. 4270 1507
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Opiskelija-asiamiehet
Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton
opiskelijatoiminta, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu- ja
työllistymiskysymyksissä

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon assistentti,
Pappisliiton hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Toimistosihteerit
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot,
luottamusmiessuorit

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihtööri,
jäsenyysasiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

AKIn toimisto

Akavatalo, Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9-15
Puh. (09) 4270 1503, toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

Lakimiespalvelut AKIn jäsenille

Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä
lakiasioissa: ma-pe klo 9-15 varatuomari Anna-
Maria Numminen ja lakimies Ingrid Remmelgas
Puh. 050 463 8699, lakimies@akiliitot.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10-16 Asianajotoimisto Juridia Bützow
oy Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen
olet.

Eritiskoulutettujen työttömyyskassa ERKO

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma jato klo 12-15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Anna palautetta lehdestä ja voita iPad mini!

VASTAAMINEN ON HELPPOA.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn
klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

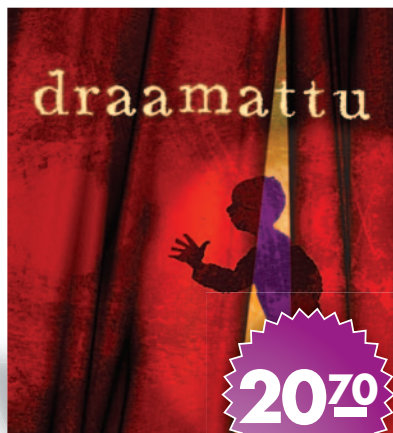
Samalla voit antaa
aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa
lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Lukijakyselyyn voi vastata kahden
viikon sisällä lehden ilmestymisestä.
Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI
Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat.
Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmes-
tyvän numeron yhteydessä, mutta vain
yhdellä vastauksella lehden numeroa
kohden. Kysely ja arvonta koskevat
lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella
2014. Palkinnon arvontaan osallistuvat
kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan
31.7.2014. Voittajalle ilmoitetaan sähkö-
postitse tai kirjeitse.

**Arvottava palkinto on n. 400
euron arvoisen Applen iPad
mini Retina -näytöllä.**

Laajan valikoiman ja hyvän palvelun kristillinen kirjakauppa, josta löydät kaikkien kustantajien kristilliset kirjat. Tervetuloa ostoksille myymälään ja verkkokauppaan!

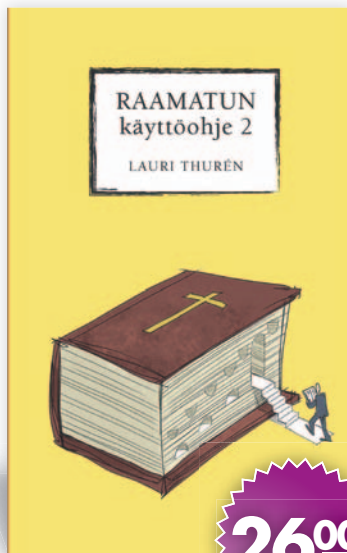

Draamattu

Draamaa hyödyntävä menetelmä Raamatun tekstien käsittelyyn. Menetelmässä hyödynnetään Raamatun omaa draamallisuutta ja lähestytään toiminnallisesti oman elämän kysymyksiä Raamatun tapahtumien ja henkilö-kuvien avulla. Mukana on kertomuksien muokkaamista kohtauksiksi, kohtauksien muokkaamista esityksiksi, tunteiden käsittelyä ja roolihahmojen rakentamista.

20,70 (23,00)

 KIRJAPAJA

Lauri Thurén

Raamatun käyttöohje 2

Tahtoisitko päästä käsiksi Raamattuun, mutta et oikein tiedä miten? Parhaiten homma lähtee käyntiin käyttöohjeen avulla. Helppolukuinen ja huumorilla höystetty opas Raamatun tutkimiseen.

KARAS-SANA

26⁰⁰

Aulikki Mäkinen • Eero Jokela

Salaisuuslaatikko

Uudenlainen, elämyksellinen menetelmä hartaushetkiin. Hartaushetken alussa avataan salaisuuslaatikko, josta paljastuu päivän symboli. Kirjasta löytyy kaikenikäisille sopivat hartausideat kaikkiin kirkkovuoden pyhiin.

18,45 (20,50)

 KIRJAPAJA

18⁴⁵

Sari Anetjärvi, Marja Jakobsson
Seurakunnan henkilöstöhallinto 2014

Kirjan ajantasaistettuja teemoja ovat mm. kirkkolain ja kirkkojärjestyksen virkasuhdesäännösten uudistus, työaikapankkijärjestelmä, kirkollista yhteistoimintaa koskevan yleissopimuksen muuttuminen Kirkon yhteistoimintasopimukseksi, varhaiseen puheeksi ottamiseen liittyvät lakimuutokset, sairauslomiin liittyvät työterveyshuoltolain ja sairausvakuutuslain lakimuutokset, isyyysvapaata koskevat säännökset sekä etätyö.

62,10 yli 10 kpl **58,90**

EDITA

Paavo Ranta, Tytti Pietilä (toim.)
Seurakunnan luottamus-henkilön kirja 2015–2018

Rohkaiseva ja kannustava kirja vuoden 2014 vaaleissa valittaville luottamushenkilöille jotka aloittavat toimikautensa vaativassa tilanteessa. Tulevaa toimikautta sävyttävät niin seurakuntarakenteen muutos kuin kirkon jäsenkehityksen tuomat haasteet. Kirjan teemoja ovat muun muassa luottamushenkilön asema ja vastuu, yhteiskunnan ja ympäristön ajankohtaiset haasteet seurakunnille, strategian ja toiminnan suunnittelu, talouden suunnittelu, henkilöstöhallinto ja päätöksentekoprosessi.

23,65 (26,30)
20 kpl **19,90**, 100 kpl **18,50**

 KIRJAPAJA

Vaalit meneillään – muista äänestää!

- Käytä oikeuttasi äänestää
– äänestä valtuuston vaaleissa.
- Äänestä sähköisesti netissä
www.akiliitot.fi **24.2. klo 16** mennessä!
- Osallistu myös sähköiseen jäsentutkimukseen
osoitteessa **www.akiliitot.fi** ja voita taulutietokone.
- Osallistumalla voit vaikuttaa liittosi toimintaan
tulevaisuudessa!

Nu är det val – kom ihåg att rösta!

- Använd din rösträtt – rösta i fullmäktigevallet.
- Rösta elektroniskt på nätet
www.akiliitot.fi senast den **24 februari kl. 16!**
- Delta i medlemsenkäten på nätet
www.akiliitot.fi och vinn en datorplatta.
- Genom din insats påverkar du förbundets
verksamhet i framtiden!